

23.10.2024

Kokousaika 23.10.2024 18:00 - 20:02

Kokouspaikka Kaupunginvaltuuston istuntosali, Aleksanterinkatu 20

Läsnä

Jäsenet

Vanhanen, Reetta
Bogomoloff, Harry

Jalovaara, Ville

Vartiainen, Juhana
Arhinmäki, Paavo
Sazonov, Daniel
Sinnemäki, Anni

Ahde, Hilikka
Ahmed, Mahad
Alanko-Kahiluoto, Outi
Asko-Seljavaara, Sirpa
Biaudet, Eva
Borgarsdottir Sandelin, Silja
Castrén, Maaret
Diarra, Fatim
Ebeling, Mika
Gebhard, Elisa
Grotenfelt, Nora
Haatainen, Tuula
Haglund, Mia
Hakola, Juha
Harjanne, Atte
Harkimo, Harry
Harkimo, Joel
Heinäluoma, Eveliina
Hiltunen, Titta
Holopainen, Mari

Honkasalo, Veronika
Huff, Shawn
Hyttinen, Nuutti
Jungner, Mikael
Kaleva, Atte

kaupunginvaltuuston puheenjohtaja
kaupunginvaltuuston 1. varapuheenjohtaja
kaupunginvaltuuston 2. varapuheenjohtaja
pormestari
apulaispormestari
apulaispormestari
apulaispormestari
poistui 19:11, poissa: 213 - 220 §

saapui 18:07, poissa: 210 - 211 §

poistui 19:40, poissa: osa 217 §,
218 - 220 §

23.10.2024

Karhuvaara, Arja	
Kari, Emma	
Kauppila, Elina	
Kivekäs, Otso	
Kivelä, Mai	
Kolbe, Laura	
Kopra, Pia	
Korpinen, Laura	
Korpinen, Sini	
Lindgren, Minna	
Malin, Petra	
Meri, Otto	
Mutttilainen, Sami	
Månsson, Björn	
Nevanlinna, Tuomas	
Niskanen, Dani	
Nuorteva, Johanna	
Nygård-Peltola, Mia	
Packalén, Tom	
Pajula, Matias	
Pajunen, Jenni	
Pakarinen, Pia	
Pasanen, Amanda	
Peltokorpi, Terhi	
Raatikainen, Mika	
Rantala, Marcus	
Rantanen, Tuomas	
Rautava, Risto	
Razmyar, Nasima	saapui 18:07, poissa: 210 - 211 §, osa 212 §
Ruohonen-Lerner, Pirkko	
Sarkomaa, Sari	saapui 19:06, poissa: 210 - 212 §
Sauri, Pekka	
Saxberg, Mirita	
Soininvaara, Osmo	saapui 18:17, poissa: 210 - 211 §, osa 212 §
Suomalainen, Nina	saapui 18:36, poissa: 210 - 211 §, osa 212 §
Vepsä, Sinikka	
Vierunen, Maarit	
Yanar, Ozan	
Austero, Nita	varajäsen
Helal, Fardoos	varajäsen
Hjelt, Jenni	varajäsen
Juva, Kati	varajäsen

23.10.2024

	saapui 19:40, poissa: 210 - 216 §, osa 217 § varajäsen varajäsen varajäsen varajäsen varajäsen varajäsen varajäsen varajäsen varajäsen varajäsen poistui 19:07, poissa: 213 - 220 § varajäsen varajäsen varajäsen saapui 19:13, poissa: 210 - 212 § varajäsen
Kettunen, Marko	
Korkkula, Vesa	
Koski, Marika	
Laaksonen, Heimo	
Laisaari, Johanna	
Majok, Ajak	
Miettinen, Nina	
Niiranen, Matti	
Paunio, Mikko	
Saukkonen, Lea	
Sohrabi, Seida	
Strandén, Juhani	
Sydänmaa, Johanna	
Tuomi-Nikula, Tuomas	
Nuorisoneuvoston edustajat	
Hirvonen, Fia	nuorisoneuvoston jäsen
Rautaoja Emma	nuorisoneuvoston jäsen
Muut	
Ujula, Jukka-Pekka	kansliapäällikkö
Ahonen, Juha	kulttuurin ja vapaa-ajan toimialajoh- taja
Järvenkallas, Satu	kasvatuksen ja koulutuksen toimia- lajohtaja
Randell, Mari	vs. kaupunkiympäristön toimialajoh- taja
Kivelä, Liisa	viestintäjohtaja
Remes, Kirsi	hallintojohtaja
Saxholm, Tuula	rahoitusjohtaja
Peltonen, Antti	hallintomenettelypäällikkö
Hyttinen, Hannu	johtava kaupunginsihteeri
Menna, Lauri	johtava asiantuntija
Nelskylä, Maria	kaupunginsihteeri
Rämö, Suvi	kaupunginsihteeri
Vallittu, Anja	kaupunginsihteeri
Villeneuve, Anna	kaupunginsihteeri
Kentala, Julianna	erityisavustaja
Majaniemi, Minna	erityisavustaja
Nuutila, Eemil	erityisavustaja

23.10.2024

Rask, Heini
Rissanen, Rosamari
Salminen, Teresa
Gunnelius, Tua
Päivinen, Tuulikki
Krogell-Magni, Pi
Hopeakunnas, Maisa
Snellman, Johanna
Laakkonen, Sari
Pakarinen, Rosa
Selkiahö, Sanna

erityisavustaja
erityisavustaja
erityisavustaja
ylikielenkääntäjä
kielenkääntäjä
viestintäpäällikkö
viestintäasiantuntija
viestintäasiantuntija
oikeuspalveluassistentti
hallintosuunnittelija
hallintosuunnittelija

Puheenjohtaja

Reetta Vanhanen
Harry Bogomoloff

kaupunginvaltuuston puheenjohtaja
210 - 216 §, osa 217 §
kaupunginvaltuuston 1. varapuheenjohtaja
osa 217 §, 218 - 220 §

Pöytäkirjanpitäjä

Lauri Menna
Antti Peltonen

johtava asiantuntija
210 - 212 §
hallintomenettelypäällikkö
213 - 220 §

23.10.2024

Tid 23.10.2024 18:00 - 20:02

Plats Stadsfullmäktiges sessionssal, Alexandersgatan 20

Närvarande

Ledamöter

Vanhanen, Reetta stadsfullmäktiges ordförande
Bogomoloff, Harry stadsfullmäktiges I vice ordförande
Jalovaara, Ville stadsfullmäktiges II vice ordförande
Vartiainen, Juhana borgmästare
Arhinmäki, Paavo biträdande borgmästare
Sazonov, Daniel biträdande borgmästare
Sinnemäki, Anni biträdande borgmästare
avlägsnade sig 19:11, frånvarande:
213 - 220 §

Ahde, Hilikka
Ahmed, Mahad
Alanko-Kahiluoto, Outi
Asko-Seljavaara, Sirpa
Biaudet, Eva
Borgarsdottir Sandelin, Silja
Castrén, Maaret
Diarra, Fatim
anlände 18:07, frånvarande: 210 -
211 §

Ebeling, Mika
Gebhard, Elisa
Grotenfelt, Nora
Haatainen, Tuula
Haglund, Mia
Hakola, Juha
Harjanne, Atte
Harkimo, Harry
Harkimo, Joel
Heinäluoma, Eveliina
Hiltunen, Titta
Holopainen, Mari
avlägsnade sig 19:40, frånvarande:
delvis 217 §, 218 - 220 §

Honkasalo, Veronika
Huff, Shawn
Hyttinen, Nuutti
Jungner, Mikael
Kaleva, Atte

23.10.2024

Karhuvaara, Arja	
Kari, Emma	
Kauppila, Elina	
Kivekäs, Otso	
Kivelä, Mai	
Kolbe, Laura	
Kopra, Pia	
Korpinen, Laura	
Korpinen, Sini	
Lindgren, Minna	
Malin, Petra	
Meri, Otto	
Mutttilainen, Sami	
Månsson, Björn	
Nevanlinna, Tuomas	
Niskanen, Dani	
Nuorteva, Johanna	
Nygård-Peltola, Mia	
Packalén, Tom	
Pajula, Matias	
Pajunen, Jenni	
Pakarinen, Pia	
Pasanen, Amanda	
Peltokorpi, Terhi	
Raatikainen, Mika	
Rantala, Marcus	
Rantanen, Tuomas	
Rautava, Risto	
Razmyar, Nasima	anlände 18:07, frånvarande: 210 - 211 §, delvis 212 §
Ruuhonen-Lerner, Pirkko	
Sarkomaa, Sari	anlände 19:06, frånvarande: 210 - 212 §
Sauri, Pekka	
Saxberg, Mirita	
Soininvaara, Osmo	anlände 18:17, frånvarande: 210 - 211 §, delvis 212 §
Suomalainen, Nina	anlände 18:36, frånvarande: 210 - 211 §, delvis 212 §
Vepsä, Sinikka	
Vierunen, Maarit	
Yanar, Ozan	
Austero, Nita	ersättare
Helal, Fardoos	ersättare
Hjelt, Jenni	ersättare

23.10.2024

Juva, Kati	ersättare anlände 19:40, frånvarande: 210 - 216 §, delvis 217 §
Kettunen, Marko	ersättare
Korkkula, Vesa	ersättare
Koski, Marika	ersättare
Laaksonen, Heimo	ersättare
Laisaari, Johanna	ersättare
Majok, Ajak	ersättare
Miettinen, Nina	ersättare
Niiranen, Matti	ersättare
Paunio, Mikko	ersättare
Saukkonen, Lea	ersättare avlägsnade sig 19:07, frånvarande: 213 - 220 §
Sohrabi, Seida	ersättare
Strandén, Juhani	ersättare
Sydänmaa, Johanna	ersättare anlände 19:13, frånvarande: 210 - 212 §
Tuomi-Nikula, Tuomas	ersättare

Ungdomsrådets företrädare

Hirvonen, Fia	ledamot i ungdomsrådet
Rautaoja Emma	ledamot i ungdomsrådet

Övriga

Ujula, Jukka-Pekka	kanslichef
Ahonen, Juha	sektorchef i kultur- och fritidssektorn
Järvenkallas, Satu	sektorchef i fostrans- och utbildningssektorn
Randell, Mari	tf sektorchef i stadsmiljösektorn
Kivelä, Liisa	kommunikationsdirektör
Remes, Kirsi	förvaltningsdirektör
Saxholm, Tuula	finansdirektör
Peltonen, Antti	chef för förvaltningsförfarande
Hyttinen, Hannu	ledande stadssekreterare
Menna, Lauri	ledande sakkunnig
Nelskylä, Maria	stadssekreterare
Rämö, Suvi	stadssekreterare
Vallittu, Anja	stadssekreterare
Villeneuve, Anna	stadssekreterare
Kentala, Julianna	specialmedarbetare
Majaniemi, Minna	specialmedarbetare

23.10.2024

	Nuuttila, Eemil	specialmedarbetare
	Rask, Heini	specialmedarbetare
	Rissanen, Rosamari	specialmedarbetare
	Salminen, Teresa	specialmedarbetare
	Gunnelius, Tua	övertranslator
	Päivinen, Tuulikki	translator
	Krogell-Magni, Pi	kommunikationschef
	Hopeakunnas, Maisa	kommunikationsspecialist
	Snellman, Johanna	kommunikationsspecialist
	Laakkonen, Sari	rättstjänstassistent
	Pakarinen, Rosa	förvaltningsplanerare
	Selkiaho, Sanna	förvaltningsplanerare
Ordförande		
	Reetta Vanhanen	stadsfullmäktiges ordförande 210 - 216 §, delvis 217 §
	Harry Bogomoloff	stadsfullmäktiges I vice ordförande delvis 217 §, 218 - 220 §
Protokollförare		
	Lauri Menna	ledande sakkunnig 210 - 212 §
	Antti Peltonen	chef för förvaltningsförfarande 213 - 220 §

23.10.2024

§	Asia	
210	Asia/1	Nimenhuuto, laillisuus ja päätösvaltaisuus Namnupprop, laglighet och beslutsförhet
211	Asia/2	Pöytäkirjan tarkastajien valinta Val av protokolljusterare
212	Asia/3	Kyselytunti Frågestund
213	Asia/4	Kaupunginvaltuuston kokousajat vuonna 2025 Stadsfullmäktiges sammanträden år 2025
214	Asia/5	Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnan varajäsenen valinta Val av ersättare i social-, hälsovårds- och räddningsnämnden
215	Asia/6	Kiinteistökaupan esisopimuksen hyväksyminen (Sörnäinen, Kalasatama, Verkkosaaren pohjoisosa, tontti 10660/1) Godkännande av ett föravtal om en fastighetsaffär (Sörnäs, Fiskehamnen, norra Nätholmen, tomten 10660/1)
216	Asia/7	Rautatientorin metroaseman paloturvallisuuden parantamisen hanke-suunnitelman enimmäishinnan korottaminen Höjning av maximipriset för projektplanen för förbättring av brandsäkerheten på Järnvägstorgets metrostation
217	Asia/8	Sosialidemokraattisen valtuustoryhmän ryhmäaloite toisen asteen koulutuksen maksuttomuuden varmistamisesta Socialdemokratiska fullmäktigegruppens gruppmotion om att säkerställa avgiftsfriheten i andra stadiets utbildning
218	Asia/9	Vasemmistoliiton valtuustoryhmän ryhmäaloite toisen asteen koulutuksen maksuttomuudesta Gruppmotion av Vänsterförbundets fullmäktigegrupp om avgiftsfri utbildning på andra stadiet
219	Asia/10	Valtuutettu Otso Kivekkään aloite toisen asteen oppimateriaalien maksuttomuuden rajaamisesta pidättäytymiseksi Helsingissä Ledamoten Otso Kivekäs motion om att inte begränsa avgiftsfriheten för andra stadiets läromedel i Helsingfors
220	Asia/11	Kokouksen kuluessa jätetyt aloitteet Motioner inlämnade vid sammanträdet

23.10.2024

Asia/1

§ 210

Nimenuuto, laillisuus ja päätösvaltaisuus

Päätös

Kaupunginvaltuusto totesi kokouksen kuntalaissa ja hallintosäännössä edellytetyssä järjestyksessä koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Nimenuuto ja estyneet

Esteilmoituksen jättäneiden tilalle oli kutsuttu seuraavat varavaltuutetut:

- Seija Muurinen, tilalle Heimo Laaksonen
- Elina Valtonen, tilalle Seida Sohrabi
- Alviina Alametsä, tilalle Nina Miettinen
- Sanna Vesikansa, tilalle Tuomas Tuomi-Nikula
- Thomas Wallgren, tilalle Nita Austero
- Timo Harakka, tilalle Marika Koski
- Pentti Arajärvi, tilalle Johanna Laisaari
- Ilkka Taipale, tilalle Fardoos Helal
- Erkki Tuomioja, tilalle Jenni Hjelt
- Suldaan Said Ahmed, tilalle Vesa Korkkula
- Minja Koskela, tilalle Ajak Majok
- Jussi Halla-aho, tilalle Mikko Paunio
- Mari Rantanen, tilalle Marko Kettunen
- Teija Makkonen, tilalle Juhani Strandén
- Wille Rydman, tilalle Matti Niiranen
- Sari Sarkomaa, tilalle Lea Saukkonen

Nimenuudosta olivat poissa seuraavat valtuutetut:

- Fatim Diarra
- Nasima Razmyar
- Osmo Soininvaara
- Nina Suomalainen

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto toteaa esteen ilmoittaneet valtuutetut ja heidän tilalleen tulevat varavaltuutetut, toimittaa nimenuudon sekä toteaa kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Y-tunnus

0201256-6

§ 211

Pöytäkirjan tarkastajien valinta

Päätös

Pöytäkirjan tarkastajiksi valittiin valtuutetut Arja Karhuvaara ja Sami Muttilainen sekä varalle valtuutetut Laura Kolbe ja Eva Biaudet.

Käsittely

Pöytäkirjan tarkastajiksi valittiin yksimielisesti puheenjohtajan ehdotuksesta valtuutetut Arja Karhuvaara ja Sami Muttilainen sekä varalle valtuutetut Laura Kolbe ja Eva Biaudet.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto valitsee pöytäkirjantarkastajiksi kaksi valtuutettua ja varatarkastajiksi kaksi valtuutettua.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

23.10.2024

Asia/3

§ 212
Kyselytunti

Päätös

Kyselytunnilla oli esillä valtuutettu Sini Korpisen kysymys S2-opetusten linjausten toimenpanon tilanteesta, valtuutettu Mari Holopaisen kysymys ammatillisen koulutuksen rahoituksesta ja opiskelijoiden tuesta sekä Laura Kolben kysymys keinoista matkailun nostamiseksi strategiseksi kasvutoimialaksi Helsingissä.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto järjestää kyselytunnin.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

23.10.2024

Asia/4

§ 213

Kaupunginvaltuuston kokousajat vuonna 2025

HEL 2024-010690 T 00 00 02

Päätös

Kaupunginvaltuusto päätti pitää kokouksensa vuonna 2025 seuraavasti:

<i>nro</i>	<i>viikko</i>	<i>päivä</i>	<i>klo</i>	
1	3	15.1.	18	juhlakokous
2	4	22.1.	18	
3	6	5.2.	18	kyselytunti
4	9	26.2.	18	
5	11	12.3.	18	kyselytunti
6	13	26.3.	18	
7	16	16.4.	18	
8	19	7.5.	18	kyselytunti
9	21	21.5.	18	

Valtuustokauden vaihdos

<i>nro</i>	<i>viikko</i>	<i>päivä</i>	<i>klo</i>	
10	23	2.6.	18	huom. maanantai
11	25	18.6.	16	tilinpäätös
12	35	27.8.	18	
13	37	10.9.	18	kyselytunti
14	39	24.9.	18	
15	41	8.10.	18	
16	43	22.10.	18	kyselytunti
17	45	5.11.	18	
18	46	12.11.	18	kyselytunti
19	48	26.11.	16	talousarvio
20	50	10.12.	16	

Esittelijä

Kaupunginvaltuuston puheenjohtaja

Lisätiedot

Sanna Selkiahho, hallintosuunnittelija, puhelin: 09 310 36067

23.10.2024

Asia/4

sanna.selkiaho(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Kaupunginvaltuuston jäsenet ja
varajäsenet

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Helsingin kaupunginvaltuusto kokoontui ensimmäisen kerran tammi-kuussa 1875, joten kaupunginvaltuusto täyttää tulevana vuonna 150 vuotta. Kaupunginvaltuuston ensimmäinen kokous (15.1.2025) on valtuuston juhlakokous. Vuoden ensimmäinen varsinainen kokous pidetään näin ollen 22.1.2025.

Kuntalain (410/2015) 94 §:n 1 momentin mukaan valtuusto kokoontuu päättäminään aikoina ja myös silloin, kun valtuuston puheenjohtaja katsoo sen tarpeelliseksi. Saman pykälän 2 momentin mukaan valtuusto on kutsuttava koolle myös kunnanhallituksen tai vähintään neljäosan valtuutetuista sitä pyytäessä ilmoittamansa asian käsittelyä varten.

Puheenjohtaja voi hallintosäännön 29 luvun 2 §:n 3 momentin mukaan peruuttaa kokouksen tai muuttaa kokouksen alkamisaikaa päätettynä kokouspäivänä asioiden vähäisen määrän tai muun erityisen syyn vuoksi.

Kaupunginvaltuuston kokouskutsu lähetetään sähköisesti vähintään neljä päivää ennen kokousta, samalla julkaistaan kokouksen esityslista yleisessä tietoverkossa.

Kaupunginvaltuuston pöytäkirja siihen liitettyine oikaisuvaatimusohjeineen tai valitusosoituksineen pidetään tarkastamisen jälkeen nähtävänä yleisessä tietoverkossa kuntalain 140 §:n mukaisesti.

Esittelijä

Kaupunginvaltuuston puheenjohtaja

Lisätiedot

Sanna Selkiaho, hallintosuunnittelija, puhelin: 09 310 36067
sanna.selkiaho(a)hel.fi

23.10.2024

Asia/4

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Kaupunginvaltuuston jäsenet ja
varajäsenet

23.10.2024

Asia/5

§ 214

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnan varajäsenen valinta

HEL 2024-011528 T 00 00 02

Päätös

Kaupunginvaltuusto

- myönsi Meri Valkamalle eron sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnan varajäsenen luottamustoimesta ja
- valitsi Maija Karhusen varajäseneksi (Samuel Adouchiefin henkilökohtainen varajäsen) sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnan kaupunginvaltuuston toimikaudeksi.

Samalla kaupunginvaltuusto tarkasti pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Käsittely

Kaupunginvaltuusto valitsi yksimielisesti valtuutettu Mia Haglundin ehdotuksesta Maija Karhusen sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnan varajäseneksi kaupunginvaltuuston toimikaudeksi.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Rosa Pakarinen, hallintosuunnittelija, puhelin: 09 310 60584
rosa.pakarinen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Eroilmoitus 2.9.2024
- 2 Eropyyntöön täydennys 24.9.2024

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, valtuusto

Otteet

Ote
Päätöksessä mainitut

Otteen liitteet
Esitysteksti
Kunnallisvalitus, valtuusto

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto

23.10.2024

- myöntää Meri Valkamalle eron sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnan varajäsenen luottamustoimesta ja
- valitsee _____ varajäseneksi (Samuel Adouchiefin henkilökohtainen varajäsen) sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnan kaupunginvaltuuston toimikaudeksi.

Samalla kaupunginvaltuusto tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Esittelijän perustelut

Kaupunginvaltuusto valitsi Meri Valkaman (Vas.) 23.11.2022 § 285 varajäseneksi sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakuntaan kaupunginvaltuuston toimikaudeksi. Meri Valkama on 2.9.2024 pyytänyt eroa sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnan varajäsenen luottamustoimesta ajankäytöllisten syiden takia.

Kuntalain 70 §:n 3 momentin mukaan luottamustoimesta voi erota pätevästä syystä. Eron myöntämisestä päättää luottamushenkilön valinnut toimielin.

Kesken toimikautta avoimeksi tulleeeseen luottamustoimeen valitaan toimikauden jäljellä olevaksi ajaksi uusi luottamushenkilö. Valittavan henkilön tulee olla vaalikelpoinen lautakuntaan kuntalain 74 §:n mukaisesti.

Kuntalain 70 §:n mukaan luottamustoimeen voidaan valita vain henkilö, joka on suostunut ottamaan toimen vastaan. Luottamushenkilön on valtuuston pyynnöstä esitettävä selvitys seikoista, joilla voi olla merkitystä hänen vaalikelpoisuutensa arvioinnissa.

Hallintosäännön 2 luvun mukaan kaupunginvaltuusto valitsee toimikaudekseen sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnan jäsenet ja varajäsenet.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Rosa Pakarinen, hallintosuunnittelija, puhelin: 09 310 60584
rosa.pakarinen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Eroilmoitus 2.9.2024
- 2 Eropyyynnön täydennys 24.9.2024

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, valtuusto

23.10.2024

Asia/5

Otteet

Ote

Päätöksessä mainitut

Otteen liitteet

Esitysteksti

Kunnallisvalitus, valtuusto

Tiedoksi

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta
Taloushallintopalveluliikelaitos
Tarkastusvirasto

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 07.10.2024 § 604

HEL 2024-011528 T 00 00 02

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto

- myöntää Meri Valkamalle eron sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnan varajäsenen luottamustoimesta ja
- valitsee _____ varajäseneksi (Samuel Adouchiefin henkilökohtainen varajäsen) sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnan kaupunginvaltuuston toimikaudeksi.

Samalla kaupunginvaltuusto tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Esittelijä

hallintojohtaja
Kirsi Remes

Lisätiedot

Rosa Pakarinen, hallintosuunnittelija, puhelin: 09 310 60584
rosa.pakarinen(a)hel.fi

23.10.2024

Asia/6

§ 215

Kiinteistökaupan esisopimuksen hyväksyminen (Sörnäinen, Kalasatama, Verkkoisaaren pohjoisosa, tontti 10660/1)

HEL 2024-004442 T 10 01 01 01

Päätös

Kaupunginvaltuusto päätti myydä tontin (AK) 10660/1 tai siitä muodostettavat tontit NSF V Fin NewCo 10 Oy (Y-tunnus 3448611-7) tai tämän perustamille/määräamille yhtiöille taikka perustettavien yhtiöiden luukuun vähintään 32 371 500 euron kauppahinnasta noudattaen kauppa- ja lisäkauppahinnan määräytymisen ja muilta osin liitteenä 1 olevan kiinteistökaupan esisopimuksen ehtoja, kaupungin käyttämiä kiinteistökaupan tavanomaisia ehtoja ja toimivaltaisen viranhaltijan mahdollisesti päättämiä lisäehtoja.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Susanna Hyvärinen, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 60716
susanna.hyvarinen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Kiinteistökaupan esisopimus ja lisäehdot
- 2 Tarjouspyyntö

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, valtuusto

Otteet

Ote

Kilpailun osallistujat

Otteen liitteet

Esitysteksti

Kunnallisvalitus, valtuusto

Liite 1

Liite 2

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Hintakilpailu, varauspäätös ja myytävä tontti

Kaupunginhallitus on 30.1.2023 § 71 päättänyt varata asuntotontin (AK) 10660/1 (Sörnäinen, Kalasatama, Verkkosaaren pohjoisosa) tonttikilpailua varten. Kaupunginhallitus on samalla oikeuttanut kaupunkiympäristölautakunnan järjestämään päätöksen mukaiset kilpailut, päättämään niiden ehdoista sekä valitsemaan niiden perusteella tonteille varaajat ja toteuttajat.

Kaupunginhallituksen varauspäätökseen perustuen kaupunkiympäristön toimialan maaomaisuuden kehittäminen ja tontit -palvelu järjesti 22.1. - 22.3.2024 Helsingin kaupungin 10. kaupunginosan (Sörnäinen) Kalasataman Verkkosaaren pohjoisosan asemakaavan ja asemakaavan muutoksen nro 12375 mukaisen Tegel-nimisen korttelin asuinkerrostalotonttia (A) 10660/1 koskevan hintakilpailun (ostotarjouskilpailun).

Tarjouspyynnön ehtojen mukaisesti tontille tulee toteuttaa sääntelemättömiä vapaarahoitteisia omistus- ja/tai vuokra-asuntoja siten, että vuokra-asuntoja saa olla enintään 50 % tontin asuinrakennusoikeudesta. Lisäksi tontille tulee toteuttaa liiketilaa (kr-tilaa) 500 k-m², joka saadaan rakentaa asemakaavaan merkityn asuinkerrosalamäärän lisäksi.

Kilpailun kohteena olevasta tontista tulee järjestää yhteistyössä kaupungin kanssa tarjouspyynnön mukainen arkkitehtuurikutsukilpailu.

Myytävä tontti sijaitsee Kalasatamassa Verkkosaaren pohjoisosan asemakaava-alueella meren läheisyydessä. Myytävän tontin rakennusoikeus on Verkkosaaren pohjoisosan asemakaavan ja asemakaavan muutoksen nro 12375 mukaan asuintilojen osalta yhteensä 21 500 k-m², jonka lisäksi on rakennettava liiketilaa (kr-tilaa) yhteensä 500 k-m².

Tarjoajan tuli ilmoittaa ostotarjouksessaan myytävän tontin pääkäyttötarkoituksen mukaisille asuintiloille ja liiketiloille (kr) tarjottava kiinteä rakennusoikeuden yksikköhinta (euroa/k-m²). Tarjouskilpailun ratkaisuperusteena on tontin kokonaishinta, joka lasketaan tontin osalta tarjottujen pääkäyttötarkoituksen mukaisten rakennusoikeuden yksikköhintojen ja edellä mainittujen kerrosalamäärien perusteella sekä laskemalla saadut hinnat yhteen.

Tontin asuintiloille annettiin hallintamuodosta (omistus ja/tai vuokra) riippumatta vain yksi yhteinen yksikköhinta (euroa/k-m²).

Hintakilpailu (ostotarjouskilpailu) oli avoin kaikille. Tarjous tuli antaa tontista joko yksin tai yhteenliittymänä.

Tarjouspyynnössä ilmoitettiin, että kaupunki myy tehdyn ostotarjouksen perusteella tontin siitä korkeimman kokonaishinnan tarjonneelle.

Asuntojen erittäin korkeatasoisen suunnittelun ja rakentamisen varmistamiseksi edellytettiin kuitenkin, että tarjoajalla (ostajalla) on käytettävissä kohteen rakentamisen edellyttämä tekninen taito, arkkitehtuurinen taito, kokemus sekä taloudelliset ja muut rakentamisen edellytykset merkittävän ja haastavan rakentamisprojektin toteuttamiseksi tarjouspyynnössä edellytetyllä tavalla (yleiset kelpoisuusedellytykset). Ostajan yleinen kelpoisuus arvioidaan kilpailun päättymishetken mukaan.

Ostotarjouksen tekemisestä ei maksettu mitään korvausta eikä ehdollisia ostotarjouksia hyväksytty ja edellä mainitun määräajan jälkeen jätetyt ostotarjoukset on hylätty.

Tarkemmat hintakilpailua (ostotarjouskilpailua) koskevat taustatiedot ja ehdot ilmenevät liitteenä 2 olevasta tarjouspyynnöstä.

Tarjoukset ja hintakilpailun ratkaiseminen

Määräaikaan 22.3.2024 klo 12.00 mennessä yhteensä 2 eri ostajaehdokasta jätti myytävistä kohteista ostotarjouksen.

NSF V Finland Advisory Oy on tarjonnut tontista (AK) 10660/1 ostotarjouskilpailun ratkaisuperusteena olevan korkeimman kokonaishinnan 32 371 500 euroa (asuintilat 32 271 500 euroa ja liiketilat 100 000 euroa). Edellä mainittu tarjous ja kauppahinta vastaa asuintilan osalta 1 501 euroa/k-m²:n ja liiketilan osalta 200 euroa/k-m²:n kiinteää rakennusoikeuden nykyarvoa vastaavaa yksikköhintaa.

Edellä mainittua tarjoutta ja tontin kauppahintaa voidaan pitää hyväksyttävänä sekä markkinaehtoisena ottaen muun ohella huomioon nykyiset markkinaolosuhteet ja tontin suuri rakennusoikeuden määrä 22 000 k-m² (asuin 21 500 k-m² + liike (kr) 500 k-m²). Hinnan perustessa markkina-arvoon hinta voi vaihdella markkinaolosuhteiden mukaan. Kaupunginhallituksen 1.4.2019 § 220 hyväksymien tontinluovutuslinjausten mukaan kaupunki hyväksyy tonttien markkinahintojen vaihtelun sekä pyrkii markkinaehtoisen hinnoittelun sallimissa puitteissa tonttihinnoittelussa maltillisuuteen siten, ettei kaupunki perusteettomasti nosta tonttien yleistä hintatasoa.

Tarjoaja täyttää myös tarjouspyynnössä edellytetyt kelpoisuusvaatimukset. Tarjous oli myös tarjouspyynnön mukainen.

Tontin myyminen ostotarjouksen perusteella mainitulle yhtiölle tai sen perustamille/määräämille asunto-osakeyhtiöille taikka perustettavien asunto-osakeyhtiöiden lukuun on perusteltua.

Tontin varaaminen ja luovuttaminen myymällä

Kaupunginhallitus on 1.4.2019 § 220 hyväksynyt tontinluovutuslinjaukset, jossa keskeisenä periaatteena on, että sääntelemättömään asuntotuotantoon tarkoitetut tontit varataan pääsääntöisesti hintakilpailuin luovutettaviksi. Erityisen vetovoimaisille paikoille sijoittuvat ja arvokkaimmiksi arvioidut tontit luovutetaan myymällä.

Kaupunkiympäristölautakunta on 11.6.2024 § 348 päättänyt hintakilpailun (ostotarjouskilpailu) ratkaisemisesta ja varannut tontin 10660/1 NSF V Finland Advisory Oy:lle.

Korkeimman kokonaishinnan tarjonneen NSF V Finland Advisory Oy:n kanssa on neuvoteltu liitteenä 1 olevan maakaaren muotomääräyksen mukainen kiinteistökaupan esisopimus.

Tontin myyminen

Tontti 10660/1 myydään NSF V Fin NewCo 10 Oy:lle ja/tai sen perustamille/määräämille yhtiöille taikka perustettavien yhtiöiden lukuun yhteensä arviolta noin 32,4 milj. euron kauppahinnasta ja ensivaiheessa myytävää tonttia koskevan kiinteistökaupan esisopimuksen mukaisesti.

Ostaja suorittaa tällöin tontin kauppahinnan 32 371 500 euroa kahdessa erässä kaupungille seuraavasti: Tontin kauppahinnan ensimmäinen erä 16 185 750 euroa, joka vastaa 50 % (11 000 k-m²) tontin asemakaavaan merkitystä pääkäyttötarkoituksen (asuin ja liike) mukaisesta rakennusoikeudesta (22 000 k-m²), on suoritettava viimeistään 30.4.2026. Tontin kauppahinnan toinen erä 16 185 750 euroa, joka määräytyy vastaavien periaatteiden mukaan, on suoritettava viimeistään 31.10.2027.

Kaupunki perii ostajalta edellä mainitun tontin kauppahinnan lisäksi myös lisäkauppahintaa, mikäli tontille toteutetaan asuin- ja/tai liiketilan rakennusoikeutta enemmän kuin asemakaavassa on merkitty tontille.

Tontin omistus- ja hallintaoikeus siirtyy ostajalle kauppakirjan allekirjoituksin ehdolla, että tontin kauppahinnan ensimmäinen erä on maksettu kokonaisuudessaan ja että kaupungin hyväksi on vahvistettu tai vahvistetaan tonttiin kiinteistöpanntioikeus maksamattoman kauppahinnan (lisäkauppahinnan) ja sille suoritettavan koron sekä perimiskulun suorittamisen vakuudeksi.

Ostaja on velvollinen allekirjoittamaan tontin kauppakirjan viimeistään 30.4.2026, mikäli tonttia koskeva rakennuslupa on tullut lainvoimaiseksi ja mikäli tontin muut rakentamisen edellytykset täyttyvät viimeistään 31.10.2026.

23.10.2024

Asia/6

Tontin rakentaminen tulee aloittaa esirakentamisen valmistuttua viimeistään 31.10.2026, ellei kaupungin kanssa tosin sovita. Rakentamisen aloittamisen osalta tulee vielä erikseen huomioida rakennettavuusselvityksen mukaisesti, että rantarakenteet ovat niemekkeen osalta vielä rakentamatta ja ettei tontin puolella saa aloittaa rakentamista ennen rannan valmistumista. Rantarakentamista koskevan urakan on tarkoitus alkaa syksyllä 2024.

Tontille rakennettavien hyväksytyjen piirustusten mukaiset rakennukset tulee valmistua viimeistään 31.10.2030, ellei kaupungin kanssa muuta sovita.

Kaupunkiympäristölautakunnan esitys

Kaupunkiympäristölautakunnan esityksen jälkeen valmistelun edetessä asia on tarkentunut siten, että tontti myydään hanketta varten perustetulle hankeyhtiö NSF V Fin NewCo 10 Oy:lle.

Esisopimukseen merkitään myöhemmin tontin ostajaksi NSF V Finland Advisory Oy:n sijasta NSF V Fin NewCo 10 Oy.

Toimivalta ja päätöksen täytäntöönpano

Hallintosäännön 7 luvun 1 §:n 6 kohdan mukaan kaupunginvaltuusto päättää kiinteän omaisuuden luovuttamisesta, milloin luovutettavan omaisuuden kauppahinta ylittää 10 miljoonaa euroa.

Kaupunginhallituksen tarkoituksena on, mikäli kaupunginvaltuusto hyväksyy päätösesityksen, oikeuttaa täytäntöönpanopäätöksessään:

- kaupunkiympäristön toimialan maaomaisuuden kehittäminen ja tontit -palvelun tonttipäällikön tekemään kiinteistökaupan esisopimukseen ja sen perusteella tehtäviin kauppakirjoihin tarvittaessa muutoksia.
- sopimukset ja valvonta -tiimin päällikön ja lakimiehen, kummankin yksin, allekirjoittamaan edellä mainitun esisopimuksen ja sen perusteella tehtävät kauppakirjat sekä tekemään niihin tarvittaessa vähäisiä muutoksia.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Susanna Hyvärinen, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 60716
susanna.hyvarinen(a)hel.fi

Liitteet

23.10.2024

Asia/6

- 1 Kiinteistökaupan esisopimus ja lisäehdot
- 2 Tarjouspyyntö

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, valtuusto

Otteet

Ote

Kilpailun osallistujat

Otteen liitteet

Esitysteksti

Kunnallisvalitus, valtuusto

Liite 1

Liite 2

Tiedoksi

Kaupunkiympäristölautakunta
Kaupunkiympäristön toimiala
Kaupunginkanslia

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 07.10.2024 § 607

HEL 2024-004442 T 10 01 01 01

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa

Kaupunginvaltuusto päättää myydä:

Tontin (AK) 10660/1 tai siitä muodostettavat tontit NSF V Fin NewCo 10 Oy (Y-tunnus 3448611-7) tai tämän perustamille/määräämille yhtiöille taikka perustettavien yhtiöiden lukuun vähintään 32 371 500 euron kauppahinnasta noudattaen kauppa- ja lisäkauppahinnan määräytymisen ja muilta osin liitteenä 1 olevan kiinteistökaupan esisopimuksen ehtoja, kaupungin käyttämiä kiinteistökaupan tavanomaisia ehtoja ja toimivaltaisen viranhaltijan mahdollisesti päättämiä lisäehtoja.

Esittelijä

vs. kansliapäällikkö
Tuula Saxholm

Lisätiedot

Susanna Hyvärinen, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 60716
susanna.hyvarinen(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Y-tunnus

0201256-6

23.10.2024

Kaupunkiympäristölautakunta 11.06.2024 § 348

HEL 2024-004442 T 10 01 01 01

Vanha talvitie, Neulansilmä, Verkkoneula

Päätös

A

Kaupunkiympäristölautakunta päätti Verkkosaaren pohjoisosan hintakilpailun (ostotarjouskilpailun) perusteella valita Helsingin kaupungin 10. kaupunginosan (Sörnäinen) Verkkosaaren pohjoisosan asemakaavan ja asemakaavan muutoksen nro 12375 mukaisen Tegel-nimisen korttelin 10660

- Ohjeellisen kaavatontin (AK) 1 (pinta-ala 5 799 m², os. Vanha talvitie, Neulansilmä, Verkkoneula) tai siitä muodostettavien tonttien varausensaajaksi ja toteuttajaksi korkeimman kokonaishinnan ostotarjouksen tehneen NSF V Finland Advisory Oy:n (Y-tunnus 3252423-9) ehdolla, että kaupunginvaltuusto hyväksyy mainitun tontin osalta liitteenä 1 olevan kiinteistökaupan esisopimuksen ja että NSF V Finland Advisory Oy sitoutuu noudattamaan mainitun tontin varausehtoina po. sopimuksessa sovittuja ehtoja.

B

Kaupunkiympäristölautakunta esitti kaupunginhallitukselle, että kaupunki myy

- Tontin (AK) 10660/1 tai siitä muodostettavat tontit NSF V Finland Advisory Oy:lle (Y-tunnus 3252423-9) tai tämän perustamille/määräämille yhtiöille taikka perustettavien yhtiöiden lukuun vähintään 32 371 500 euron kauppahinnasta noudattaen kauppa- ja lisäkauppahinnan määräytymisen ja muilta osin liitteenä 1 olevan kiinteistökaupan esisopimuksen ehtoja, kaupungin käyttämiä kiinteistökaupan tavanomaisia ehtoja ja toimivaltaisen viranhaltijan mahdollisesti päättämiä lisäehtoja.

C

Kaupunkiympäristölautakunta esitti kaupunginhallitukselle, että kaupunginhallitus oikeuttaa

- Kaupunkiympäristön toimialan maaomaisuuden kehittäminen ja tontit -palvelun tonttipäällikön tekemään ehdotuksessa A mainittuun kiinteistökaupan esisopimukseen ja sen perusteella tehtäviin kaup-

23.10.2024

Asia/6

pakirjoihin tarvittaessa muutoksia.

- Sopimukset ja valvonta -tiimin päällikön ja lakimiehen, kummankin yksin, allekirjoittamaan edellä mainitun esisopimuksen ja sen perusteella tehtävät kauppakirjat sekä tekemään niihin tarvittaessa vähäisiä muutoksia.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Martti Tallila, johtava kiinteistölakimies, puhelin: 09 310 36449
martti.tallila(a)hel.fi

23.10.2024

Asia/7

§ 216

Rautatien metroaseman paloturvallisuuden parantamisen hankesuunnitelman enimmäishinnan korottaminen

HEL 2024-009730 T 10 06 00

Päätös

Kaupunginvaltuusto hyväksyi Rautatien metroaseman paloturvallisuuden parantamisen hankesuunnitelman enimmäishinnan korottamisen siten, että hankkeen korotettu arvonlisäveroton enimmäishinta sisältäen hankkeen suunnittelun, rakennustyöt sekä hankkeen aikaiset lisä- ja muutostyöt ja erillishankinnat on 16 400 000 euroa kustannustasossa heinäkuu 2024.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

1 Hankesuunnitelman enimmäishinnan korotus 2.9.2024

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, valtuusto

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaupunginhallitus hyväksyi 27.6.2022 § 513 Rautatien metroaseman paloturvallisuuden parantamisen hankesuunnitelman siten, että hankkeen arvonlisäveroton enimmäishinta sisältäen suunnittelun, rakennustyöt sekä hankkeen aikaiset lisä- ja muutostyöt on 8 200 000 euroa kustannustasossa maaliskuu 2022.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 17.1.2024 § 9 Rautatien metroaseman paloturvallisuuden parantamisen hankesuunnitelman enimmäishinnan korottamisen siten, että hankkeen korotettu arvonlisäveroton enimmäishinta sisältäen hankkeen suunnittelun, rakennustyöt sekä hankkeen aikaiset lisä- ja muutostyöt ja erillishankinnat on 14 100 000 euroa kustannustasossa syyskuu 2023.

Rautatientorin metroaseman paloturvallisuuden parantaminen on välttämätöntä aseman käyttäjien turvallisuuden ja viranomaisten asettamien paloturvallisuusvaatimusten vuoksi.

Hankkeessa tehdään metroaseman tunneli- ja laiturialueella savunpoistoon liittyviä puhallin-, savuovi- ja savuotsamuutoksia ja lisäyksiä. Hankkeen myötä metron laiturialueen sähkönjakelu-, valaistus-, tele- ja turvajärjestelmät saatetaan vastaamaan nykyisiä vaatimuksia, määräyksiä ja standardeja. Maanalaisissa tiloissa, naapurikiinteistöissä ja katutasolla Kaivokadun ympäristössä on suunnitteilla useita hankkeita, joiden toteuttaminen mahdollistetaan maanalaisten tilojen paloturvallisuuden parantamistoimenpiteillä.

Hankesuunnitelman aiempi, tarkentuneen suunnittelun vuoksi kertaalleen korotettu enimmäishinta on osoittautunut riittämättömäksi toteutusvaiheessa ilmenneiden lisä- ja muutostyötarpeiden myötä. Enimmäishinnan korotus on seurausta ennakoitua vaativammasta toteutuksesta ja haastavammista olosuhteista. Toteutussuunnitteluvaiheessa ei kyetty riittävästi ennakoimaan käytettävissä olleen tilan rajallisuuden ja paloturvallisuusvaatimusten käytännön toteutuksen edellyttämien töiden vaiheistustarpeiden vaikutuksia mm. työvuorosuunnitteluun ja työmaalogistiikkaan. Lisä- ja muutostöitä on aiheutunut mm. kohteessa esiintyneiden vesivuotojen, savuovien asentamiseen liittyneiden lisälouhintojen, rakennustöiden aikaisten laiturien tuentatarpeiden sekä savunpoistokuilujen tukirakenteiden takia.

Enimmäishinnan korottaminen on tarkoituksenmukaista, jotta hanke kyetään viemään loppuun ja tavoitellut parannukset Rautatientorin metroaseman paloturvallisuuteen saadaan toteutettua.

Katkon edellyttämät metron poikkeusliikennejärjestelyt, hankkeen sujuva toteutus ja liikenteen uudelleen käynnistys ovat olleet vaativa, kaikkia metron liiketoiminta-alueita koskeva muutostenhallintaprojekti. Toimenpiteiden valmistelussa ja toteutuksessa on ollut käynnissä säännöllinen riskiperustainen seuranta. Kertyneitä kokemuksia hyödynnetään metrojärjestelmän vaativien peruskorjausten suunnittelussa.

Hankkeen strategiasidonnaisuus

Helsingin kaupunkistrategian mukaan liikennejärjestelmän toimivuudesta huolehditaan liikenneinvestoinneilla ja kestävien liikennemuotojen kulkumuoto-osuutta kasvatetaan. Päätösehdotus on kaupunkistrategian mukainen ja se tukee strategian tavoitteita kestävä kasvun turvaamisesta. Lisäksi strategiassa mainitaan tavoite laajasta kaupunkitasoisesta varautumisesta ja että kaupungin monimuotoiselle toimintakyvyille eri tilanteissa luodaan pohja.

Hankkeen lähtökohdat ja tavoitteet

Helsingin Rautatientorin metroasema avattiin käyttöön vuonna 1982. Metroasema sijaitsee Kaivokadun kannen alapuolella, yhdistyksen Asematunneliin. Lippuhallitasolta on laituritasolle yksi liukuporrasreitti laiturin keskikohtaan.

Asematunnelin maanalaiset tilat on aikanaan rakennettu kuin ne olisivat avointa ulkotilaa. Kaivokadun kannen alapuolisissa tiloissa on aiempien vuosikymmenten aikana tehty lukuisia toiminnallisia muutoksia. Tilojen savunpoistossa sekä uloskäytävien riittävydessä on todettu puutteita. Toteutettujen simulointien perusteella henkilöiden turvallinen poistuminen tiloista palotilanteessa on vaarantunut.

Rautatientorin metroaseman käyttäjämäärien ennakoitaan kasvavan tulevaisuudessa liittyvien ja läheisten muiden hankkeiden toteutuessa. Todettu puutteellinen paloturvallisuustilanne tulee saattaa kuntoon ennen muita parannus- ja kehityshankkeita. Alueen asemakaavaan on kirjattu rakennusluvan myöntämisen edellytyksenä Pelastuslaitoksen hyväksymät pelastus- ja poistumistieselvitykset maanalaisista tiloista ja muutosten vaikutuksista metron uloskäyttöön ja savunpoistoon.

Hankkeella saavutetaan turvallinen, valoisa, energiatehokkaampi ja matkustajia paremmin palveleva metroasema. Samalla mahdollistetaan maanalaisissa tiloissa, naapurikiinteistöissä ja katutasolla suunnitteilla olevien muiden hankkeiden toteuttaminen.

Hankkeen toteuttaminen

Hankkeessa toteutetaan metroaseman tunneli- ja laiturialueella savunpoistoon liittyviä puhallin-, savuovi-, ja savuotsamuutoksia ja lisäyksiä. Liukuportaiden alaosaan laituritasolle on rakennettu uusi savusulkuna toimiva lasiseinä automaattiovineen. Laituritason alakaton osittaiseen uusimistyöhön on sisällytetty valaistuksen, akustoinnin ja muun tekniikan uudistamista. Laituritason reunaan on rakennettu uusi savuotsa, johon integroitiin valaistusta, teknisiä reittejä, sekä vaimennus- ja opastepintaa. Liukuportaan ylä- ja alaosassa uusittiin alakatot. Sprinklerijärjestelmää uusitaan ja laajennetaan kattamaan myös laiturialue sekä tärkeimpiä teknisiä tiloja.

Hanke rajautuu metroaseman laituri- ja tunnelialueelle, poistumis- ja hyökkäysreittien alueelle, liukuportaisiin sekä teknisiin tiloihin siinä laajuudessa kuin sammutusjärjestelmiä lisätään tai uusitaan.

Koska parantamistoimenpiteiden toteuttaminen on vaatinut työskentelyä myös rata-alueella, ei metrolinnoille ole voinut liikennöidä normaalisti eikä ajaa aseman ohitse pysähtymättä. Hankkeen toteuttamiseksi

on jouduttu katkaisemaan metroliikenne aseman kohdalla kesällä 2024 noin 3 kuukauden ajaksi. Liikennekatkon pituuden minimoimiseksi hankkeeseen liittyviä töitä on tehty myös öisin ja viikonloppuisin.

Liikennekatkon aikana toteutettiin metron liikennöinnin näkökulmasta kriittiset työvaiheet, mutta rakennustyöt kohteessa jatkuvat vielä aseman matkustajaliikenteelle avaamisen jälkeen. Osa laiturialueesta on edelleen rajattu työmaa-alueeksi. Työnaikaisten matkustajavirtasimulointien mukaan metrosta pois jäävät matkustajat voivat joutua jonottamaan liukuportaisiin pääsyä hetken, mutta merkittäviä jonoja laiturialueelle ei pitäisi muodostua.

Työmaajärjestelyjen lähtökohtana on ollut, että metroasema on turvallinen ja käytössä olevat kulkureitit ovat opastettuja ja esteettömiä. Kai-vokadun kannen alapuoliset tilat Kompassi- ja parvitasolla ovat olleet käytössä muutos- ja korjaustöiden ajan.

Kannusteen käytön mahdollisuudesta

Kaupunginhallituksen kehotuksen mukaisesti urakoitsijalle asetettavan kannusteen mahdollisuutta arvioitiin keväällä 2024 toteutusvaiheen suunnittelun aikana.

Ratatunneleihin asennettaviin savuoviin liittyvät työvaiheet määrittivät liikennöintikatkon pituuden. Työvaiheita ja työryhmien etenemistä rajoittivat mm. käytettävissä ollut rajallinen tila ja haastava, rataa pitkin tehtävä työmaalogistiikka. Työryhmien lisäämisellä ei olisi saatu nopeutettua työvaiheiden läpimenoaikoja. Hankkeessa toteutettujen teknisten järjestelmien toiminta edellyttää liittymistä metron kulunvalvonta- ja turvajärjestelmiin sekä mm. tekniseen valvomoon.

Järjestelmäkokonaisuuden hallittu käyttöönotto testauksineen vaatii usean eri toimittajan sekä Pääkaupunkiseudun Kaupunkiliikenne Oy:n valvomoiden tehostettua yhteistoimintaa, jota osittain rajoittaa metron muulla linjaosuudella tapahtuvan liikennöinnin turvaaminen. Tehtyjen tarkastelujen perusteella työvaiheiden ja käyttöönoton vaatimaa aikaa ei ollut mahdollista lyhentää.

Uusi kustannusarvio ja kustannusarvion ylitys

Alkuperäisen hankesuunnitelman hyväksymisen jälkeen (kaupunginhallitus 27.6.2022 § 513) alkaneessa toteutussuunnitteluvaiheessa korjaus- ja parantamistoimenpiteiden laajuus ja työmaan vaiheistussuunnitelmat tarkentuivat. Hankkeen laajuuden täsmentymisen myötä kaupunginvaltuusto hyväksyi 17.1.2024 § 9, hankkeen korotetuksi enimmäishinnaksi 14 100 000 euroa. Hankesuunnitelmaan sisältyi n. 24 % riskivaraus.

23.10.2024

Hankkeen arvonlisäverottomat kokonaiskustannukset ovat päivitetyn hankesuunnitelman mukaisesti enintään 16 400 000 euroa heinäkuun 2024 kustannustasossa. Kustannusarvioon on sisällytetty n. 5 % riskivaraus urakan loppuun saattamisen ajalle.

Kustannusarvio on laadittu Helsingin hintatasoon viimeisimmän julkais-
tun rakennuskustannusindeksin ollessa 7/2024 = 110,9 (2021=100).

Enimmäishinnan korotus on seurausta ennakoitua vaativammasta toteutuksesta ja haastavammista olosuhteista. Toteutussuunnitteluvaiheessa ei pystytty riittävästi ennakoimaan käytettävissä olleen tilan rajallisuuden ja paloturvallisuusvaatimusten käytännön toteutuksen edellyttämien töiden vaiheistustarpeiden vaikutuksia mm. työvuorosuunnitteluun ja työmaalogistiikkaan. Lisäksi lisä- ja muutostöitä on aiheutunut mm. kohteessa esiintyneiden vesivuotojen, savuovien asentamiseen liittyneiden lisälouhintojen, rakennustöiden aikaisten laiturien tuentatarpeiden sekä savunpoistokuilujen tukirakenteiden takia. Myös rakennuttamisen kustannukset ovat nousseet liikennöintikatkon toteutuksen edellyttämien resurssitarpeiden ja työmaan vaativuuden, yhteensovittamisen ja laaja-alaisen yhteistyön vuoksi.

Hankesuunnitelman enimmäishinnan korotus 2 300 000 euroa jakautuu seuraavasti:

- Suunnittelun ja rakennuttamisen kustannukset 440 000 euroa
- Rakennustekniset työt 1 860 000 euroa

Vuosina 2021–2023 hankkeen kustannukset olivat 971 000 euroa. Vuonna 2024 hankkeen kustannuksiksi arvioidaan 12 688 000 euroa ja vuonna 2025 2 741 000 euroa. Hanke on mahdollista toteuttaa HKL:n vuoden 2024 hyväksytyn investointiohjelman määrärahojen puitteissa vuoden 2024 osalta. Vuodelle 2025 sijoittuvat kustannukset on otettu huomioon talousarvioehdotuksen valmistelussa kyseiselle vuodelle.

Liikennekatkon toteutuminen

Koska Rautatientorin metroaseman paloturvallisuuden parantaminen edellytti työskentelyä myös rata-alueella ja sen välittömässä läheisyydessä, ei metroliikenne voinut liikennöidä normaalisti. Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän (HSL) ja HKL:lle metron operatiivista toimintaa tuottava Pääkaupunkiseudun Kaupunkiliikenne Oy:n suunnittelussa kaupunkilaisille vähiten haittaa aiheuttavaksi liikennöintivaihtoehdoksi tarkentui metroliikenteen katkaiseminen aseman kohdalla kesällä 2024 noin kolmeksi kuukaudeksi.

Liikennekatkon vaikutus joukkoliikenteen käyttäjille oli merkittävä. Rautatientorin metroasema suljettiin matkustajaliikenteeltä 3.6.–1.9.2024 ja metrojunat eivät ohittaneet asemaa lukuun ottamatta toisen raiteen lyhyitä, ennalta suunniteltuja, yöaikaan toteutettuja radan kunnossapitokaluston ja metrojunien siirtämisiä kunnossapidon turvaamiseksi.

Toteutetun täyskatkon avulla liikennöinnin näkökulmasta haastavimmat työvaiheet saatiin pidettyä mahdollisimman lyhyinä, mikä mahdollisti katkon ajoittamisen pääosin kesän hiljaiselle ajalle. Liikennöintikatkon alkuvaihe oli ennakoitu haastavaksi, sillä matkustajamäärät laskevat perinteisesti juhannuksesta ja kasvavat jälleen elokuussa. Poikkeusliikenteessä vie myös aikansa, että matkustajat pystyvät liikkumisessaan ennakoimaan muuttuneet järjestelyt. Pääteasemina toimineet Helsingin yliopiston ja Kampin metroasemat ruuhkautuivat varsinkin liikennöintikatkon alkuvaiheessa aiheuttaen ennakkoon tehdyistä huolloista huolimatta ajoittaisia häiriöitä etenkin Helsingin yliopiston tasonvaihtolaitteissa.

Liikennöintikatsoon varauduttiin yhteistyössä HSL:n kanssa mm. opastuksella maastossa ja tehostetulla tiedotuksella käytävissä olleissa medioissa. Poikkeusliikenteen alussa asemille jalkautui HSL:n toimesta väliaikaisia oppaita neuvomaan matkustajia. Järjestyksenvalvojaresursseja suunnattiin väliaikaisille pääteasemille. Turvallisuussyistä järjestyksenvalvojat säännöstelivät ajoittain matkustajien määrää liukuportaiden yläosassa, jotta jonoutuminen saatiin ohjattua lippuhallin puolelle, missä on enemmän tilaa käytössä. Tasonvaihtolaitteiden osalta oli varauduttu jatkuvaan, tehostettuun huoltovalmiuteen.

HSL:n järjestämässä korvaavassa raitiovaunu- ja bussiliikenteessä ilmeni ajoittain täsmällisyys- ja kapasiteettihaasteita, joita ratkottiin kesän katutyömaiden ja bussiliikenteen kalustorajoitteiden mahdollistamissa rajoissa. HSL:llä käynnissä olleen matkustajakyselyn mukaan poikkeustilanteesta saadun tiedon määrä on koettu riittäväksi. Negatiivista palautetta on tullut pidentyneestä matka-ajasta sekä korvaavan liikenteen ja tilapäisten pääteasemien ajoittaisesta ruuhkautumisesta.

Aikataulu

Hanke toteutetaan maaliskuun 2024 ja maaliskuun 2025 välisenä aikana. Liikennöintikatkon aikana toteutettavaksi suunnitellut työvaiheet valmistuivat katkon loppuun mennessä, mutta rakennustyöt jatkuvat kevääseen 2025 saakka.

Hankkeen käyttötalousvaikutukset

Hanke aiheuttaa 25 vuoden poistoajalla tasapoistoina n. 656 000 euron vuotuisen lisäyksen poistokustannuksiin. Hankkeen on arvioitu säästävän vuodessa 25 000 euroa kunnossapito- ja energiakustannuksissa.

HSL:n perussopimuksen perusteella 50 % investoinnin poistoista (323 000 euroa/vuosi) ja 50 % laskennallisista korkomenoista (25 vuoden aikana yhteensä 7 600 000 euroa, laskentakorko 5 %) voidaan laskuttaa HSL:ltä. HKL palauttaa HSL:ltä laskuttamansa 50 % laskennallisen korkomenon kaupungille.

Loppuosa poistoista (noin 323 000 euroa vuodessa) ja investoinnin rahoittamisesta aiheutuvat todelliset 6 080 000 euron korkokulut laina-aikana (korkokanta 4 % ja laina-aika 25 vuotta) jäävät kaupungin infra-tukena maksettavaksi. Hankkeen vaikutus HKL:lle maksettavaan kaupungin tukeen on keskimäärin 486 000 euroa vuodessa.

Lisäksi osa HSL:ltä laskutettavasta 50 % poisto-osuudesta ja 50 % laskennallisesta korosta kiertyy vuosittain käytön mukaisesti kaupungin maksettavaksi HSL:n maksuosuuden kautta; noin 50 % poisto-osuudesta ja laskennallisesta korosta katetaan lipputuloilla ja loppuosa kohdistuu kuntaosuuteen. Rautatien metroaseman paloturvallisuuden parantamisen hankkeen HKL:n osuuden kokonaisvaikutuksen Helsingin kaupungin käyttötalouteen arvioidaan olevan keskimäärin 680 000 euroa vuodessa (HSL:n maksuosuus ja HKL:n saama kaupungin tuki yhteensä).

Toimivalta

Hallintosäännön 7 luvun 1 §:n 3 momentin 1 kohdan mukaan kaupunginvaltuusto päättää hankesuunnitelmista, joiden kustannusarvio ylittää 10 miljoonaa euroa.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

1 Hankesuunnitelman enimmäishinnan korotus 2.9.2024

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, valtuusto

Tiedoksi

Liikenneliikelaitoksen johtokunta

23.10.2024

Asia/7

Liikenneliikelaitos

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 07.10.2024 § 608

HEL 2024-009730 T 10 06 00

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto hyväksyy Rautatien torin metroaseman paloturvallisuuden parantamisen hankesuunnitelman enimmäishinnan korottamisen siten, että hankkeen korotettu arvonlisäveroton enimmäishinta sisältäen hankkeen suunnittelun, rakennustyöt sekä hankkeen aikaiset lisä- ja muutostyöt ja erillishankinnat on 16 400 000 euroa kustannustasossa heinäkuu 2024.

Esittelijä

vs. kansliapäällikkö
Tuula Saxholm

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liikenneliikelaitoksen johtokunta 05.09.2024 § 76

HEL 2024-009730 T 10 06 00

Esitys

Johtokunta esitti kaupunginhallitukselle Rautatien torin metroaseman paloturvallisuuden parantamisen hankesuunnitelman enimmäishinnan korottamista esityksen mukaan niin, että hankkeen korotettu arvonlisäveroton enimmäishinta sisältäen hankkeen suunnittelun, rakennustyöt ja hankkeen aikaiset lisä- ja muutostyöt ja erillishankinnat on 16.400.000 euroa heinäkuun 2024 kustannustasossa.

Käsittely

05.09.2024 Esittelijän muutetun ehdotuksen mukaan

Ennen asian käsittelyä esittelijä muutti ehdotuksen perusteluja seuraavasti: Kappaleissa 4 ja 25 muutetaan teksti "viranomaisvaatimusten näkökulmasta" muotoon "viranomaisvaatimusten täyttämisen näkökulmasta".

23.10.2024

Asia/7

Itse asia päätettiin esityksen mukaan.

Asian aikana kuultavina olivat Pääkaupunkiseudun Kaupunkiliikenne Oy:n omaisuudenhallintayksikön johtaja Antti Nousiainen ja projekti-päällikkö Susanna Saloranta.

Esittelijä

toimitusjohtaja
Saara Kanto

Lisätiedot

Saara Kanto, toimitusjohtaja, puhelin: 310 20277
saara.kanto(a)hel.fi

§ 217

Sosialidemokraattisen valtuustoryhmän ryhmäaloite toisen asteen koulutuksen maksuttomuuden varmistamisesta

HEL 2024-006014 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginvaltuusto katsoi ryhmäaloitteen loppuun käsitellyksi.

Samalla kaupunginvaltuusto hyväksyi seuraavan toivomusponnen:

Helsingin kaupunginvaltuusto edellyttää, että selvitetään mahdollisuutta tarjota painettuja fyysisiä oppikirjoja vaihtoehtona digitaalisille oppimateriaaleille niin, että käytännöt helsinkiläisissä oppilaitoksissa ovat oppilaiden näkökulmasta yhdenvertaiset. (Veronika Honkasalo)

Käsittely

Valtuutettu Veronika Honkasalo ehdotti valtuutettu Sami Muttilaisen kannattamana hyväksyttäväksi seuraavan toivomusponnen:

Helsingin kaupunginvaltuusto edellyttää, että selvitetään mahdollisuutta tarjota painettuja fyysisiä oppikirjoja vaihtoehtona digitaalisille oppimateriaaleille niin, että käytännöt helsinkiläisissä oppilaitoksissa ovat oppilaiden näkökulmasta yhdenvertaiset.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi yksimielisesti kaupunginhallituksen ehdotuksen.

1 äänestys

Valtuutettu Veronika Honkasalon ehdottama toivomusponsi JAA, vastustus EI

JAA-ehdotus: Valtuutettu Veronika Honkasalon toivomusponsi
EI-ehdotus: Vastustaa

Jaa-äänet: 83

Hilkka Ahde, Mahad Ahmed, Outi Alanko-Kahiluoto, Paavo Arhinmäki, Sirpa Asko-Seljavaara, Nita Austero, Eva Biaudet, Harry Bogomoloff, Silja Borgarsdóttir Sandelin, Maaret Castrén, Fatim Diarra, Mika Ebeling, Elisa Gebhard, Nora Grotenfelt, Tuula Haatainen, Mia Haglund,

23.10.2024

Juha Hakola, Atte Harjanne, Harry Harkimo, Joel Harkimo, Eveliina Heinäluoma, Fardoos Helal, Titta Hiltunen, Jenni Hjelt, Veronika Honkasalo, Shawn Huff, Nuutti Hyttinen, Ville Jalovaara, Kati Juva, Atte Kalleva, Arja Karhuvaara, Emma Kari, Elina Kauppila, Otso Kivekäs, Mai Kivelä, Laura Kolbe, Pia Kopra, Vesa Korkkula, Laura Korpinen, Sini Korpinen, Marika Koski, Heimo Laaksonen, Johanna Laisaari, Minna Lindgren, Ajak Majok, Petra Malin, Otto Meri, Nina Miettinen, Sami Muttilainen, Björn Månsson, Tuomas Nevanlinna, Matti Niiranen, Dani Niskanen, Johanna Nuorteva, Mia Nygård-Peltola, Tom Packalén, Matias Pajula, Jenni Pajunen, Pia Pakarinen, Amanda Pasanen, Mikko Paunio, Terhi Peltokorpi, Mika Raatikainen, Marcus Rantala, Tuomas Rantanen, Risto Rautava, Nasima Razmyar, Pirkko Ruohonen-Lerner, Sari Sarkomaa, Pekka Sauri, Mirita Saxberg, Daniel Sazonov, Seida Sohrabi, Osmo Soininvaara, Juhani Strandén, Nina Suomalainen, Johanna Sydänmaa, Tuomas Tuomi-Nikula, Reetta Vanhanen, Juhana Vartiainen, Sinikka Vepsä, Maarit Vierunen, Ozan Yanar

Tyhjä: 2

Marko Kettunen, Mikael Jungner

Kaupunginvaltuusto hyväksyi valtuutettu Veronika Honkasalon ehdotaman toivomusponnen.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Katja Rimpilä, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36256
katja.rimpila(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Ryhmäaloite 24.04.2024 Heinäluoma Eveliina Helsingin on turvattava toisen asteen maksuttomat oppimateriaalit myös jatkossa
- 2 Kasko lautakunnan lausunto
- 3 Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustoimikunnan lausunto92024

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Sosiaalidemokraattinen valtuustoryhmä

Otteen liitteet

Esitysteksti
Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto

Puhelin

+358 9 310 1641

Y-tunnus

0201256-6

23.10.2024

Asia/8

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Sosialidemokraattinen valtuustoryhmä esittää ryhmäaloitteessaan, että maksuttoman toisen asteen koulutus varmistetaan Helsingissä tulevis-
sa kaupungin budjettineuvotteluissa.

Pääministeri Orpon hallitus päätti hallituksen kehysriihessä 15.-
16.4.2024 julkista taloutta vahvistavana uutena sopeutustoimena, että rajataan oppivelvollisuuslaissa (myöhemmin OVL) tarkoitettu maksuton oppimateriaali (ml. YO-kokeen 5 ensimmäistä koetta) sen kalenterivuoden loppuun, jonka kuluessa opiskelija täyttää 18 vuotta. Lisäksi hallitus päätti koulumatkatukioikeuden rajaamisesta vain maksuttoman koulutuksen opiskelijoille.

Hallituksen talousarvioesitys 3.9.2024 vuodelle 2025 ei sisällä toisen asteen maksuttomuuden rajausta.

Toisen asteen koulutuksen maksuttomuus

Toisen asteen koulutuksen maksuttomuudesta säädetään oppivelvollisuuslaissa (1214/2020). Voimassa olevan lainsäädännön mukaan (OVL 16 §) oppivelvollisuuden suorittamiseksi katsottu koulutus on maksutonta sen kalenterivuoden loppuun saakka, jolloin opiskelija täyttää 20 vuotta. Oikeutta maksuttomaan koulutukseen ei kuitenkaan ole, jos opiskelija on suorittanut lukion oppimäärän ja ylioppilastutkinnon taikka ammatillisen tutkinnon taikka niitä vastaavat ulkomaiset opinnot.

Koulutuksen järjestäjän vastuulla on huolehtia maksuttomuuden toteutumisesta opetuksen, ruokailun sekä opetuksen edellyttämän oppimateriaalin, työvälineiden, -asujen ja -aineiden osalta. Ylioppilastutkintolautakunta vastaa ylioppilaskokeiden maksuttomuudesta ja koulumatkatuen myöntämisestä päättää Kela.

Oppimateriaali- ja työvälinekustannukset opintojen aikana

Lukioissa oppimateriaalien lisenssimaksut muodostavat suurimman osan lukio-opintojen oppimateriaalikustannuksista. Pääosa oppimateriaaleista hankitaan ensimmäisen ja toisen opiskeluvuoden aikana, mutta hankintoja tehdään myös kolmannen vuoden syksyllä ja lukion neljässä vuodessa suorittaville myös myöhemmin. Tietokoneet hankitaan opintojen alkaessa ja niiden kustannukset realisoituvat koulutuksen järjestäjälle silloin.

Digikirja- ja digikirjasarjalisenssejä on saatavilla kustantajasta riippuen muun muassa eri kestoisina (esimerkiksi 3 kk, 12 kk ja 48 kk) yksittäistä kirjaa koskevinä lisensseinä sekä lukuvuoden mittaisina koko kirja-

sarjaa koskevinä lisensseinä. Lukiot suunnittelevat itse oppimateriaali-hankinnat tarkoituksenmukaisimmalla ja kokonaistaloudellisimmalla tavalla.

Ammatillisessa koulutuksessa oppimateriaali-, työväline- ja työasuhan-kinnat (mukaan lukien tietokoneet) painottuvat opintojen alkuvaiheen, koska oppimateriaaleja, työvälineitä ja -asuja tarvitaan opintojen alusta alkaen niin työssäoppimisjaksoilla, itsenäisessä opiskelussa kuin oppilaitoksessa tapahtuvassa lähiopetuksessa. Alkuvaiheen hankintojen jälkeen loppuopintojen kustannukset ovat vähäisiä.

Vaikutukset opiskelijoille

Maksuttomuuden rajaaminen kehysriihessä päätetyllä tavalla vaikuttaisi kielteisimmin niihin opiskelijoihin, joilla tutkintoon johtavan koulutuksen aloittaminen tapahtuu tavallista myöhemmin esimerkiksi valmentavan koulutuksen suorittamisen tai perusopetuksen suorittamisen viivästymisen takia, sekä opiskelijoihin, joilla tutkinnon suorittaminen venyy esimerkiksi oppimisvaikeuksien tai muiden syiden takia.

Päätös myös vaikuttaa merkittävästi etenkin ylioppilaskirjoituksiin valmistautuviin, lukio-opintojen loppuvaiheessa oleviin opiskelijoihin. Käytännössä lukiolaiset eivät enää kolmannen lukuvuoden kevätlukukaudesta (ns. abikevästä) alkaen olisi maksuttomuuden piirissä. Lukiolaiset tarvitsevat oppimateriaaleja ylioppilaskirjoituksiin valmistautuessaan ja neljännelle vuodelle jatkavat opiskelijat myös seuraavan lukuvuoden opinnoissa. E erityisen ongelmallista olisi mahdollinen tietokoneiden kerääminen pois abivuoden keväänä, sillä koneita sekä oppimateriaali- ja ohjelmistolisenssejä tarvitaan valmistauduttaessa ylioppilaskokeisiin ja myös ylioppilaskokeissa.

Päätöksen vaikutus nuorten hakeutumiseen olisi huolestuttava. Opetus- ja kulttuuriministeriön tilaaman oppivelvollisuuden laajentamisen maksuttomuuden toteutumisesta selvittäneessä tutkimuksessa (Owal Group, 2023) noin puolet vastanneista opiskelijoista arvioi maksuttomuuden vaikuttaneen lukioon hakeutumiseen. Riskinä on, että kehysriihen päätöksellä on kielteisiä vaikutuksia suhteessa kaupungin tavoitteeseen torjua segregatiota, mikäli perheen taloudellinen tilanne nykyistä enemmän rajaisi nuoren koulutusvaihtoehtoja. Ammatillisessa koulutuksessa materiaali- ja välinehankinnat painottuvat opintojen alkuun, joka saattaa vaikuttaa nuorten mahdollisuuksiin hakeutua etenkin materiaali- ja välinekustannuksiltaan kalleimpiin tekniikan alan koulutuksiin.

Arvio kehysriihessä tehdyn päätöksen kustannusvaikutuksista

Vaikutukset Helsingin kaupungin valtionosuuksiin

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginvaltuusto>

Puhelin

+358 9 310 1641

Y-tunnus

0201256-6

Hallitus on arvioinut, että kehysriihessä päätetyn oppimateriaalin (ml. yo-kokeet) maksuttomuuden rajaamisen vaikutus julkiseen talouteen olisi 6 miljoonaa euroa vuonna 2025 ja 12 miljoonaa euroa vuodesta 2026 eteenpäin. Vaikutus julkiseen talouteen muodostuisi niin, että vuonna 2025 vaikutus valtioon olisi 3 miljoonaa euroa ja arvio vaikutuksesta kuntiin myös 3 miljoonaa euroa (yhteensä 6 miljoonaa euroa). Vastaavasti vuodesta 2026 alkaen vaikutus valtioon olisi 6 miljoonaa euroa ja arvio vaikutuksesta kuntiin 6 miljoonaa euroa (yhteensä 12 miljoonaa euroa).

Helsingin kaupungin oppilaitoksissa opiskelee noin 8 % kaikista Suomen oppivelvollisista. Suurin osa (yli 70 %) kaupungin oppilaitosten oppivelvollisista opiskelee lukiokoulutuksesta, jossa maksuttomuuden kustannukset ovat ammatillista koulutusta suuremmat. Helsingissä oppivelvollisista valtakunnan keskiarvoa suurempi osa suorittaa oppivelvollisuuttaan lukiokoulutuksessa.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan alustava arvio on, että valtion leikkauksista noin 8–10 % (2025: 250 000–300 000 euroa, 2026 alkaen: 500 000–600 000 euroa) tulisi kohdistumaan Helsingin kaupungin saamiin valtionosuuksiin, painottuen lukiokoulutuksen valtionosuuksiin.

Lisäkustannukset lukion opiskelijoille

Voimassa olevan lainsäädännön mukaan viisi ensimmäisenä suoritettua ylioppilaskoetta ja niiden osalta hylättyjen kokeiden uusinnat ovat opiskelijalle maksuttomia. Maksuttomuuden jatkuminen sen vuoden loppuun saakka jona opiskelija täyttää 18 vuotta tarkoittaisi sitä, että jatkossa kolmannen vuoden keväänä tai myöhemmin suoritettua ylioppilaskoetta muutuvat opiskelijalle maksullisiksi. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan arvio on, että opiskelijat hajauttavat ylioppilaskirjoitukseensa siten, että viidestä ensimmäisenä suoritettua kokeesta ensimmäiset kaksi koetta suoritetaan kolmannen vuoden syksynä eli jatkosakin maksuttomina, ja loput kolme koetta suoritetaan kolmannen vuoden keväänä tai myöhemmin. Koemaksun ollessa 38 €/koe, opiskelijalle tämä tarkoittaisi 114 euron lisäkustannusta nykytilanteeseen nähden. Helsingin kaupungin lukioissa lisäkustannus kohdistuisi vuosittain yli 3000 opiskelijaan. Ylioppilaskoemaksuissa ei ole kaupungin näkökulmasta säästöpotentiaalia, koska koemaksuista ei muodostu suorita kustannuksia kaupungille.

Lisäksi lukion neljässä vuodessa suorittaville opiskelijoille tulisi oppimateriaalikustannuksia kolmannen vuoden keväästä alkaen. Lukion kolmessa vuodessa suorittavat opiskelijat eivät yksittäisiä poikkeuksia lukuun ottamatta aloita uusia kursseja enää kolmannen vuoden kevätlu-

kukaudella. Toimialalta arvioidaan, että neljännen vuoden opiskelijat aloittavat noin 5–6 uutta kurssia kolmannen vuoden kevätlukukauden ja neljännen vuoden aikana. Mikäli kurssikohtaisen oppimateriaalin hinta on 20 euroa ja kurseja suoritetaan keskimäärin 5,5, tarkoittaisi se opiskelijalle 110 euron lisäkustannusta nykytilanteeseen nähden. Neljännelle ja viidennelle vuodelle jatkavia opiskelijoita on Helsingin kaupungin lukioissa hieman alle 950. Lukion oppimateriaalien säästöpotentiaali kaupungille olisi edellä kuvattuun arvioon perustuen noin 104 000 euroa/vuosi, mikäli opiskelijat jatkossa kustantaisivat oppimateriaalinsa itse.

Kaikille kaupungin lukioissa aloittaville opiskelijoille hankitaan tietokone opinnoissa käytettäväksi. Tietokoneet hankitaan investointina. Yhden koneen hinta on noin 480 euroa, jonka päälle tulee ohjelmistolisenssikustannuksia. Lukioista valmistuneiden koneet kierrätetään tänä vuonna ensimmäistä kertaa peruskouluille, joka pienentää perusopetuksen koneiden hankintakustannuksia. Mikäli neljännelle vuodelle jatkavat opiskelijat voivat pitää tietokoneet opintojensa loppuun asti, heikentää se hieman koneiden kierrätystehokkuutta. Lukioissa neljännelle vuodelle jatkavat opiskelijat kuitenkin tarvitsevat edelleen tietokonetta opintoihinsa ja ylioppilaskokokeisiin osallistuakseen. Opintojen sujumisen kannalta heidän olisi hankala luopua koneistaan. Tietokoneiden osalta säästöpotentiaali muodostuu kierrätystehokkuuden kautta. Koneiden kustannukset realisoituvat lisenssikustannuksia lukuun ottamatta opintojen alussa.

Lisäkustannukset ammatillisen koulutuksen opiskelijoille

Ammatillisen koulutuksen oppimateriaali- sekä työväline-, työasu- ja työainekustannukset toteutuvat opintojen alkuvaiheessa. Ammatillisessa koulutuksessa lisäkustannuksia nykytilanteeseen nähden muodostuisi pääasiassa vailla toisen asteen tutkintoa oleville opiskelijoille, jotka aloittaisivat opintonsa kalenterivuotena, jonka aikana he täyttävät 19 tai 20 vuotta. Näitä opiskelijoita arvioidaan olevan Stadin ammattiopistossa vuosittain noin 100.

Opiskelijakohtainen oppimateriaali- ja työvälinekustannus tietokone mukaan luettuna Stadin ammattiopistossa on noin 980 euroa. Kustannuksissa on alakohtaista vaihtelua. Kustannukset ovat suurimmat tekniikan alan koulutuksissa. Ammatillisen koulutuksen säästöpotentiaali oppimateriaalien, työvälineiden, -asujen ja -aineiden osalta olisi kaupungille edellä kuvattuun arvioon perustuen noin 90 000 euroa/vuosi, mikäli opiskelijat jatkossa kustantaisivat oppimateriaalinsa itse.

Maksuttomuuden toteuttamisesta Helsingissä

Arvio on, että oppimateriaalien ja työvälineiden osalta Helsingin kaupunki koulutuksen järjestäjänä ei voi toteuttaa säästöjä niin, että sillä saavutettaisiin säästöjä julkiseen talouteen tavoitellussa määrin. Jos koulutuksen järjestäjä ei löydä keinoja toteuttaa riittäviä säästöjä oppimateriaaleista, voi se joutua hakemaan säästöjä muista kohteista, kuten opetuksesta tai ohjauksesta. Oppimateriaalien sekä työvälineiden, -asujen ja -aineiden yhteenlaskettu arvioitu säästöpotentiaali olisi noin 200 000 euroa vuodessa. Näin ollen kaupungin tulee joka tapauksessa kompensoida pääosa valtionosuuksiin tehtävistä leikkauksista omarahoitusosuuttaan kasvattamalla, jos opetuksen ja ohjauksen resurssit halutaan säilyttää nykyisellään.

Helsingin kaupunki jatkaa toisen asteen maksuttomuuden toteuttamista kuten tähänkin asti, siten että kaupunki kustantaa maksuttomuuteen oikeutetuille opiskelijoilleen nykytilaa vastaavasti oppimateriaalit sekä työvälineet, -asut ja -aineet. Kaupunki ei jatkossakaan kustantaisi opiskelijoilleen ylioppilaskoemaksuja eikä koulumatkoja, koska niiden maksuttomuuden toteuttaminen ei tähänkään saakka ole ollut koulutuksen järjestäjän vastuulla. Lisäksi näiden osalta seuranta ja hallinnointi olisi erittäin raskasta ilman siihen soveltuvia järjestelmiä. Lautakunta katsoo, että oppimateriaalien sekä työvälineiden, -asujen ja -aineiden maksuttomuus tukee toisen asteen tutkinnon suorittamista ja vähentää opiskelijoiden taloudellista ja henkistä kuormaa opintojen aikana ja etenkin loppuvaiheessa.

Saavutettavissa oleva noin 200 000 euron säästöpotentiaali on pieni suhteessa niihin haitallisiin vaikutuksiin, jotka päätöksen myötä koskettaisivat nuoria opiskelijoita.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää tärkeänä, että kaupunki huomioi ratkaisussaan yhdenvertaisuusvaltuutetun lausunnon (VVTDno-2019-703) vuodelta 2019, joka koski olettaa välillisestä syrjinnästä Helsingin kaupungin maksuttoman toisen asteen kokeilussa, jota kaupunki ei antamallaan selvityksellä pystynyt kumoamaan. Yhdenvertaisuusvaltuutetun lausunnon perusteella päätös kohdentaa maksuttomuuden kokeilu ainoastaan kaupungin omiin oppilaitoksiin asetti ammattiin opiskelevat ruotsinkieliset tai vammaiset henkilöt muita epäedullisempaan asemaan, koska heille ei ollut tarjolla mahdollisuutta valita maksuttoman toisen asteen kokeilun piirissä olevaa oppilaitosta.

Asiasta on saatu kasvatus- ja koulutuslautakunnan ja tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustoimikunnan lausunnot. Lautakunta ja toimikunta kannattavat toisen asteen maksuttomuuden säilyttämistä nykyisellään Helsingissä. Aloitevastaus vastaa asiasta saatuja lausuntoja.

23.10.2024

Asia/8

Hallintosäännön 30 luvun 12 §:n mukaan ryhmäaloitteeseen vastaa kaupunginhallitus. Vastaus käsitellään kaupunginvaltuustossa kahdeksan kuukauden kuluessa aloitteen jättämisestä. Muutoin ryhmäaloitteeseen sovelletaan, mitä tämän luvun 11 §:ssä on määrätty valtuutetun aloitteesta.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Katja Rimpilä, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36256
katja.rimpila(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Ryhmäaloite 24.04.2024 Heinäluoma Eveliina Helsingin on turvattava toisen asteen maksuttomat oppimateriaalit myös jatkossa
- 2 Kasko lautakunnan lausunto
- 3 Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustoimikunnan lausunto92024

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Sosiaalidemokraattinen valtuustoryhmä

Otteen liitteet

Esitysteksti
Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 07.10.2024 § 610

HEL 2024-006014 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo ryhmäaloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

vs. kansliapäällikkö
Tuula Saxholm

Lisätiedot

Katja Rimpilä, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36256
katja.rimpila(a)hel.fi

23.10.2024

Asia/9

§ 218

Vasemmistoliiton valtuustoryhmän ryhmäaloite toisen asteen koulutuksen maksuttomuudesta

HEL 2024-006017 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginvaltuusto katsoi ryhmäaloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Katja Rimpilä, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36256
katja.rimpila(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Ryhmäaloite 24.04.2024 Haglund Mia Helsingin on jatkettava toisen asteen koulutuksen maksuttomuutta
- 2 Kasko lautakunnan lausunto
- 3 Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustoimikunnan lausunto92024

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Vasemmistoliiton valtuustoryhmä

Otteen liitteet

Esitysteksti
Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Vasemmistoliiton valtuustoryhmä esittää aloitteessaan, että Helsinki jatkaa maksutonta toisen asteen koulutusta nuorille koko tutkinnon ajan. Aloite on liitteenä 1.

Pääministeri Orpon hallitus päätti hallituksen kehysriihessä 15.-16.4.2024 julkista taloutta vahvistavana uutena sopeutustoimena, että rajataan oppivelvollisuuslaissa (myöhemmin OVL) tarkoitettu maksuton oppimateriaali (ml. YO-kokeen 5 ensimmäistä koetta) sen kalenterivuoden loppuun, jonka kuluessa opiskelija täyttää 18 vuotta. Lisäksi halli-

23.10.2024

Asia/9

tus päätti koulumatkatukioikeuden rajaamisesta vain maksuttoman koulutuksen opiskelijoille.

Hallituksen talousarvioesitys 3.9.2024 vuodelle 2025 ei sisällä toisen asteen maksuttomuuden rajausta.

Toisen asteen koulutuksen maksuttomuus

Toisen asteen koulutuksen maksuttomuudesta säädetään oppivelvollisuuslaissa (1214/2020). Voimassa olevan lainsäädännön mukaan (OVL 16 §) oppivelvollisuuden suorittamiseksi katsottu koulutus on maksutonta sen kalenterivuoden loppuun saakka, jolloin opiskelija täyttää 20 vuotta. Oikeutta maksuttomaan koulutukseen ei kuitenkaan ole, jos opiskelija on suorittanut lukion oppimäärän ja ylioppilastutkinnon taikka ammatillisen tutkinnon taikka niitä vastaavat ulkomaiset opinnot.

Koulutuksen järjestäjän vastuulla on huolehtia maksuttomuuden toteutumisesta opetuksen, ruokailun sekä opetuksen edellyttämän oppimateriaalin, työvälineiden, -asujen ja -aineiden osalta. Ylioppilastutkintolautakunta vastaa ylioppilaskokeiden maksuttomuudesta ja koulumatkatuen myöntämisestä päättää Kela.

Oppimateriaali- ja työvälinekustannukset opintojen aikana

Lukioissa oppimateriaalien lisenssimaksut muodostavat suurimman osan lukio-opintojen oppimateriaalikustannuksista. Pääosa oppimateriaaleista hankitaan ensimmäisen ja toisen opiskeluvuoden aikana, mutta hankintoja tehdään myös kolmannen vuoden syksyllä ja lukion neljässä vuodessa suorittaville myös myöhemmin. Tietokoneet hankitaan opintojen alkaessa ja niiden kustannukset realisoituvat koulutuksen järjestäjälle silloin.

Digikirja- ja digikirjasarjalisenssejä on saatavilla kustantajasta riippuen muun muassa eri kestoisina (esimerkiksi 3 kk, 12 kk ja 48 kk) yksittäistä kirjaa koskevin lisensseinä sekä lukuvuoden mittaisina koko sarjaa koskevin lisensseinä. Lukiot suunnittelevat itse oppimateriaalihankinnat tarkoituksenmukaisimmalla ja kokonaistaloudellisimmalla tavalla.

Ammatillisessa koulutuksessa oppimateriaali-, työväline- ja työasuhankinnat (mukaan lukien tietokoneet) painottuvat opintojen alkuvaiheeseen, koska oppimateriaaleja, työvälineitä ja -asuja tarvitaan opintojen alusta alkaen niin työssäoppimisjaksoilla, itsenäisessä opiskelussa kuin oppilaitoksessa tapahtuvassa lähiopetuksessa. Alkuvaiheen hankintojen jälkeen loppuopintojen kustannukset ovat vähäisiä.

Vaikutukset opiskelijoille

Maksuttomuuden rajaaminen kehysriihessä päätetyllä tavalla vaikuttaisi kielteisimmin niihin opiskelijoihin, joilla tutkintoon johtavan koulutuksen aloittaminen tapahtuu tavallista myöhemmin esimerkiksi valmentavan koulutuksen suorittamisen tai perusopetuksen suorittamisen viivästymisen takia, sekä opiskelijoihin, joilla tutkinnon suorittaminen venyy esimerkiksi oppimisvaikeuksien tai muiden syiden takia.

Päätös myös vaikuttaa merkittävästi etenkin ylioppilaskirjoituksiin valmistautuviin, lukio-opintojen loppuvaiheessa oleviin opiskelijoihin. Käytännössä lukiolaiset eivät enää kolmannen lukuvuoden kevätlukukaudesta (ns. abikevästä) alkaen olisi maksuttomuuden piirissä. Lukiolaiset tarvitsevat oppimateriaaleja ylioppilaskirjoituksiin valmistautuessaan ja neljännelle vuodelle jatkavat opiskelijat myös seuraavan lukuvuoden opinnoissa. Eriyisen ongelmallista olisi mahdollinen tietokoneiden kerääminen pois abivuoden keväänä, sillä koneita sekä oppimateriaali- ja ohjelmistolisenssejä tarvitaan valmistauduttaessa ylioppilaskokeisiin ja myös ylioppilaskokeissa.

Päätöksen vaikutus nuorten hakeutumiseen olisi huolestuttava. Opetus- ja kulttuuriministeriön tilaaman oppivelvollisuuden laajentamisen maksuttomuuden toteutumisesta selvittäneessä tutkimuksessa (Owal Group, 2023) noin puolet vastanneista opiskelijoista arvioi maksuttomuuden vaikuttaneen lukioon hakeutumiseen. Riskinä on, että kehysriihen päätöksellä on kielteisiä vaikutuksia suhteessa kaupungin tavoitteeseen torjua segregatiota, mikäli perheen taloudellinen tilanne nykyistä enemmän rajaisi nuoren koulutusvaihtoehtoja. Ammatillisessa koulutuksessa materiaali- ja välinehankinnat painottuvat opintojen alkuun, joka saattaa vaikuttaa nuorten mahdollisuuksiin hakeutua etenkin materiaali- ja välinekustannuksiltaan kalleimpiin tekniikan alan koulutuksiin.

Arvio kehysriihessä tehdyn päätöksen kustannusvaikutuksista

Vaikutukset Helsingin kaupungin valtionosuuksiin

Hallitus on arvioinut, että kehysriihessä päätetyn oppimateriaalin (ml. yo-kokeet) maksuttomuuden rajaamisen vaikutus julkiseen talouteen olisi 6 miljoonaa euroa vuonna 2025 ja 12 miljoonaa euroa vuodesta 2026 eteenpäin. Vaikutus julkiseen talouteen muodostuisi niin, että vuonna 2025 vaikutus valtioon olisi 3 miljoonaa euroa ja arvio vaikutuksesta kuntiin myös 3 miljoonaa euroa (yhteensä 6 miljoonaa euroa). Vastaavasti vuodesta 2026 alkaen vaikutus valtioon olisi 6 miljoonaa euroa ja arvio vaikutuksesta kuntiin 6 miljoonaa euroa (yhteensä 12 miljoonaa euroa).

Helsingin kaupungin oppilaitoksissa opiskelee noin 8 % kaikista Suomen oppivelvollisista. Suurin osa (yli 70 %) kaupungin oppilaitosten

oppivelvollisista opiskelee lukiokoulutuksesta, jossa maksuttomuuden kustannukset ovat ammatillista koulutusta suuremmat. Helsingissä oppivelvollisista valtakunnan keskiarvoa suurempi osa suorittaa oppivelvollisuuttaan lukiokoulutuksessa.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan alustava arvio on, että valtion leikkauksista noin 8–10 % (2025: 250 000–300 000 euroa, 2026 alkaen: 500 000–600 000 euroa) tulisi kohdistumaan Helsingin kaupungin saamiin valtionosuuksiin, painottuen lukiokoulutuksen valtionosuuksiin.

Lisäkustannukset lukion opiskelijoille

Voimassa olevan lainsäädännön mukaan viisi ensimmäisenä suoritettua ylioppilaskoetta ja niiden osalta hylättyjen kokeiden uusinnat ovat opiskelijalle maksuttomia. Maksuttomuuden jatkuminen sen vuoden loppuun saakka jona opiskelija täyttää 18 vuotta tarkoittaisi sitä, että jatkossa kolmannen vuoden keväänä tai myöhemmin suoritettua ylioppilaskokeita muuttuvat opiskelijalle maksullisiksi. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan arvio on, että opiskelijat hajauttavat ylioppilaskirjoituksiaan siten, että viidestä ensimmäisenä suoritettua kokeesta ensimmäiset kaksi koetta suoritetaan kolmannen vuoden syksynä eli jatkosakin maksuttomina, ja loput kolme koetta suoritetaan kolmannen vuoden keväänä tai myöhemmin. Koemaksun ollessa 38 €/koe, opiskelijalle tämä tarkoittaisi 114 euron lisäkustannusta nykytilanteeseen nähden. Helsingin kaupungin lukioissa lisäkustannus kohdistuisi vuosittain yli 3000 opiskelijaan. Ylioppilaskoemaksuissa ei ole kaupungin näkökulmasta säästöpotentiaalia, koska koemaksuista ei muodostu suorita kustannuksia kaupungille.

Lisäksi lukion neljässä vuodessa suorittaville opiskelijoille tulisi oppimateriaalikustannuksia kolmannen vuoden keväästä alkaen. Lukion kolmessa vuodessa suorittavat opiskelijat eivät yksittäisiä poikkeuksia lukuun ottamatta aloita uusia kursseja enää kolmannen vuoden kevätlukukaudella. Toimialalta arvioidaan, että neljännen vuoden opiskelijat aloittavat noin 5–6 uutta kurssia kolmannen vuoden kevätlukukauden ja neljännen vuoden aikana. Mikäli kurssikohtaisen oppimateriaalin hinta on 20 euroa ja kursseja suoritetaan keskimäärin 5,5, tarkoittaisi se opiskelijalle 110 euron lisäkustannusta nykytilanteeseen nähden. Neljännelle ja viidennelle vuodelle jatkavia opiskelijoita on Helsingin kaupungin lukioissa hieman alle 950. Lukion oppimateriaalien säästöpotentiaali kaupungille olisi edellä kuvattuun arvioon perustuen noin 104 000 euroa/vuosi, mikäli opiskelijat jatkossa kustantaisivat oppimateriaalinsa itse.

23.10.2024

Kaikille kaupungin lukioissa aloittaville opiskelijoille hankitaan tietokone opinnoissa käytettäväksi. Tietokoneet hankitaan investointina. Yhden koneen hinta on noin 480 euroa, jonka päälle tulee ohjelmistolisenssikustannuksia. Lukioista valmistuneiden koneet kierrätetään tänä vuonna ensimmäistä kertaa peruskouluille, joka pienentää perusopetuksen koneiden hankintakustannuksia. Mikäli neljännelle vuodelle jatkavat opiskelijat voivat pitää tietokoneet opintojensa loppuun asti, heikentää se hieman koneiden kierrätystehokkuutta. Lukioissa neljännelle vuodelle jatkavat opiskelijat kuitenkin tarvitsevat edelleen tietokonetta opintoihinsa ja ylioppilaskokokeisiin osallistuakseen. Opintojen sujumisen kannalta heidän olisi hankala luopua koneistaan. Tietokoneiden osalta säästöpotentiaali muodostuu kierrätystehokkuuden kautta. Koneiden kustannukset realisoituvat lisenssikustannuksia lukuun ottamatta opintojen alussa.

Lisäkustannukset ammatillisen koulutuksen opiskelijoille

Ammatillisen koulutuksen oppimateriaali- sekä työväline-, työasu- ja työainekustannukset toteutuvat opintojen alkuvaiheessa. Ammatillisessa koulutuksessa lisäkustannuksia nykytilanteeseen nähden muodostuisi pääasiassa vailla toisen asteen tutkintoa oleville opiskelijoille, jotka aloittaisivat opintonsa kalenterivuotena, jonka aikana he täyttävät 19 tai 20 vuotta. Näitä opiskelijoita arvioidaan olevan Stadin ammattiopistossa vuosittain noin 100.

Opiskelijakohtainen oppimateriaali- ja työvälinekustannus tietokone mukaan luettuna Stadin ammattiopistossa on noin 980 euroa. Kustannuksissa on alakohtaista vaihtelua. Kustannukset ovat suurimmat tekniikan alan koulutuksissa. Ammatillisen koulutuksen säästöpotentiaali oppimateriaalien, työvälineiden, -asujen ja -aineiden osalta olisi kaupungille edellä kuvattuun arvioon perustuen noin 90 000 euroa/vuosi, mikäli opiskelijat jatkossa kustantaisivat oppimateriaalinsa itse.

Maksuttomuuden toteuttamisesta Helsingissä

Arvio on, että oppimateriaalien ja työvälineiden osalta Helsingin kaupunki koulutuksen järjestäjänä ei voi toteuttaa säästöjä niin, että sillä saavutettaisiin säästöjä julkiseen talouteen tavoitellussa määrin. Jos koulutuksen järjestäjä ei löydä keinoja toteuttaa riittäviä säästöjä oppimateriaaleista, voi se joutua hakemaan säästöjä muista kohteista, kuten opetuksesta tai ohjauksesta. Oppimateriaalien sekä työvälineiden, -asujen ja -aineiden yhteenlaskettu arvioitu säästöpotentiaali olisi noin 200 000 euroa vuodessa. Näin ollen kaupungin tulee joka tapauksessa kompensoida pääosa valtionosuuksiin tehtävistä leikkauksista omahoitusosuuttaan kasvattamalla, jos opetuksen ja ohjauksen resurssit halutaan säilyttää nykyisellään.

Helsingin kaupunki jatkaa toisen asteen maksuttomuuden toteuttamista kuten tähänkin asti, siten että kaupunki kustantaa maksuttomuuteen oikeutetuille opiskelijoilleen nykytilaa vastaavasti oppimateriaalit sekä työvälit, -asut ja -aineet. Kaupunki ei jatkossakaan kustantaisi opiskelijoilleen ylioppilaskoemaksuja eikä koulumatkoja, koska niiden maksuttomuuden toteuttaminen ei tähänkään saakka ole ollut koulutuksen järjestäjän vastuulla. Lisäksi näiden osalta seuranta ja hallinnointi olisi erittäin raskasta ilman siihen soveltuvia järjestelmiä. Lautakunta katsoo, että oppimateriaalien sekä työvälit, -asujen ja -aineiden maksuttomuus tukee toisen asteen tutkinnon suorittamista ja vähentää opiskelijoiden taloudellista ja henkistä kuormaa opintojen aikana ja etenkin loppuvaiheessa.

Saavutettavissa oleva noin 200 000 euron säästöpotentiaali on pieni suhteessa niihin haitallisiin vaikutuksiin, jotka päätöksen myötä koskettaisivat nuoria opiskelijoita.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää tärkeänä, että kaupunki huomioi ratkaisussaan yhdenvertaisuusvaltuutetun lausunnon (VVTDno-2019-703) vuodelta 2019, joka koski olettaa välillisestä syrjinnästä Helsingin kaupungin maksuttoman toisen asteen kokeilussa, jota kaupunki ei antamallaan selvityksellä pystynyt kumoamaan. Yhdenvertaisuusvaltuutetun lausunnon perusteella päätös kohdentaa maksuttomuuden kokeilu ainoastaan kaupungin omiin oppilaitoksiin asetti ammattiin opiskelevat ruotsinkieliset tai vammaiset henkilöt muita epäedullisempaan asemaan, koska heille ei ollut tarjolla mahdollisuutta valita maksuttoman toisen asteen kokeilun piirissä olevaa oppilaitosta.

Asiasta on saatu kasvatus- ja koulutuslautakunnan ja tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustoimikunnan lausunnot. Lautakunta ja toimikunta kannattavat toisen asteen maksuttomuuden säilyttämistä nykyisellään Helsingissä. Aloitevastaus vastaa lausuntoja.

Hallintosäännön 30 luvun 12 §:n mukaan ryhmäaloitteeseen vastaa kaupunginhallitus. Vastaus käsitellään kaupunginvaltuustossa kahdeksan kuukauden kuluessa aloitteen jättämisestä. Muutoin ryhmäaloitteeseen sovelletaan, mitä tämän luvun 11 §:ssä on määrätty valtuutetun aloitteesta.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Katja Rimpilä, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36256
katja.rimpila(a)hel.fi

Liitteet

23.10.2024

Asia/9

- 1 Ryhmäaloite 24.04.2024 Haglund Mia Helsingin on jatkettava toisen asteen koulutuksen maksuttomuutta
- 2 Kasko lautakunnan lausunto
- 3 Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustoimikunnan lausunto92024

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Vasemmistoliiton valtuustoryhmä

Otteen liitteet

Esitysteksti
Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 07.10.2024 § 611

HEL 2024-006017 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo ryhmäaloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

vs. kansliapäällikkö
Tuula Saxholm

Lisätiedot

Katja Rimpilä, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36256
katja.rimpila(a)hel.fi

§ 219

Valtuutettu Otso Kivekkään aloite toisen asteen oppimateriaalien maksuttomuuden rajaamisesta pidättäytymiseksi Helsingissä

HEL 2024-005999 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginvaltuusto katsoi aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Katja Rimpilä, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36256
katja.rimpila(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuustoaloite 24.04.2024 Kivekäs Otso Helsingissä tulee voida käydä opintonsa loppuun
- 2 Kasko lautakunnan lausunto
- 3 Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustoimikunnan lausunto92024

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Otso Kivekäs ja 37 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että mikäli maan hallitus rajaa lukion ja ammattiopintojen maksuttomuuden vain korkeintaan 18-vuotiaisiin, Helsingissä se pidetään voimassa kuten ennenkin.

Pääministeri Orpon hallitus päätti hallituksen kehysriihessä 15.-16.4.2024 julkista taloutta vahvistavana uutena sopeutustoimena, että rajataan oppivelvollisuuslaissa (myöhemmin OVL) tarkoitettu maksuton oppimateriaali (ml. YO-kokeen 5 ensimmäistä koetta) sen kalenterivuoden loppuun, jonka kuluessa opiskelija täyttää 18 vuotta. Lisäksi hallitus päätti koulumatkatukioikeuden rajaamisesta vain maksuttoman koulutuksen opiskelijoille.

Hallituksen talousarvioesitys 3.9.2024 vuodelle 2025 ei sisällä toisen asteen maksuttomuuden rajausta.

Toisen asteen koulutuksen maksuttomuus

Toisen asteen koulutuksen maksuttomuudesta säädetään oppivelvollisuuslaissa (1214/2020). Voimassa olevan lainsäädännön mukaan (OVL 16 §) oppivelvollisuuden suorittamiseksi katsottu koulutus on maksutonta sen kalenterivuoden loppuun saakka, jolloin opiskelija täyttää 20 vuotta. Oikeutta maksuttomaan koulutukseen ei kuitenkaan ole, jos opiskelija on suorittanut lukion oppimäärän ja ylioppilastutkinnon taikka ammatillisen tutkinnon taikka niitä vastaavat ulkomaiset opinnot.

Koulutuksen järjestäjän vastuulla on huolehtia maksuttomuuden toteutumisesta opetuksen, ruokailun sekä opetuksen edellyttämän oppimateriaalin, työvälineiden, -asujen ja -aineiden osalta. Ylioppilastutkintolautakunta vastaa ylioppilaskokeiden maksuttomuudesta ja koulumatkatuen myöntämisestä päättää Kela.

Oppimateriaali- ja työvälinekustannukset opintojen aikana

Lukioissa oppimateriaalien lisenssimaksut muodostavat suurimman osan lukio-opintojen oppimateriaalikustannuksista. Pääosa oppimateriaaleista hankitaan ensimmäisen ja toisen opiskeluvuoden aikana, mutta hankintoja tehdään myös kolmannen vuoden syksyllä ja lukion neljässä vuodessa suorittaville myös myöhemmin. Tietokoneet hankitaan opintojen alkaessa ja niiden kustannukset realisoituvat koulutuksen järjestäjälle silloin.

Digikirja- ja digikirjasarjalisenssejä on saatavilla kustantajasta riippuen muun muassa eri kestoisina (esimerkiksi 3 kk, 12 kk ja 48 kk) yksittäistä kirjaa koskevin lisensseinä sekä lukuvuoden mittaisina koko kirjasarjaa koskevin lisensseinä. Lukiot suunnittelevat itse oppimateriaalihankinnat tarkoituksenmukaisimmalla ja kokonaistaloudellisimmalla tavalla.

Ammatillisessa koulutuksessa oppimateriaali-, työväline- ja työasuhanhinnat (mukaan lukien tietokoneet) painottuvat opintojen alkuvaiheeseen, koska oppimateriaaleja, työvälineitä ja -asuja tarvitaan opintojen alusta alkaen niin työssäoppimisjaksoilla, itsenäisessä opiskelussa kuin oppilaitoksessa tapahtuvassa lähiopetuksessa. Alkuvaiheen hankintojen jälkeen loppuopintojen kustannukset ovat vähäisiä.

Vaikutukset opiskelijoille

Maksuttomuuden rajaaminen kehysriihessä päätetyllä tavalla vaikuttaisi kielteisimmin niihin opiskelijoihin, joilla tutkintoon johtavan koulutuksen aloittaminen tapahtuu tavallista myöhemmin esimerkiksi valmentavan koulutuksen suorittamisen tai perusopetuksen suorittamisen viivästymi-

sen takia, sekä opiskelijoihin, joilla tutkinnon suorittaminen venyy esimerkiksi oppimisvaikeuksien tai muiden syiden takia.

Päätös myös vaikuttaa merkittävästi etenkin ylioppilaskirjoituksiin valmistautuviin, lukio-opintojen loppuvaiheessa oleviin opiskelijoihin. Käytännössä lukiolaiset eivät enää kolmannen lukuvuoden kevätlukukaudesta (ns. abikevästä) alkaen olisi maksuttomuuden piirissä. Lukiolaiset tarvitsevat oppimateriaaleja ylioppilaskirjoituksiin valmistautuessaan ja neljännelle vuodelle jatkavat opiskelijat myös seuraavan lukuvuoden opinnoissa. Erityisen ongelmallista olisi mahdollinen tietokoneiden kerääminen pois abivuoden keväänä, sillä koneita sekä oppimateriaali- ja ohjelmistolisenssejä tarvitaan valmistauduttaessa ylioppilaskokeisiin ja myös ylioppilaskokeissa.

Päätöksen vaikutus nuorten hakeutumiseen olisi huolestuttava. Opetus- ja kulttuuriministeriön tilaaman oppivelvollisuuden laajentamisen maksuttomuuden toteutumisesta selvittäneessä tutkimuksessa (Owal Group, 2023) noin puolet vastanneista opiskelijoista arvioi maksuttomuuden vaikuttaneen lukioon hakeutumiseen. Riskinä on, että kehysriihen päätöksellä on kielteisiä vaikutuksia suhteessa kaupungin tavoitteeseen torjua segregatiota, mikäli perheen taloudellinen tilanne nykyistä enemmän rajaisi nuoren koulutusvaihtoehtoja. Ammatillisessa koulutuksessa materiaali- ja välinehankinnat painottuvat opintojen alkuun, joka saattaa vaikuttaa nuorten mahdollisuuksiin hakeutua etenkin materiaali- ja välinekustannuksiltaan kalleimpiin tekniikan alan koulutuksiin.

Arvio kehysriihessä tehdyn päätöksen kustannusvaikutuksista

Vaikutukset Helsingin kaupungin valtionosuuksiin

Hallitus on arvioinut, että kehysriihessä päätetyn oppimateriaalin (ml. yo-kokeet) maksuttomuuden rajaamisen vaikutus julkiseen talouteen olisi 6 miljoonaa euroa vuonna 2025 ja 12 miljoonaa euroa vuodesta 2026 eteenpäin. Vaikutus julkiseen talouteen muodostuisi niin, että vuonna 2025 vaikutus valtioon olisi 3 miljoonaa euroa ja arvio vaikutuksesta kuntiin myös 3 miljoonaa euroa (yhteensä 6 miljoonaa euroa). Vastaavasti vuodesta 2026 alkaen vaikutus valtioon olisi 6 miljoonaa euroa ja arvio vaikutuksesta kuntiin 6 miljoonaa euroa (yhteensä 12 miljoonaa euroa).

Helsingin kaupungin oppilaitoksissa opiskelee noin 8 % kaikista Suomen oppivelvollisista. Suurin osa (yli 70 %) kaupungin oppilaitosten oppivelvollisista opiskelee lukiokoulutuksesta, jossa maksuttomuuden kustannukset ovat ammatillisista koulutusta suuremmat. Helsingissä oppivelvollisista valtakunnan keskiarvoa suurempi osa suorittaa oppivelvollisuuttaan lukiokoulutuksessa.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan alustava arvio on, että valtion leikkauksista noin 8–10 % (2025: 250 000–300 000 euroa, 2026 alkaen: 500 000–600 000 euroa) tulisi kohdistumaan Helsingin kaupungin saamiin valtionosuuksiin, painottuen lukiokoulutuksen valtionosuuksiin.

Lisäkustannukset lukion opiskelijoille

Voimassa olevan lainsäädännön mukaan viisi ensimmäisenä suoritettua ylioppilaskoetta ja niiden osalta hylättyjen kokeiden uusinnat ovat opiskelijalle maksuttomia. Maksuttomuuden jatkuminen sen vuoden loppuun saakka jona opiskelija täyttää 18 vuotta tarkoittaisi sitä, että jatkossa kolmannen vuoden keväänä tai myöhemmin suoritettua ylioppilaskokeita muuttuvat opiskelijalle maksullisiksi. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan arvio on, että opiskelijat hajauttavat ylioppilaskirjoitustaan siten, että viidestä ensimmäisenä suoritettua kokeesta ensimmäiset kaksi koetta suoritetaan kolmannen vuoden syksynä eli jatkosakin maksuttomina, ja loput kolme koetta suoritetaan kolmannen vuoden keväänä tai myöhemmin. Koemaksun ollessa 38 €/koe, opiskelijalle tämä tarkoittaisi 114 euron lisäkustannusta nykytilanteeseen nähden. Helsingin kaupungin lukioissa lisäkustannus kohdistuisi vuosittain yli 3000 opiskelijaan. Ylioppilaskoemaksuissa ei ole kaupungin näkökulmasta säästöpotentiaalia, koska koemaksuista ei muodostu suoraa kustannuksia kaupungille.

Lisäksi lukion neljässä vuodessa suorittaville opiskelijoille tulisi oppimateriaalikustannuksia kolmannen vuoden keväästä alkaen. Lukion kolmessa vuodessa suorittavat opiskelijat eivät yksittäisiä poikkeuksia lukuun ottamatta aloita uusia kursseja enää kolmannen vuoden kevätlukukaudella. Toimialalta arvioidaan, että neljännen vuoden opiskelijat aloittavat noin 5–6 uutta kurssia kolmannen vuoden kevätlukukauden ja neljännen vuoden aikana. Mikäli kurssikohtaisen oppimateriaalin hinta on 20 euroa ja kursseja suoritetaan keskimäärin 5,5, tarkoittaisi se opiskelijalle 110 euron lisäkustannusta nykytilanteeseen nähden. Neljännelle ja viidennelle vuodelle jatkavia opiskelijoita on Helsingin kaupungin lukioissa hieman alle 950. Lukion oppimateriaalien säästöpotentiaali kaupungille olisi edellä kuvattuun arvioon perustuen noin 104 000 euroa/vuosi, mikäli opiskelijat jatkossa kustantaisivat oppimateriaalinsa itse.

Kaikille kaupungin lukioissa aloittaville opiskelijoille hankitaan tietokone opinnoissa käytettäväksi. Tietokoneet hankitaan investointina. Yhden koneen hinta on noin 480 euroa, jonka päälle tulee ohjelmistolisenssikustannuksia. Lukioista valmistuneiden koneet kierrätetään tänä vuonna ensimmäistä kertaa peruskoululle, joka pienentää perusopetuksen koneiden hankintakustannuksia. Mikäli neljännelle vuodelle jatkavat

opiskelijat voivat pitää tietokoneet opintojensa loppuun asti, heikentää se hieman koneiden kierrätystehokkuutta. Lukioissa neljännelle vuodelle jatkavat opiskelijat kuitenkin tarvitsevat edelleen tietokonetta opintoihinsa ja ylioppilaskokokeisiin osallistuakseen. Opintojen sujumisen kannalta heidän olisi hankala luopua koneistaan. Tietokoneiden osalta säästöpotentiaali muodostuu kierrätystehokkuuden kautta. Koneiden kustannukset realisoituvat lisenssikustannuksia lukuun ottamatta opintojen alussa.

Lisäkustannukset ammatillisen koulutuksen opiskelijoille

Ammatillisen koulutuksen oppimateriaali- sekä työväline-, työasu- ja työainekustannukset toteutuvat opintojen alkuvaiheessa. Ammatillisessa koulutuksessa lisäkustannuksia nykytilanteeseen nähden muodostuisi pääasiassa vailla toisen asteen tutkintoa oleville opiskelijoille, jotka aloittaisivat opintonsa kalenterivuotena, jonka aikana he täyttävät 19 tai 20 vuotta. Näitä opiskelijoita arvioidaan olevan Stadin ammattiopistossa vuosittain noin 100.

Opiskelijakohtainen oppimateriaali- ja työvälinekustannus tietokone mukaan luettuna Stadin ammattiopistossa on noin 980 euroa. Kustannuksissa on alakohtaista vaihtelua. Kustannukset ovat suurimmat tekniikan alan koulutuksissa. Ammatillisen koulutuksen säästöpotentiaali oppimateriaalien, työvälineiden, -asujen ja -aineiden osalta olisi kaupungille edellä kuvattuun arvioon perustuen noin 90 000 euroa/vuosi, mikäli opiskelijat jatkossa kustantaisivat oppimateriaalinsa itse.

Maksuttomuuden toteuttamisesta Helsingissä

Arvio on, että oppimateriaalien ja työvälineiden osalta Helsingin kaupunki koulutuksen järjestäjänä ei voi toteuttaa säästöjä niin, että sillä saavutettaisiin säästöjä julkiseen talouteen tavoitellussa määrin. Jos koulutuksen järjestäjä ei löydä keinoja toteuttaa riittäviä säästöjä oppimateriaaleista, voi se joutua hakemaan säästöjä muista kohteista, kuten opetuksesta tai ohjauksesta. Oppimateriaalien sekä työvälineiden, -asujen ja -aineiden yhteenlaskettu arvioitu säästöpotentiaali olisi noin 200 000 euroa vuodessa. Näin ollen kaupungin tulee joka tapauksessa kompensoida pääosa valtiosuuksiin tehtävistä leikkauksista omarahoitusosuuttaan kasvattamalla, jos opetuksen ja ohjauksen resurssit halutaan säilyttää nykyisellään.

Helsingin kaupunki jatkaa toisen asteen maksuttomuuden toteuttamista kuten tähänkin asti, siten että kaupunki kustantaa maksuttomuuteen oikeutetuille opiskelijoilleen nykytilaa vastaavasti oppimateriaalit sekä työvälineet, -asut ja -aineet. Kaupunki ei jatkossakaan kustantaisi opiskelijoilleen ylioppilaskoemaksuja eikä koulumatkoja, koska niiden maksuttomuuden toteuttaminen ei tähänkään saakka ole ollut koulutuksen

järjestäjän vastuulla. Lisäksi näiden osalta seuranta ja hallinnointi olisi erittäin raskasta ilman siihen soveltuvia järjestelmiä. Lautakunta katsoo, että oppimateriaalien sekä työvälineiden, -asujen ja -aineiden maksuttomuus tukee toisen asteen tutkinnon suorittamista ja vähentää opiskelijoiden taloudellista ja henkistä kuormaa opintojen aikana ja etenkin loppuvaiheessa.

Saavutettavissa oleva noin 200 000 euron säästöpotentiaali on pieni suhteessa niihin haitallisiin vaikutuksiin, jotka päätöksen myötä koskettaisivat nuoria opiskelijoita.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää tärkeänä, että kaupunki huomioi ratkaisussaan yhdenvertaisuusvaltuutetun lausunnon (VVTDno-2019-703) vuodelta 2019, joka koski olettaa välillisestä syrjinnästä Helsingin kaupungin maksuttoman toisen asteen kokeilussa, jota kaupunki ei antamallaan selvityksellä pystynyt kumoamaan. Yhdenvertaisuusvaltuutetun lausunnon perusteella päätös kohdentaa maksuttomuuden kokeilu ainoastaan kaupungin omiin oppilaitoksiin asetti ammattiin opiskelevat ruotsinkieliset tai vammaiset henkilöt muita epäedullisempaan asemaan, koska heille ei ollut tarjolla mahdollisuutta valita maksuttoman toisen asteen kokeilun piirissä olevaa oppilaitosta.

Asiasta on saatu kasvatus- ja koulutuslautakunnan ja tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustoimikunnan lausunnot. Lautakunta ja toimikunta kannattavat toisen asteen maksuttomuuden säilyttämistä nykyisellään Helsingissä. Aloitevastaus vastaa asiasta saatuja lausuntoja.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 ja 4 momentin mukaan kaupungin hallitus vastaa aloitteeseen, jonka on allekirjoittanut vähintään 25 valtuutettua ja esittää sen kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Katja Rimpilä, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36256
katja.rimpila(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuustoaloite 24.04.2024 Kivekäs Otso Helsingissä tulee voida käydä opintonsa loppuun
- 2 Kasko lautakunnan lausunto
- 3 Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustoimikunnan lausunto92024

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

23.10.2024

Asia/10

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 07.10.2024 § 612

HEL 2024-005999 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

vs. kansliapäällikkö
Tuula Saxholm

Lisätiedot

Katja Rimpilä, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36256
katja.rimpila(a)hel.fi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 03.09.2024 § 212

HEL 2024-005999 T 00 00 03

Lausunto

Otso Kivekäs ja 37 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että mikäli maan hallitus rajaa lukion ja ammattiopintojen maksuttomuuden vain korkeintaan 18-vuotiaisiin, Helsingissä se pidetään voimassa kuten ennenkin.

Vasemmistoliiton valtuustoryhmä esittää ryhmäaloitteessaan, että Helsinki jatkaa maksuttoman toisen asteen koulutusta nuorille koko tutkinnon ajan.

Sosiaalidemokraattinen valtuustoryhmä esittää ryhmäaloitteessaan, että maksuttoman toisen asteen koulutus varmistetaan Helsingissä tulevissa kaupungin budjettineuvotteluissa.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antaa kaupunginhallitukselle aloitteista seuraavan lausunnon:

Pääministeri Orpon hallitus päätti hallituksen kehysriihessä 15.-16.4.2024 julkista taloutta vahvistavana uutena sopeutustoimena, että rajataan oppivelvollisuuslaissa (myöhemmin OVL) tarkoitettu maksuton oppimateriaali (ml. YO-kokeen 5 ensimmäistä koetta) sen kalenterivuoden loppuun, jonka kuluessa opiskelija täyttää 18 vuotta. Lisäksi hallitus päätti koulumatkatukioikeuden rajaamisesta vain maksuttoman koulutuksen opiskelijoille.

Toisen asteen koulutuksen maksuttomuus

Toisen asteen koulutuksen maksuttomuudesta säädetään oppivelvollisuuslaissa (1214/2020). Voimassa olevan lainsäädännön mukaan (OVL 16 §) oppivelvollisuuden suorittamiseksi katsottu koulutus on maksutonta sen kalenterivuoden loppuun saakka, jolloin opiskelija täyttää 20 vuotta. Oikeutta maksuttomaan koulutukseen ei kuitenkaan ole, jos opiskelija on suorittanut lukion oppimäärän ja ylioppilastutkinnon taikka ammatillisen tutkinnon taikka niitä vastaavat ulkomaiset opinnot.

Koulutuksen järjestäjän vastuulla on huolehtia maksuttomuuden toteutumisesta opetuksen, ruokailun sekä opetuksen edellyttämän oppimateriaalin, työvälineiden, -asujen ja aineiden osalta. Ylioppilastutkintolautakunta vastaa ylioppilaskokeiden maksuttomuudesta ja koulumatkatuen myöntämisestä päättää Kela.

Oppimateriaali- ja työvälinekustannukset opintojen aikana

Lukioissa oppimateriaalien lisenssimaksut muodostavat suurimman osan lukio-opintojen oppimateriaalikustannuksista. Pääosa oppimateriaaleista hankitaan ensimmäisen ja toisen opiskeluvuoden aikana, mutta hankintoja tehdään myös kolmannen vuoden syksyllä ja lukion neljässä vuodessa suorittaville myös myöhemmin. Tietokoneet hankitaan opintojen alkaessa ja niiden kustannukset realisoituvat koulutuksen järjestäjälle silloin.

Digikirja- ja digikirjasarjalisenssejä on saatavilla kustantajasta riippuen muun muassa eri kestoisina (esimerkiksi 3 kk, 12 kk ja 48 kk) yksittäistä kirjaa koskevin lisensseinä sekä lukuvuoden mittaisina koko kirjasarjaa koskevin lisensseinä. Lukiot suunnittelevat itse oppimateriaalihankinnat tarkoituksenmukaisimmalla ja kokonaistaloudellisimmalla tavalla.

Ammatillisessa koulutuksessa oppimateriaali-, työväline- ja työasuhanhinnat (mukaan lukien tietokoneet) painottuvat opintojen alkuvaiheeseen, koska oppimateriaaleja, työvälineitä ja -asuja tarvitaan opintojen alusta alkaen niin työssäoppimisjaksoilla, itsenäisessä opiskelussa kuin oppilaitoksessa tapahtuvassa lähiopetuksessa. Alkuvaiheen hankintojen jälkeen loppuopintojen kustannukset ovat vähäisiä.

Vaikutukset opiskelijoille

Kasvatus- ja koulutuslautakunta katsoo, että maksuttomuuden rajaaminen kehysriihessä päätetyllä tavalla vaikuttaisi kielteisimmin niihin opiskelijoihin, joilla tutkintoon johtavan koulutuksen aloittaminen tapahtuu tavallista myöhemmin esimerkiksi valmentavan koulutuksen suorittamisen tai perusopetuksen suorittamisen viivästymisen takia, sekä opiskelijoihin, joilla tutkinnon suorittaminen venyy esimerkiksi oppimisvaikeuksien tai muiden syiden takia.

Päätös myös vaikuttaa merkittävästi etenkin ylioppilaskirjoituksiin valmistautuviin, lukio-opintojen loppuvaiheessa oleviin opiskelijoihin. Käytännössä lukiolaiset eivät enää kolmannen lukuvuoden kevätlukukaudesta (ns. abikevästä) alkaen olisi maksuttomuuden piirissä. Lukiolaiset tarvitsevat oppimateriaaleja ylioppilaskirjoituksiin valmistautuessaan ja neljännelle vuodelle jatkavat opiskelijat myös seuraavan lukuvuoden opinnoissa. Erityisen ongelmallista olisi mahdollinen tietokoneiden kerääminen pois abivuoden keväänä, sillä koneita sekä oppimateriaali- ja ohjelmistolisenssejä tarvitaan valmistauduttaessa ylioppilaskokeisiin ja myös ylioppilaskokeissa.

Lisäksi lautakunta esittää huolensa päätöksen vaikutuksesta nuorten hakeutumiseen. Opetus- ja kulttuuriministeriön tilaaman oppivelvollisuuden laajentamisen maksuttomuuden toteutumista selvittäneessä tutkimuksessa (Owal Group, 2023) noin puolet vastanneista opiskelijoista arvioi maksuttomuuden vaikuttaneen lukioon hakeutumiseen. Riskinä on, että kehysriihen päätöksellä on kielteisiä vaikutuksia suhteessa kaupungin tavoitteeseen torjua segregatiota, mikäli perheen taloudellinen tilanne nykyistä enemmän rajaisi nuoren koulutusvaihtoehtoja. Ammatillisessa koulutuksessa materiaali- ja välinehankinnat painottuvat opintojen alkuun, joka saattaa vaikuttaa nuorten mahdollisuuksiin hakeutua etenkin materiaali- ja välinekustannuksiltaan kalleimpiin tekniikan alan koulutuksiin.

Arvio kehysriihessä tehdyn päätöksen kustannusvaikutuksista

Vaikutukset Helsingin kaupungin valtiosuuksiin:

Hallitus on arvioinut, että kehysriihessä päätetyn oppimateriaalin (ml. yo-kokeet) maksuttomuuden rajaamisen vaikutus julkiseen talouteen olisi 6 miljoonaa euroa vuonna 2025 ja 12 miljoonaa euroa vuodesta 2026 eteenpäin. Vaikutus julkiseen talouteen muodostuisi niin, että vuonna 2025 vaikutus valtioon olisi 3 miljoonaa euroa ja arvio vaikutuksesta kuntiin myös 3 miljoonaa euroa (yhteensä 6 miljoonaa euroa). Vastaavasti vuodesta 2026 alkaen vaikutus valtioon olisi 6 miljoonaa euroa ja arvio vaikutuksesta kuntiin 6 miljoonaa euroa (yhteensä 12 miljoonaa euroa).

Helsingin kaupungin oppilaitoksissa opiskelee noin 8 % kaikista Suomen oppivelvollisista. Suurin osa (yli 70 %) kaupungin oppilaitosten oppivelvollisista opiskelee lukiokoulutuksesta, jossa maksuttomuuden kustannukset ovat ammatillista koulutusta suuremmat. Helsingissä oppivelvollisista valtakunnan keskiarvoa suurempi osa suorittaa oppivelvollisuuttaan lukiokoulutuksessa.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan alustava arvio on, että valtion leikkauksista noin 8–10 % (2025: 250 000–300 000 euroa, 2026 al-

kaen: 500 000–600 000 euroa) tulisi kohdistumaan Helsingin kaupungin saamiin valtionosuuksiin, painottuen lukiokoulutuksen valtionosuuksiin. Toimiala korostaa, että kyseessä on hyvin alustava arvio, koska leikkausten toteutustavasta ei ole vielä tietoa.

Lisäkustannukset lukion opiskelijoille:

Voimassa olevan lainsäädännön mukaan viisi ensimmäisenä suoritettua ylioppilaskoetta ja niiden osalta hylättyjen kokeiden uusinnat ovat opiskelijalle maksuttomia. Maksuttomuuden jatkuessa sen vuoden loppuun saakka jona opiskelija täyttää 18 vuotta tarkoittaisi sitä, että jatkossa kolmannen vuoden keväänä tai myöhemmin suoritettut ylioppilaskokeet muuttuvat opiskelijalle maksullisiksi. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan arvio on, että opiskelijat hajauttavat ylioppilaskirjoitukseen siten, että viidestä ensimmäisenä suoritetusta kokeesta ensimmäiset kaksi koetta suoritetaan kolmannen vuoden syksynä eli jatkosakin maksuttomina, ja loput kolme koetta suoritetaan kolmannen vuoden keväänä tai myöhemmin. Koemaksun ollessa 38 €/koe, opiskelijalle tämä tarkoittaisi 114 euron lisäkustannusta nykytilanteeseen nähden. Helsingin kaupungin lukioissa lisäkustannus kohdistuisi vuosittain yli 3000 opiskelijaan. Ylioppilaskoemaksuissa ei ole kaupungin näkökulmasta säästöpotentiaalia, koska koemaksuista ei muodostu suorita kustannuksia kaupungille.

Lisäksi lukion neljässä vuodessa suorittaville opiskelijoille tulisi oppimateriaalikustannuksia kolmannen vuoden keväästä alkaen. Lukion kolmessa vuodessa suorittavat opiskelijat eivät yksittäisiä poikkeuksia lukuun ottamatta aloita uusia kursseja enää kolmannen vuoden kevätlukukaudella. Toimialalta arvioidaan, että neljännen vuoden opiskelijat aloittavat noin 5–6 uutta kurssia kolmannen vuoden kevätlukukauden ja neljännen vuoden aikana. Mikäli kurssikohtaisen oppimateriaalin hinta on 20 euroa ja kursseja suoritetaan keskimäärin 5,5, tarkoittaisi se opiskelijalle 110 euron lisäkustannusta nykytilanteeseen nähden. Neljännelle ja viidennelle vuodelle jatkavia opiskelijoita on Helsingin kaupungin lukioissa hieman alle 950. Lukion oppimateriaalien säästöpotentiaali kaupungille olisi edellä kuvattuun arvioon perustuen noin 104 000 euroa/vuosi, mikäli opiskelijat jatkossa kustantaisivat oppimateriaalinsa itse.

Kaikille kaupungin lukioissa aloittaville opiskelijoille hankitaan tietokone opinnoissa käytettäväksi. Tietokoneet hankitaan investointina. Yhden koneen hinta on noin 480 euroa, jonka päälle tulee ohjelmistolisenssikustannuksia. Lukioista valmistuneiden koneet kierrätetään tänä vuonna ensimmäistä kertaa peruskouluille, joka pienentää perusopetuksen koneiden hankintakustannuksia. Mikäli neljännelle vuodelle jatkavat opiskelijat voivat pitää tietokoneet opintojensa loppuun asti, heikentää

se hieman koneiden kierrätystehokkuutta. Lukioissa neljännelle vuodelle jatkavat opiskelijat kuitenkin tarvitsevat edelleen tietokonetta opintoihinsa ja ylioppilaskokokeisiin osallistuakseen. Opintojen sujumisen kannalta heidän olisi hankala luopua koneistaan. Tietokoneiden osalta säästöpotentiaali muodostuu kierrätystehokkuuden kautta. Koneiden kustannukset realisoituvat lisenssikustannuksia lukuun ottamatta opintojen alussa.

Lisäkustannukset ammatillisen koulutuksen opiskelijoille:

Ammatillisen koulutuksen oppimateriaali- sekä työväline-, työasu- ja työainekustannukset toteutuvat opintojen alkuvaiheessa. Ammatillisessa koulutuksessa lisäkustannuksia nykytilanteeseen nähden muodostuisi pääasiassa vailla toisen asteen tutkintoa oleville opiskelijoille, jotka aloittaisivat opintonsa kalenterivuotena, jonka aikana he täyttävät 19 tai 20 vuotta. Näitä opiskelijoita arvioidaan olevan Stadin ammattiopistossa vuosittain noin 100.

Opiskelijakohtainen oppimateriaali- ja työvälinekustannus tietokone mukaan luettuna Stadin ammattiopistossa on noin 980 euroa. Kustannuksissa on alakohtaista vaihtelua. Kustannukset ovat suurimmat tekniikan alan koulutuksissa. Ammatillisen koulutuksen säästöpotentiaali oppimateriaalien, työvälineiden, -asujen ja -aineiden osalta olisi kaupungille edellä kuvattuun arvioon perustuen noin 90 000 euroa/vuosi, mikäli opiskelijat jatkossa kustantaisivat oppimateriaalinsa itse.

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan näkemys maksuttomuuden toteuttamisesta Helsingissä

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan arvio on, että oppimateriaalien ja työvälineiden osalta Helsingin kaupunki koulutuksen järjestäjänä ei voi toteuttaa säästöjä niin, että sillä saavutettaisiin säästöjä julkiseen talouden tavoittelussa määrin. Jos koulutuksen järjestäjä ei löydä keinoja toteuttaa riittäviä säästöjä oppimateriaaleista, voi se joutua hakemaan säästöjä muista kohteista, kuten opetuksesta tai ohjauksesta. Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala arvioi, että oppimateriaalien sekä työvälineiden, -asujen ja -aineiden yhteenlaskettu säästöpotentiaali olisi noin 200 000 euroa vuodessa. Näin ollen kaupungin tulee joka tapauksessa kompensoida pääosa valtiosuuksiin tehtävistä leikkauksista omarahoitusosuuttaan kasvattamalla, jos opetuksen ja ohjauksen resurssit halutaan säilyttää nykyisellään.

Mikäli Helsingin kaupunki päättää jatkaa toisen asteen maksuttomuuden toteuttamista kuten tähänkin asti, se olisi tarkoituksenmukaista toteuttaa niin, että kaupunki kustantaisi maksuttomuuteen oikeutetuille opiskelijoilleen nykytilaa vastaavasti oppimateriaalit sekä työvälineet, -asut ja -aineet. Kaupunki ei jatkossakaan kustantaisi opiskelijoilleen

23.10.2024

ylioppilaskoemaksuja eikä koulumatkoja, koska niiden maksuttomuuden toteuttaminen ei tähänkään saakka ole ollut koulutuksen järjestäjän vastuulla. Lisäksi näiden osalta seuranta ja hallinnointi olisi erittäin raskasta ilman siihen soveltuvia järjestelmiä. Lautakunta katsoo, että opimateriaalien sekä työvälineiden, -asujen ja -aineiden maksuttomuus tukee toisen asteen tutkinnon suorittamista ja vähentää opiskelijoiden taloudellista ja henkistä kuormaa opintojen aikana ja etenkin loppuvaiheessa.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää tärkeänä, että kaupunki huomioi ratkaisussaan yhdenvertaisuusvaltuutetun lausunnon (VVTDno-2019-703) vuodelta 2019, joka koski olettaa välillisestä syrjinnästä Helsingin kaupungin maksuttoman toisen asteen kokeilussa, jota kaupunki ei antamallaan selvityksellä pystynyt kumoamaan. Yhdenvertaisuusvaltuutetun lausunnon perusteella päätös kohdentaa maksuttomuuden kokeilu ainoastaan kaupungin omiin oppilaitoksiin asetti ammattiin opiskelevat ruotsinkieliset tai vammaiset henkilöt muita epäedullisempaan asemaan, koska heille ei ollut tarjolla mahdollisuutta valita maksuttoman toisen asteen kokeilun piirissä olevaa oppilaitosta.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta toteaa, että saavutettavissa oleva noin 200 000 euron säästöpotentiaali on pieni suhteessa niihin haitallisiin vaikutuksiin, jotka päätöksen myötä koskettaisivat nuoria opiskelijoita.

Lautakunta kannattaa toisen asteen maksuttomuuden säilyttämistä nykyisellään Helsingissä.

Käsittely

03.09.2024 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Ozan Yanar: Lisätään kappaleen 24 loppuun: "Lautakunta kannattaa toisen asteen maksuttomuuden säilyttämistä nykyisellään Helsingissä."

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä Ozan Yanarin tekemän vastaehdotuksen.

13.08.2024 Pöydälle

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Anssi Ahlberg, erityissuunnittelija, puhelin: 310 22241
anssi.ahlberg(a)hel.fi

23.10.2024

Asia/11

§ 220

Kokouksen kuluessa jätetyt aloitteet

Päätös

Valtuutettujen aloitteet

- valtuutettu Matti Niirasen aloite suojateiden maalaamisesta myös pyöräteiden yli
- valtuutettu Mari Holopaisen aloite nuorille suunnatun toiminnan käynnistämisestä Kalasatamaan
- valtuutettu Juha Hakolan aloite mielenterveysasiamiehen toimen perustamisesta

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

23.10.2024

Ärende/1

§ 210

Namnupprop, laglighet och beslutsförhet

Beslut

Stadsfullmäktige konstaterade att sammanträdet var sammankallat och beslutsfört i den ordning som förutsätts i kommunallagen och förvaltningsstadgan.

Namnupprop och förhinder

Följande ersättare hade kallats i de ledamöters ställe som anmält förhinder:

- Seija Muurinen, ersättare Heimo Laaksonen
- Elina Valtonen, ersättare Seida Sohrabi
- Alviina Alametsä, ersättare Nina Miettinen
- Sanna Vesikansa, ersättare Tuomas Tuomi-Nikula
- Thomas Wallgren, ersättare Nita Austero
- Timo Harakka, ersättare Marika Koski
- Pentti Arajärvi, ersättare Johanna Laisaari
- Ilkka Taipale, ersättare Fardoos Helal
- Erkki Tuomioja, ersättare Jenni Hjelt
- Suldaan Said Ahmed, ersättare Vesa Korkkula
- Minja Koskela, ersättare Ajak Majok
- Jussi Halla-aho, ersättare Mikko Paunio
- Mari Rantanen, ersättare Marko Kettunen
- Teija Makkonen, ersättare Juhani Strandén
- Wille Rydman, ersättare Matti Niiranen
- Sari Sarkomaa, ersättare Lea Saukkonen

Följande ledamöter var frånvarande vid namnuppropet:

- Fatim Diarra
- Nasima Razmyar
- Osmo Soininvaara
- Nina Suomalainen

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

23.10.2024

Ärende/1

Stadsfullmäktige konstaterar vilka ledamöter som anmält förhinder och vilka ersättare som inträder i deras ställe, förrättar namnupprop och konstaterar att sammanträdet är lagligt och beslutsfört.

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

23.10.2024

Ärende/2

§ 211

Val av protokolljusterare

Beslut

Ledamöterna Arja Karhuvaara och Sami Muttilainen valdes till protokolljusterare med ledamöterna Laura Kolbe och Eva Biaudet som ersättare.

Behandling

På förslag av ordföranden valdes enhälligt ledamöterna Arja Karhuvaara och Sami Muttilainen till protokolljusterare med ledamöterna Laura Kolbe och Eva Biaudet som ersättare.

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Stadsfullmäktige väljer två ledamöter till protokolljusterare och två ledamöter till ersättare för dessa.

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

23.10.2024

Ärende/3

§ 212 Frågestund

Beslut

Vid frågestunden behandlades ledamoten Sini Korpinens fråga om läget i verkställigheten av riktlinjerna för andraspråksundervisningen, ledamoten Mari Holopainens fråga om finansiering av yrkesutbildningen och stöd för studerande och ledamoten Laura Kolbes fråga om sätt att lyfta fram turismen som en strategisk tillväxtsektor i Helsingfors.

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Stadsfullmäktige ordnar en frågestund.

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

23.10.2024

Ärende/4

§ 213
Stadsfullmäktiges sammanträden år 2025

HEL 2024-010690 T 00 00 02

Beslut

Stadsfullmäktige beslutade att hålla sina sammanträden år 2025 enligt följande:

<i>nr</i>	<i>vecka</i>	<i>dag</i>	<i>kl.</i>	
1	3	15.1	18	jubileumssammanträde
2	4	22.1	18	
3	6	5.2	18	frågestund
4	9	26.2	18	
5	11	12.3	18	frågestund
6	13	26.3	18	
7	16	16.4	18	
8	19	7.5	18	frågestund
9	21	21.5	18	

Ny fullmäktigeperiod

<i>nr</i>	<i>vecka</i>	<i>dag</i>	<i>kl.</i>	
10	23	2.6	18	obs. måndag
11	25	18.6	16	bokslut
12	35	27.8	18	
13	37	10.9	18	frågestund
14	39	24.9	18	
15	41	8.10	18	
16	43	22.10	18	frågestund
17	45	5.11	18	
18	46	12.11	18	frågestund
19	48	26.11	16	budget
20	50	10.12	16	

Föredragande

Stadsfullmäktiges ordförande

Upplysningar

Sanna Selkiahö, förvaltningsplanerare, telefon: 09 310 36067

23.10.2024

Ärende/4

sanna.selkiahho(a)hel.fi

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Utdrag

Utdrag

Ledamöterna och ersättarna i
stadsfullmäktige

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar

Helsingfors stadsfullmäktige sammanträdde för första gången i januari 1875. Stadsfullmäktige firar således sitt 150-årsjubileum år 2025. Årets första fullmäktigesammanträde (15.1.2025) är fullmäktiges jubileumssammanträde. Årets första ordinarie sammanträde hålls därför 22.1.2025.

Det anges i 94 § 1 mom. i kommunallagen (410/2015) att fullmäktige sammanträder vid de tider som fullmäktige beslutat och även när fullmäktiges ordförande anser det vara påkallat. I 94 § 2 mom. anges det att fullmäktige också ska sammankallas när kommunstyrelsen eller minst en fjärdedel av fullmäktigeledamöterna begär det för behandling av ett visst ärende.

Enligt 29 kap. 2 § 3 mom. i förvaltningsstadgan kan ordföranden med anledning av ett litet antal ärenden eller en annan särskild orsak inställa ett sammanträde eller ändra tidpunkten för sammanträdet under den fastslagna dagen för sammanträdet.

Kallelsen till stadsfullmäktiges sammanträde sänds elektroniskt minst fyra dagar före sammanträdet. Inom samma tid läggs föredragningslistan för sammanträdet ut på det allmänna datanätet.

Protokollet från stadsfullmäktige med tillhörande anvisningar om hur man begär omprövning eller besväransvisning, hålls efter justeringen tillgängligt i det allmänna datanätet i enlighet med 140 § i kommunallagen.

Föredragande

Stadsfullmäktiges ordförande

Upplysningar

Sanna Selkiahho, förvaltningsplanerare, telefon: 09 310 36067

23.10.2024

Ärende/4

sanna.selkiah(a)hel.fi

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Utdrag

Utdrag

Ledamöterna och ersättarna i
stadsfullmäktige

23.10.2024

Ärende/5

§ 214

Val av ersättare i social-, hälsovårds- och räddningsnämnden

HEL 2024-011528 T 00 00 02

Beslut

Stadsfullmäktige

- beviljade Meri Valkama avsked från förtroendeuppdraget som ersättare i social-, hälsovårds- och räddningsnämnden
- valde Maija Karhunen till ersättare (personlig ersättare för Samuel Adouchief) i social-, hälsovårds- och räddningsnämnden för stadsfullmäktiges mandattid.

Stadsfullmäktige justerade dessutom protokollet omedelbart vad detta ärende beträffar.

Behandling

På förslag av ledamoten Mia Haglund valde stadsfullmäktige enhälligt Maija Karhunen till ersättare i social-, hälsovårds- och räddningsnämnden för stadsfullmäktiges mandattid.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Rosa Pakarinen, förvaltningsplanerare, telefon: 09 310 60584
rosa.pakarinen(a)hel.fi

Bilagor

- 1 Eroilmoitus 2.9.2024
- 2 Eropyyntöön täydennys 24.9.2024

Sökande av ändring

Kommunalbesvär, fullmäktige

Utdrag

Utdrag
De i beslutet nämnda

Bilagor till utdrag
Förslagstext
Kommunalbesvär, fullmäktige

Beslutsförslag

Stadsfullmäktige

23.10.2024

Ärende/5

- beviljar Meri Valkama avsked från förtroendeuppdraget som ersättare i social-, hälsovårds- och räddningsnämnden
- väljer _____ till ersättare (personlig ersättare för Samuel Adouchief) i social-, hälsovårds- och räddningsnämnden för stadsfullmäktiges mandattid.

Stadsfullmäktige justerar dessutom protokollet omedelbart vad detta ärende beträffar.

Föredragandens motiveringar

Stadsfullmäktige valde 23.11.2022 (§ 285) Meri Valkama (VF) till ersättare i social-, hälsovårds- och räddningsnämnden för stadsfullmäktiges mandattid. Meri Valkama har 2.9.2024 anhållit om avsked från förtroendeuppdraget som ersättare i social-, hälsovårds- och räddningsnämnden på grund av tidsmässiga skäl.

Enligt 70 § 3 mom. i kommunallagen kan den som har giltiga skäl avgå från ett förtroendeuppdrag. Det organ som utser den förtroendevalda beslutar om beviljande av avsked.

Till ett förtroendeuppdrag som blivit ledigt under pågående mandattid ska en ny förtroendevald utses för den återstående mandattiden. Den som utses ska vara valbar till en nämnd med stöd av 74 § i kommunallagen.

Enligt 70 § i kommunallagen får till ett förtroendeuppdrag väljas endast den som har gett sitt samtycke till att ta emot uppdraget. En förtroendevald ska på begäran av fullmäktige lämna en redogörelse för de omständigheter som kan vara av betydelse vid bedömningen av om han eller hon är valbar.

Enligt 2 kap. i förvaltningsstadgan väljer stadsfullmäktige ledamöterna och ersättarna i social-, hälsovårds- och räddningsnämnden för sin mandattid.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Rosa Pakarinen, förvaltningsplanerare, telefon: 09 310 60584
rosa.pakarinen(a)hel.fi

Bilagor

- 1 Eroilmoitus 2.9.2024
- 2 Eropyynnön täydennys 24.9.2024

Sökande av ändring

23.10.2024

Ärende/5

Kommunalbesvär, fullmäktige

Utdrag

Utdrag

De i beslutet nämnda

Bilagor till utdrag

Förslagstext

Kommunalbesvär, fullmäktige

För kännedom

Social-, hälsovårds- och räddningsnämnden
Affärsverket ekonomiförvaltningstjänsten
Revisionskontoret

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 07.10.2024 § 604

HEL 2024-011528 T 00 00 02

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto

- myöntää Meri Valkamalle eron sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnan varajäsenen luottamustoimesta ja
- valitsee _____ varajäseneksi (Samuel Adouchiefin henkilökohtainen varajäsen) sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnan kaupunginvaltuuston toimikaudeksi.

Samalla kaupunginvaltuusto tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Esittelijä

hallintojohtaja
Kirsi Remes

Lisätiedot

Rosa Pakarinen, hallintosuunnittelija, puhelin: 09 310 60584
rosa.pakarinen(a)hel.fi

23.10.2024

Ärende/6

§ 215

Godkännande av ett föravtal om en fastighetsaffär (Sörnäs, Fiskehamnen, norra Nätholmen, tomten 10660/1)

HEL 2024-004442 T 10 01 01 01

Beslut

Stadsfullmäktige beslutade att sälja tomten (AK) 10660/1 eller de tomter som bildas av denna till NSF V Fin NewCo 10 Oy (FO-nummer 3448611-7) eller till av detta bildade/förordnade bolag eller till planerade bolag till en köpesumma på minst 32 371 500 euro, och i fråga om bestämningen av köpesumman och tilläggsköpesumman och i övrigt följa villkoren i föravtalet om fastighetsaffären i bilaga 1, stadens sedvanliga villkor för fastighetsaffärer och eventuella tilläggsvillkor bestämda av en behörig tjänsteinnehavare.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Susanna Hyvärinen, stadssekreterare, telefon: 09 310 60716
susanna.hyvarinen(a)hel.fi

Bilagor

- 1 Kiinteistökaupan esisopimus ja lisäehdot
- 2 Tarjouspyyntö

Sökande av ändring

Kommunalbesvär, fullmäktige

Utdrag

Utdrag

Deltagarna i anbudsförfarandet

Bilagor till utdrag

Förslagstext

Kommunalbesvär, fullmäktige

Bilaga 1

Bilaga 2

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar

Pristävling, reserveringsbeslut och den tomt som säljs

Stadsstyrelsen har 30.1.2023 (§ 71) beslutat att reservera bostadstomten (AK) 10660/1 (Sörnäs, Fiskehamnen, norra Nätholmen) för en tomttävling. Stadsstyrelsen bemyndigade samtidigt stadsmiljönämnden att ordna tävlingar i enlighet med beslutet och att besluta om villkoren för dessa samt att på basis av dessa utse vem som ska reservera och bebygga tomterna.

Utifrån stadsstyrelsens reserveringsbeslut har stadsmiljösektorns tjänst tomter och utveckling av markegendom 22.1–22.3.2024 ordnat en pristävling (ett anbudsförfarande) om bebyggande av tomten för flervåningshus (A) 10660/1 i kvarteret Tegel i enlighet med detaljplanen och detaljplaneändringen nr 12375 för norra Nätholmen i Fiskehamnen i 10 stadsdelen (Sörnäs).

I enlighet med villkoren för anbudsförfrågan ska oreglerade fritt finansierade ägar- och/eller hyresbostäder byggas på tomten utgående från att andelen hyresbostäder får motsvara högst 50 % av tomtens bostadsbyggrätt. Dessutom ska det på tomten uppföras affärslokaler (kr-lokaler) på 500 m² vy, som får byggas utöver den bostadsvåningsyta som anges i detaljplanen.

För tävlingstomten ska man ordna en inbjuden arkitekttävling i samarbete med staden i enlighet med anbudsförfrågan.

Tomten som säljs ligger nära havet i norra Nätholmens detaljplaneområde i Fiskehamnen. Byggrätten på tomten som säljs är i enlighet med detaljplanen och detaljplaneändringen för norra Nätholmen nr 12375 totalt 21 500 m² våningsyta för bostäder. Utöver bostäderna ska affärslokaler (kr-lokaler) på minst 500 m² våningsyta byggas.

Anbudsgivarna skulle i sitt köpeanbud ange ett fast pris på byggrätten (euro/m² vy) för bostäderna och affärslokalerna (kr) på tomten i enlighet med dess huvudsakliga användningssyfte. Pristävlingen avgjordes utifrån totalpriset för tomten som räknas ut utifrån de erbjudna à-priserna för byggrätten i enlighet med tomternas huvudsakliga användningsändamål och våningsytorna samt genom att addera de uträknade priserna.

Anbudsgivarna skulle ange endast ett gemensamt à-pris (euro/m² vy) för bostäderna på tomten oberoende av besittningsformen (ägar- och/eller hyresbostäder).

Pristävlingen (anbudsförfarandet) var öppen för alla. Anbuderna för bebyggande av tomten skulle lämnas in av enskilda aktörer eller samslutningar.

Det angavs i anbudsförfrågan att staden säljer tomten på basis av de inkomna anbuden till den anbudsgivare som lämnar in det högsta anbudet för tomten.

I syfte att säkerställa att bostäderna planeras och byggs mycket högkvalitativt krävdes det dock att anbudsgivaren (köparen) har tillgång till tillräcklig teknisk och arkitektonisk kompetens, erfarenhet och ekonomiska förutsättningar och andra byggförutsättningar för att genomföra ett viktigt och krävande byggnadsprojekt i enlighet med anbudsförfrågan (de allmänna behörighetsförutsättningarna). Köparens allmänna behörighet bedöms enligt den tidpunkt då tävlingen upphör.

Arvode betalades inte för köpeanbuden och villkorliga köpeanbud godkändes inte. Köpeanbud som kom in efter att tidsfristen ovan hade löpt ut förkastades.

Närmare bakgrundsuppgifter och villkoren för pristävlingen (anbudsförfarandet) framgår av anbudsförfrågan i bilaga 2.

Anbud och avgörande av anbudsförfarandet

Före utgången av den bestämda tiden 22.3.2024 kl. 12.00 lämnade sammanlagt två olika köparkandidater in anbud på försäljningsobjekten.

NSF V Finland Advisory Oy har lämnat in ett anbud med det högsta totalpriset på 32 371 500 euro (bostäder 32 271 500 euro och affärslokaler 100 000 euro) för tomten (AK) 10660/1, vilket avgör pristävlingen. Anbudet ovan och köpeskillingen motsvarar ett à-pris som utgår från byggrättens fasta nuvärde på 1 501 euro/m² vy för bostäder och 200 euro/m² vy för affärslokaler.

Anbudet ovan och köpeskillingen för tomten kan anses som godtagbart och marknadsmässigt med beaktande av bland annat de aktuella marknadsförhållandena och den stora byggrätten på tomten, 22 500 m² våningsyta (bostäder 21 500 m² våningsyta + affärer (kr) 500 m² våningsyta). Ett pris som bestäms enligt marknadsvärdet kan variera beroende på marknadsförhållandena. Enligt riktlinjerna för överlåtelse av tomter, som fastställdes av stadsstyrelsen 1.4.2019 (§ 220), godkänner staden variationen i marknadspriserna och eftersträvar måttlighet i prissättningen av tomter inom de gränser som marknadsmässig prissättning ställer, så att staden inte utan grund höjer den allmänna prisnivån.

Anbudsgivaren uppfyller även de behörighetskrav som anges i anbudsförfrågan. Anbudet stämmer dessutom överens med anbudsförfrågan.

23.10.2024

Ärende/6

Det är motiverat att sälja tomten till bolaget i fråga eller till av detta bildade/förordnade bostadsaktiebolag eller till planerade bostadsaktiebolag utgående från köpeanbudet.

Reservering av tomten och överlåtelse genom försäljning

Stadsstyrelsen har 1.4.2019 (§ 220) godkänt riktlinjer för överlåtelse av tomter. Riktlinjerna följer en princip om att i regel reservera tomter som är avsedda för oreglerad bostadsproduktion för överlåtelse genom pristävlingar. Tomter som ligger i områden med särskild dragningskraft och som beräknas vara mer värdefulla överläts genom försäljning.

Stadsmiljönämnden beslutade 11.6.2024 (§ 348) att avgöra pristävlingen (anbudsförfarandet) och reservera tomten 10660/1 till NSF V Finland Advisory Oy.

Det bifogade föravtalet för fastighetsaffären har förhandlats fram med NSF V Finland Advisory Oy, som lämnade in anbudet med det högsta totalpriset. Avtalet stämmer överens med jordabalkens formkrav.

Försäljning av tomten

Tomten 10660/1 säljs till NSF V Finland Advisory Oy och/eller till av detta bildade/förordnade bolag eller till planerade bolag till en köpeskilling på totalt cirka 32,4 miljoner euro och i enlighet med det i första fasen gällande föravtalet om fastighetsaffären för de tomter som säljs.

Den som köper tomten betalar köpesumman för tomten, 32 371 500 euro, till staden i två poster enligt följande: Den första posten av köpesumman för tomten, 16 185 750 euro, som motsvarar 50 % av byggrätten (22 000 m² våningsyta) för tomtens huvudsakliga användningsändamål (bostäder och affärslokaler) i detaljplanen, ska betalas senast 30.4.2026. Den andra posten av köpesumman för tomten, 16 185 750 euro, som bestäms enligt samma principer, ska betalas senast 31.10.2027.

Förutom köpesumman för tomten tar staden dessutom ut en tilläggsköpesumma för tomten om det förverkligas mer bostadsyta och/eller affärslokalsyta på tomten än vad som är tillåtet enligt detaljplanen.

Ägande- och besittningsrätten för tomten övergår till köparen när köpebrevet undertecknas på det villkor att den första posten av köpesumman för tomten har betalats i sin helhet och att stadens fastighetspanträtt i tomten har fastställts eller fastställs som borgen för den obetalda köpesumman (tilläggsköpesumman) och räntan på denna samt indrivningskostnaderna.

23.10.2024

Ärende/6

Den som köper tomten är skyldig att underteckna ett köpebrev för tomten senast 30.4.2026 om bygglovet för tomten har vunnit laga kraft och om de övriga förutsättningarna för att bebygga tomten uppfylls senast 31.10.2026.

Byggarbetena på tomten ska inledas efter att grundberedningen har slutförts, senast 31.10.2026, om annat inte avtalas. I fråga om inledningen av byggarbetena ska man separat i enlighet med byggbarhetsutredningen beakta att strandkonstruktionerna på udden har ännu inte byggts och att byggarbetena på tomten inte får inledas förrän stranden färdigställs. Avsikten är att projektet för byggande i strandområdet ska inledas hösten 2024.

Byggnaderna på tomten ska följa godkända ritningar och bli färdiga senast 31.10.2030 om annat inte avtalas med staden.

Stadsmiljönämndens framställning

Under den fortsatta beredningen av ärendet efter stadsmiljönämndens framställning har ärendet preciserats så att tomten säljs för projektbolaget NSF V Fin NewCo 10 Oy som inrättas för projektet.

NSF V Fin NewCo 10 Oy antecknas senare som köpare i föravtalet i stället för NSF V Finland Advisory Oy.

Befogenheter och verkställighet av beslutet

I enlighet med 7 kap. 1 § 6 punkten i förvaltningsstadgan ska stadsfullmäktige besluta om överlåtelse av fast egendom då köpesumman för egendomen överstiger 10 miljoner euro.

Om stadsfullmäktige godkänner beslutsförslaget har stadsstyrelsen för avsikt att i sitt verkställighetsbeslut bemyndiga

- tomtchefen vid stadsmiljösektorns tjänst tomter och utveckling av markegendom att vid behov göra små ändringar i föravtalet om fastighetsaffären och i de köpebrev som utarbetas utifrån detta
- chefen och juristen i teamet avtal och tillsyn, vardera ensam, att underteckna föravtalet för fastighetsaffären och de köpebrev som utarbetas utifrån detta och att vid behov göra små ändringar i dessa.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Susanna Hyvärinen, stadssekreterare, telefon: 09 310 60716
susanna.hyvarinen(a)hel.fi

23.10.2024

Ärende/6

Bilagor

- 1 Kiinteistökaupan esisopimus ja lisäehdot
- 2 Tarjouspyyntö

Sökande av ändring

Kommunalbesvär, fullmäktige

Utdrag

Utdrag

Deltagarna i anbudsförfarandet

Bilagor till utdrag

Förslagstext

Kommunalbesvär, fullmäktige

Bilaga 1

Bilaga 2

För kännedom

Stadsmiljönämnden
Stadsmiljösektorn
Stadskansliet

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 07.10.2024 § 607

HEL 2024-004442 T 10 01 01 01

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa

Kaupunginvaltuusto päättää myydä:

Tontin (AK) 10660/1 tai siitä muodostettavat tontit NSF V Fin NewCo 10 Oy (Y-tunnus 3448611-7) tai tämän perustamille/määräämille yhtiölle taikka perustettavien yhtiöiden lukuun vähintään 32 371 500 euron kauppahinnasta noudattaen kauppa- ja lisäkauppahinnan määräytymisen ja muilta osin liitteenä 1 olevan kiinteistökaupan esisopimuksen ehtoja, kaupungin käyttämiä kiinteistökaupan tavanomaisia ehtoja ja toimivaltaisen viranhaltijan mahdollisesti päättämiä lisäehtoja.

Esittelijä

vs. kansliapäällikkö
Tuula Saxholm

Lisätiedot

Susanna Hyvärinen, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 60716

23.10.2024

Ärende/6

susanna.hyvarinen(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 11.06.2024 § 348

HEL 2024-004442 T 10 01 01 01

Vanha talvitie, Neulansilmä, Verkkoneula

Päätös

A

Kaupunkiympäristölautakunta päätti Verkkosaaren pohjoisosan hintakilpailun (ostotarjouskilpailun) perusteella valita Helsingin kaupungin 10. kaupunginosan (Sörnäinen) Verkkosaaren pohjoisosan asemakaavan ja asemakaavan muutoksen nro 12375 mukaisen Tegel-nimisen korttelin 10660

- Ohjeellisen kaavatontin (AK) 1 (pinta-ala 5 799 m², os. Vanha talvitie, Neulansilmä, Verkkoneula) tai siitä muodostettavien tonttien varauksensaajaksi ja toteuttajaksi korkeimman kokonaishinnan ostotarjouksen tehneen NSF V Finland Advisory Oy:n (Y-tunnus 3252423-9) ehdolla, että kaupunginvaltuusto hyväksyy mainitun tontin osalta liitteenä 1 olevan kiinteistökaupan esisopimuksen ja että NSF V Finland Advisory Oy sitoutuu noudattamaan mainitun tontin varausehtoina po. sopimuksessa sovittuja ehtoja.

B

Kaupunkiympäristölautakunta esitti kaupunginhallitukselle, että kaupunki myy

- Tontin (AK) 10660/1 tai siitä muodostettavat tontit NSF V Finland Advisory Oy:lle (Y-tunnus 3252423-9) tai tämän perustamille/määräämille yhtiöille taikka perustettavien yhtiöiden lukuun vähintään 32 371 500 euron kauppahinnasta noudattaen kauppa- ja lisäkauppahinnan määräytymisen ja muilta osin liitteenä 1 olevan kiinteistökaupan esisopimuksen ehtoja, kaupungin käyttämiä kiinteistökaupan tavanomaisia ehtoja ja toimivaltaisen viranhaltijan mahdollisesti päättämiä lisäehtoja.

C

Kaupunkiympäristölautakunta esitti kaupunginhallitukselle, että kaupunginhallitus oikeuttaa

- Kaupunkiympäristön toimialan maaomaisuuden kehittäminen ja tontti-palvelun tonttipäällikön tekemään ehdotuksessa A mainittuun

23.10.2024

Ärende/6

kiinteistökaupan esisopimukseen ja sen perusteella tehtäviin kauppakirjoihin tarvittaessa muutoksia.

- Sopimukset ja valvonta -tiimin päällikön ja lakimiehen, kummankin yksin, allekirjoittamaan edellä mainitun esisopimuksen ja sen perusteella tehtävät kauppakirjat sekä tekemään niihin tarvittaessa vähäisiä muutoksia.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Martti Tallila, johtava kiinteistölakimies, puhelin: 09 310 36449
martti.tallila(a)hel.fi

23.10.2024

Ärende/7

§ 216

Höjning av maximipriset för projektplanen för förbättring av brandsäkerheten på Järnvägstorgets metrostation

HEL 2024-009730 T 10 06 00

Beslut

Stadsfullmäktige godkände en höjning av maximipriset för projektplanen för förbättring av brandsäkerheten på Järnvägstorgets metrostation så att projektets höjda maximipris inklusive planering, byggarbeten, tilläggs- och ändringsarbeten som genomförs under projektet och separata upphandlingar är 16 400 000 euro exklusive mervärdesskatt i kostnadsnivån för juli 2024.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Timo Lindén, stadssekreterare, telefon: 09 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Bilagor

1 Hanksuunnitelman enimmäishinnan korotus 2.9.2024

Sökande av ändring

Kommunalbesvär, fullmäktige

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar

Stadsstyrelsen godkände 27.6.2022 (§ 513) en projektplan för förbättring av brandsäkerheten på Järnvägstorgets metrostation så att projektets maximipris inklusive planering, byggarbeten och tilläggs- och ändringsarbeten som genomförs under projektet är 8 200 000 euro exklusive mervärdesskatt i kostnadsnivån för mars 2022.

Stadsfullmäktige godkände 17.1.2024 (§ 9) en höjning av maximipriset för projektplanen för förbättring av brandsäkerheten på Järnvägstorgets metrostation så att projektets höjda maximipris inklusive planering, byggarbeten, tilläggs- och ändringsarbeten som genomförs under projektet och separata upphandlingar är 14 100 000 euro exklusive mervärdesskatt i kostnadsnivån för september 2023.

Brandsäkerheten på Järnvägstorgets metrostation behöver förbättras för att garantera användarnas säkerhet och följa myndigheternas krav på brandsäkerhet.

Projektet går ut på att fläktar, rökdörrar och konstruktioner som hindrar rökspridning förbättras eller läggs till på metrostationens tunnel- och plattformsområde. I projektet förses metrons plattformsområde med system för eldistribution, belysning, telekommunikation och säkerhet som motsvarar dagens krav, bestämmelser och standarder. Under jord, i intilliggande fastigheter och i gatuplanet kring Brunnsgatan planeras flera projekt som blir möjliga i och med att brandsäkerheten under jord förbättras.

Projektplanens maximipris har redan höjts en gång när planeringen framskred, men även det förhöjda priset har visat sig vara otillräckligt, eftersom det i genomförandefasen visade sig att det behövs tillägg- och ändringsarbeten. Maximipriset måste höjas eftersom projektet var svårare att genomföra och förhållandena mer krävande än väntat. Det var ont om plats på bygget, och det var nödvändigt att utföra det arbete som krävdes för att uppfylla brandsäkerhetskraven i etapper. Vid genomförandeplaneringen var det inte möjligt att i tillräcklig mån förutse vilka följder detta skulle få för bland annat planeringen av arbetsskift och logistiken vid bygget. Bland annat vattenläckor, extra schaktningar vid installationen av rökdörrar, behovet att stödja plattformarna under byggandet och stödkonstruktioner för rökschakt har lett till att tillägg- och ändringsarbeten har behövts.

Det är ändamålsenligt att höja maximipriset så att projektet kan slutföras och de eftersträvade förbättringarna i brandsäkerheten på Järnvägstorgets metrostation genomförs.

Att ordna med undantagsarrangemangen i metrotrafiken i samband med trafikavbrottet, genomföra projektet smidigt och starta om trafiken har varit ett krävande förändringshanteringsprojekt som har gällt alla områden inom metrons affärsverksamhet. En regelbunden riskbaserad uppföljning har tillämpats i beredningen och genomförandet av åtgärderna. Erfarenheterna kommer att utnyttjas vid planeringen av krävande ombyggnader i metrosystemet.

Projektets strategiska koppling

Enligt Helsingfors stadsstrategi ska trafiksystemets funktionalitet tryggas med trafikinvesteringar och de hållbara färdmedlens andel av trafiken öka. Beslutsförslaget stämmer överens med stadsstrategin och stöder dess mål om trygghet av hållbar tillväxt. Strategin nämner dessutom ett mål om en omfattande beredskap på stadsnivå och en grund för en mångsidig funktionsförmåga i olika situationer.

23.10.2024

Ärende/7

Utgångspunkter och mål för projektet

Järnvägstorgets metrostation i Helsingfors invigdes 1982. Stationen ligger under Brunnsгатans däck och är förbunden med Stationstunneln. En passage med rulltrappor leder från biljetthallsplanet ner till mitten av plattformen.

Stationstunnelns underjordiska rum byggdes ursprungligen som om de utgjorde ett öppet uterum. Många funktionella ändringar har gjorts i lokalerna under Brunnsгатans däck under tidigare årtionden. Det har konstaterats att det finns brister i lokalernas rökventilation och att utgångarna är otillräckliga. Simuleringar har visat att det inte är säkert att man kan ta sig ut ur lokalerna på ett säkert sett vid en eldsvåda.

Antalet användare på Järnvägstorgets metrostation beräknas öka i framtiden allteftersom anknutna och närliggande projekt genomförs. De konstaterade bristerna i brandsäkerheten bör åtgärdas innan andra förbättrings- och utvecklingsprojekt inleds. Enligt den detaljplan som gäller för området kan bygglov endast beviljas om det finns utredningar om räddnings- och utrymningsvägar för de underjordiska lokalerna samt om ändringarnas effekter på metrons utgångar och rökventilation och Räddningsverket har godkänt dessa utredningar.

Projektet resulterar i en säker och ljus metrostation som är energieffektivare och betjänar passagerarna bättre än förr. Samtidigt blir det möjligt att genomföra andra projekt som planeras under jord, i intilliggande fastigheter och i gatuplanet.

Genomförande av projektet

Projektet går ut på att fläktar, rökdörrar och konstruktioner som hindrar rökspridning förbättras eller läggs till på metrostationens tunnel- och plattformsområde. En glasvägg med automaddörrar har byggts på botten av rulltrappan. Glasväggen utgör en röksluss. Undertaket på plattformsnivå har delvis förnyats. I förnyelsen ingick ändringar i belysning, akustik och övrig teknik. En ny konstruktion som hindrar rökspridning har byggts längst ut på plattformsnivån. I den har belysning, teknikkångar och ytor för dämpning och skyltning integrerats. Undertaket i rulltrappans övre och nedre del förnyades. Sprinklersystemet förnyas och utvidgas så att det också omfattar plattformen och de viktigaste tekniska lokalerna.

Projektet omfattar metrostationens plattform och tunnlar, utrymnings- och släckningsvägar, rulltrappan och tekniska lokaler i den mån man lägger till eller förnyar släckningssystem.

23.10.2024

Ärende/7

Eftersom förbättringarna krävde att man arbetade även på spårområdet kunde metron varken köra som vanligt eller åka förbi stationen utan att stanna. Projektet förutsatte ett cirka tre månader långt avbrott i metrotrafiken vid Järnvägstorget sommaren 2024. För att avbrottet skulle bli så kort som möjligt pågick arbetet även under nätter och veckoslut.

Under avbrottet utfördes de för metrotrafiken kritiska arbetsmomenten, men byggandet fortsätter även efter att stationen öppnats för passagerartrafik. En del av plattformsområdet är fortfarande en byggplats. Under arbetet gjordes simuleringar av passagerarflödet, som visade att passagerare som stiger av metron kan behöva köa en stund för att nå rulltrappan men att det inte borde uppstå några betydande köer på plattformsområdet.

Tanken har varit att byggplatsarrangemangen ska genomföras så att metrostationen är säker och de rutter som används är tillgängliga och försedda med skyltning. Lokalerna under Brunnsгатans däck på Kompassstorget och det omgivande rummet på våningen ovanför har varit öppna för användning under ändrings- och reparationsarbetena.

Möjlighet till incitament

Möjligheten att erbjuda entreprenören ett incitament övervägdes våren 2024 i enlighet med stadsstyrelsens uppmaning vid planeringen av genomförandefasen.

Längden på trafikavbrottet var beroende av arbetsmomenten i anknytning till de rökdörrar som installerades i metrotunnlarna. Arbetsmomenten och arbetslagens framsteg begränsades bland annat av platsbristen och den krävande logistiken längs med spåret. Det var omöjligt att snabba upp arbetsmomenten genom att öka antalet arbetslag. För att fungera måste de tekniska system som installerades i projektet kopplas till metrorns tågkontroll- och säkerhetssystem och bland annat det tekniska kontrollrummet.

För att systemhelheten ska kunna testas och tas i bruk på ett kontrollerat sätt måste flera olika leverantörer och Huvudstadsregionens Stadstrafik Ab:s kontrollrum samarbeta intensivt. Samarbetemöjligheterna begränsas i viss mån av att man samtidigt måste ta hand om säkerheten i trafiken på resten av metrobanan. Granskningar visade att det inte var möjligt att genomföra arbetsmomenten och ta systemen i bruk snabbare.

Ny kostnadskalkyl och överskridning av kostnadskalkylen

Efter att stadsstyrelsen godkände den ursprungliga projektplanen 27.6.2022 (§ 513) inleddes genomförandeplaneringen, där omfattning-

23.10.2024

en av reparationerna och förbättringarna samt planerna på hur arbetet skulle delas in i etapper preciserades. När projektets omfattning hade preciserats godkände stadsfullmäktige 17.1.2024 (§ 9) ett förhöjt maximipris på 14 100 000 euro för projektet. I projektplanen ingick en riskreservering på cirka 24 %.

Projektets helhetskostnader exklusive mervärdesskatt uppgår enligt den uppdaterade projektplanen till högst 16 400 000 euro i kostnadsnivån för juli 2024. I kostnadskalkylen ingår en riskreservering på cirka 5 % för den tid då entreprenaden slutförs.

Kostnadskalkylen är utarbetad i Helsingfors prisnivå då det senast publicerade byggnadskostnadsindexet varit 7/2024 = 110,9 (2021 = 100).

Maximipriset måste höjas eftersom projektet var svårare att genomföra och förhållandena mer krävande än väntat. Det var ont om plats på bygget, och det var nödvändigt att utföra det arbete som krävdes för att uppfylla brandsäkerhetskraven i etapper. Vid genomförandeplaneringen var det inte möjligt att i tillräcklig mån förutse vilka följder detta skulle få för bland annat planeringen av arbetsskift och logistiken vid bygget. Dessutom har bland annat vattenläckor, extra schaktningar vid installationen av rökdörrar, behovet att stödja plattformarna under byggandet och stödkonstruktioner för röschakt lett till tilläggs- och ändringsarbeten har behövts. Även byggherrekostnaderna har ökat, vilket beror på de resurser som trafikavbrottet krävde, hur krävande byggplatsen var, sammanjämningsbehovet och det omfattande samarbetet.

Höjningen på 2 300 000 euro av projektplanens maximipris fördelas enligt följande:

- Kostnader för planering och byggherreverksamhet 440 000 euro
- Byggnadstekniska arbeten 1 860 000 euro

Under åren 2021–2023 uppgick projektkostnaderna till 971 000 euro. Kostnaderna för projektet beräknas uppgå till cirka 12 688 000 euro under 2024 och cirka 2 741 000 euro under 2025. Anslagen i HST:s godkända investeringsprogram för 2024 räcker till för att genomföra 2024 års andel av projektet. De kostnader som gäller år 2025 har beaktats i beredningen av 2025 års budgetförslag.

Trafikavbrottet

Eftersom förbättringen av brandsäkerheten på Järnvägstorgets metrostation krävde att man även arbetade på spåren och i deras omedelbara närhet kunde metrotrafiken inte fortgå normalt. Huvudstadsregio-

23.10.2024

Ärende/7

nens Stadstrafik Ab, som producerar operativ metroverksamhet för HST, och samkommunen Helsingforsregionens trafik (HRT) kom i sin planering fram till att det trafikalternativ som skulle förorsaka stadsborna minst olägenheter var ett cirka tre månader långt avbrott i metrotrafiken vid Järnvägstorget sommaren 2024.

Trafikavbrottet fick ansevärliga konsekvenser för passagerarna i kollektivtrafiken. Järnvägstorgets metrostation var stängd för passagerartrafik 3.6–1.9.2024 och metrotågen passerade inte stationen med undantag av korta, i förväg planerade förflyttningar av underhållsutrustning och metrotåg nattetid längs det ena spåret med syfte att säkra underhållet.

Eftersom trafiken avbröts helt och hållet kunde de arbetsmoment som var svårast med tanke på trafiken utföras så snabbt som möjligt. Därför var det möjligt att i huvudsak förlägga avbrottet till sommaren, då passagerarna var få. Staden räknade med att den första tiden under avbrottet skulle bli svår, eftersom passagerarantalet brukar sjunka efter midsommar och öka igen i augusti. Vid undantagstrafik tar det också tid för passagerarna att lära sig förutse de ändrade arrangemangen när de rör sig i trafiken. På de tillfälliga ändstationerna Helsingfors universitet och Kampen uppstod trängsel särskilt i början av trafikavbrottet, vilket tidvis förorsakade störningar i hissarna och rulltrapporna, särskilt på Helsingfors universitets station, trots de underhållsarbeten som utförts i förväg.

Staden förberedde sig för avbrottet i samarbete med HRT. Bland annat satte man upp skyltar i stadsmiljön och spred effektivt information i tillgängliga medier. I början av undantagsarrangemangen placerade HRT ut tillfälliga guider på stationerna för att bistå passagerarna med råd. På de tillfälliga ändstationerna placerades fler ordningsvakter. Av säkerhetsskäl begränsade ordningsvakterna ibland antalet passagerare som fick åka nerför rulltrappan så att de köande fick stå i biljetthallen, där det finns mer plats. I fråga om hissarna och rulltrapporna rådde ständig förstärkt serviceberedskap.

I HRT:s ersättande spårvagns- och busstrafik förekom tidvis förseningar och problem med otillräcklig kapacitet. HRT arbetade för att lösa problemen i den mån sommarens gatubyggen och busstrafikens begränsade materiel tillät. Enligt en passagerarenkät som HRT ordnade ansåg passagerarna att de fick tillräckligt med information om undantagsläget. Den negativa responsen handlade om förlängda restider och trängsel i den ersättande trafiken och på de tillfälliga ändstationerna.

Tidsplan

23.10.2024

Ärende/7

Projektet genomförs mellan mars 2024 och mars 2025. De arbetsmoment som skulle utföras under trafikavbrottet slutfördes före avbrottets slut, men bygandet fortsätter till våren 2025.

Projektets effekter på driftsekonomin

Projektet medför med 25 års avskrivningstid och lineära avskrivningar årligen extra avskrivningskostnader på cirka 656 000 euro. Projektet har beräknats medföra besparingar på 25 000 euro i underhålls- och energikostnader.

Enligt HRT:s grundavtal kan staden fakturera HRT för 50 % av avskrivningarna för investeringen (323 000 euro om året) och 50 % av de kalkymässiga ränteutgifterna (totalt 7 600 000 euro under 25 år med en kalkylränta på 5 %). HST återbetalar de kalkymässiga ränteutgifterna på 50 % som det fakturerat HRT för till staden.

Resten av avskrivningarna (cirka 323 000 euro om året) och de verkliga räntekostnaderna på 6 080 000 euro för finansiering av investeringen under lånetiden (räntefot på 4 % och 25 års amorteringstid) blir kostnader för staden i form av infrastrukturstöd. Projektet påverkar stadens stöd till HST med i genomsnitt 486 000 euro om året.

Dessutom blir en del av den avskrivningsandel på 50 % som staden fakturerar HRT och 50 % av den kalkymässiga räntan årligen kostnader för staden genom HRT:s betalningsandel; cirka 50 % av avskrivningsandelen och den kalkymässiga räntan täcks med biljettintäkter medan resten hänför sig till kommunandelen. Den totala effekten av HST:s andel av projektet för förbättring av brandsäkerheten på Järnvägstorgets metrostation på Helsingfors stads driftsekonomi beräknas bli i genomsnitt 680 000 euro om året (HRT:s betalningsandel och HST:s stöd från staden tillsammans).

Befogenheter

I enlighet med 7 kap. 1 § 3 mom. 1 punkten i förvaltningsstadgan beslutar stadsfullmäktige om projektplaner vars kostnadskalkyl överstiger 10 miljoner euro

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Timo Lindén, stadssekreterare, telefon: 09 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Bilagor

1 Hanksuunnitelman enimmäishinnan korotus 2.9.2024

23.10.2024

Ärende/7

Sökande av ändring

Kommunalbesvär, fullmäktige

För kännedom

Direktionen för trafikaffärsverket
Trafikaffärsverket

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 07.10.2024 § 608

HEL 2024-009730 T 10 06 00

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto hyväksyy Rautatientorin metroaseman paloturvallisuuden parantamisen hankesuunnitelman enimmäishinnan korottamisen siten, että hankkeen korotettu arvonlisäveroton enimmäishinta sisältäen hankkeen suunnittelun, rakennustyöt sekä hankkeen aikaiset lisä- ja muutostyöt ja erillishankinnat on 16 400 000 euroa kustannustasossa heinäkuu 2024.

Esittelijä

vs. kansliapäällikkö
Tuula Saxholm

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liikenneliikelaitoksen johtokunta 05.09.2024 § 76

HEL 2024-009730 T 10 06 00

Esitys

Johtokunta esitti kaupunginhallitukselle Rautatientorin metroaseman paloturvallisuuden parantamisen hankesuunnitelman enimmäishinnan korottamista esityksen mukaan niin, että hankkeen korotettu arvonlisäveroton enimmäishinta sisältäen hankkeen suunnittelun, rakennustyöt ja hankkeen aikaiset lisä- ja muutostyöt ja erillishankinnat on 16.400.000 euroa heinäkuun 2024 kustannustasossa.

Käsittely

23.10.2024

Ärende/7

05.09.2024 Esittelijän muutetun ehdotuksen mukaan

Ennen asian käsittelyä esittelijä muutti ehdotuksen perusteluja seuraavasti: Kappaleissa 4 ja 25 muutetaan teksti "viranomaisvaatimusten näkökulmasta" muotoon "viranomaisvaatimusten täyttämisen näkökulmasta".

Itse asia päätettiin esityksen mukaan.

Asian aikana kuultavina olivat Pääkaupunkiseudun Kaupunkiliikenne Oy:n omaisuudenhallintayksikön johtaja Antti Nousiainen ja projektipäällikkö Susanna Saloranta.

Esittelijä

toimitusjohtaja
Saara Kanto

Lisätiedot

Saara Kanto, toimitusjohtaja, puhelin: 310 20277
saara.kanto(a)hel.fi

23.10.2024

Ärende/8

§ 217

Socialdemokratiska fullmäktige gruppens gruppmotion om att säkerställa avgiftsfriheten i andra stadiets utbildning

HEL 2024-006014 T 00 00 03

Beslut

Stadsfullmäktige betraktade gruppmotionen som slutbehandlad.

Dessutom godkände stadsfullmäktige följande hemställningskläm:

Helsingfors stadsfullmäktige förutsätter att staden utreder möjligheterna att erbjuda tryckta fysiska läroböcker som ett alternativ till digitala läromedel så att praxis i läroanstalterna i Helsingfors är likvärdig ur de studerandes synvinkel. (Veronika Honkasalo)

Behandling

Ledamoten Veronika Honkasalo understödd av ledamoten Sami Muttilainen föreslog följande hemställningskläm:

Helsingfors stadsfullmäktige förutsätter att staden utreder möjligheterna att erbjuda tryckta fysiska läroböcker som ett alternativ till digitala läromedel så att praxis i läroanstalterna i Helsingfors är likvärdig ur de studerandes synvinkel.

Stadsfullmäktige godkände stadsstyrelsens förslag enhälligt.

1 omröstningen

Ledamoten Veronika Honkasalos förslag till hemställningskläm JA, motsätter sig NEJ

JA-förslag: Ledamoten Veronika Honkasalos förslag till hemställningskläm

NEJ-förslag: Motsätter sig

Ja-röster: 83

Hilkka Ahde, Mahad Ahmed, Outi Alanko-Kahiluoto, Paavo Arhinmäki, Sirpa Asko-Seljavaara, Nita Austero, Eva Biaudet, Harry Bogomoloff, Silja Borgarsdóttir Sandelin, Maaret Castrén, Fatim Diarra, Mika Ebeling, Elisa Gebhard, Nora Grotenfelt, Tuula Haatainen, Mia Haglund, Juha Hakola, Atte Harjanne, Harry Harkimo, Joel Harkimo, Eveliina He-

inäluoma, Fardoos Helal, Titta Hiltunen, Jenni Hjelt, Veronika Honkasalo, Shawn Huff, Nuutti Hyttinen, Ville Jalovaara, Kati Juva, Atte Kaleva, Arja Karhuvaara, Emma Kari, Elina Kauppila, Otso Kivekäs, Mai Kivelä, Laura Kolbe, Pia Kopra, Vesa Korkkula, Laura Korpinen, Sini Korpinen, Marika Koski, Heimo Laaksonen, Johanna Laisaari, Minna Lindgren, Ajak Majok, Petra Malin, Otto Meri, Nina Miettinen, Sami Muttilainen, Björn Månsson, Tuomas Nevanlinna, Matti Niiranen, Dani Niskanen, Johanna Nuorteva, Mia Nygård-Peltola, Tom Packalén, Matias Pajula, Jenni Pajunen, Pia Pakarinen, Amanda Pasanen, Mikko Paunio, Terhi Peltokorpi, Mika Raatikainen, Marcus Rantala, Tuomas Rantanen, Risto Rautava, Nasima Razmyar, Pirkko Ruohonen-Lerner, Sari Sarkomaa, Pekka Sauri, Mirita Saxberg, Daniel Sazonov, Seida Sohrabi, Osmo Soininvaara, Juhani Strandén, Nina Suomalainen, Johanna Sydänmaa, Tuomas Tuomi-Nikula, Reetta Vanhanen, Juhana Vartiainen, Sinikka Vepsä, Maarit Vierunen, Ozan Yanar

Blanka: 2

Marko Kettunen, Mikael Jungner

Stadsfullmäktige godkände ledamoten Veronika Honksalos förslag till hemställningskläm.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Katja Rimpilä, stadssekreterare, telefon: 09 310 36256
katja.rimpila(a)hel.fi

Bilagor

- 1 Ryhmäaloite 24.04.2024 Heinäluoma Eveliina Helsingin on turvattava toisen asteen maksuttomat oppimateriaalit myös jatkossa
- 2 Kasko lautakunnan lausunto
- 3 Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustoimikunnan lausunto92024

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Utdrag

Utdrag
Socialdemokratiska fullmäktigegruppen

Bilagor till utdrag
Förslagstext
Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

23.10.2024

Ärende/8

Föredragandens motiveringar

Socialdemokratiska fullmäktigegruppen föreslår i sin gruppmotion att man i stadens kommande budgetförhandlingar säkerställer att andra stadiets utbildning förblir avgiftsfri i Helsingfors.

Statsminister Orpos regering beslutade vid regeringens ramförhandlingar 15–16.4.2024 som en ny anpassningsåtgärd med syfte att stärka de offentliga finanserna att sådana avgiftsfria läromedel som avses i läropliktslagen (inklusive de fem första studentproven) endast ska tillhandahållas till utgången av det kalenderår under vilket den studerande fyller 18 år. Regeringen beslutade även att inskränka rätten till stöd för skolresor till de studerande som studerar i avgiftsfria utbildningar.

I regeringens budgetförslag 3.9.2024 för 2025 ingår inte någon inskränkning av avgiftsfriheten på andra stadiet.

Avgiftsfrihet i andra stadiets utbildning

Avgiftsfriheten i andra stadiets utbildning föreskrivs i läropliktslagen (1214/2020). Enligt gällande lagstiftning (16 § i läropliktslagen) är utbildning som anses vara fullgörande av läroplikten avgiftsfri till utgången av det kalenderår under vilket den studerande fyller 20 år. Rätten till avgiftsfri utbildning gäller dock inte om den studerande har avlagt gymnasiets lärokurs och studentexamen eller yrkesinriktad examen eller motsvarande utländska studier.

Utbildningsanordnaren ska se till att undervisning, måltider, läromedel som behövs vid undervisningen samt arbetsredskap, arbetsdräkter och arbetsmaterial är avgiftsfria. Studentexamensnämnden ansvarar för studentprovets avgiftsfrihet och FPA fattar beslut om att bevilja stöd för skolresor.

Kostnader för läromedel och arbetsredskap under studierna

I gymnasiet utgör licensavgifterna för läromedel största delen av läromedelskostnaderna under gymnasiestudierna. Största delen av läromedlen köps under det första och det andra studieåret, men läromedel köps även under det tredje studieårets höst och även senare i det fall att den studerande avlägger gymnasiet på fyra år. De studerandes datorer köps när de inleder sina studier. Kostnaden för datorerna realiseras för utbildningsanordnaren vid denna tidpunkt.

Beroende på förlaget kan man få olika långa licenser (exempelvis 3, 12 eller 48 månader) för enskilda digitala böcker och läsårslånga licenser för digitala bokserier. Gymnasierna planerar själva upphandlingarna av

23.10.2024

läromedel på det sätt som de anser mest ändamålsenligt ur ett totalekonomiskt perspektiv.

I yrkesutbildningen köps största delen av läromedlen, arbetsredskapen och arbetsdräkterna (inklusive datorer) tidigt under studierna, eftersom läromedel, arbetsredskap och arbetsdräkter behövs ända från början av studierna vid såväl lärandet i arbetslivet, självständiga studier som närundervisningen vid läroanstalten. Efter de inköp som görs i början av studierna är kostnaderna små under resten av studierna.

Konsekvenser för studerande

Om avgiftsfriheten inskränks i enlighet med beslutet vid ramförhandlingarna blir de studerande som drabbas värst de som inleder en utbildning som leder till examen senare än vanligt, exempelvis på grund av fullgörande av en handledande utbildning eller fördröjning av slutförandet av den grundläggande utbildningen, och de vars examen drar ut på tiden på grund av inlärnings svårigheter eller av andra skäl.

Beslutet får även kännbara konsekvenser särskilt för de studerande som håller på att slutföra sina gymnasiestudier och förbereder sig för studentskrivningarna. I praktiken skulle gymnasiestuderandena inte längre omfattas av avgiftsfriheten från och med det tredje läsårets (det så kallade abiårets) vårtermin. De studerande behöver sina läromedel när de förbereder sig för studentskrivningarna och de som går ett fjärde år i gymnasiet även i studierna under följande läsår. Särskilt problematiskt vore det att ta bort de studerandes datorer under abiårets vår, eftersom läromedels- och programlicenserna behövs när de studerande förbereder sig för och avlägger studentproven.

Beslutet skulle få oroande konsekvenser för vilka utbildningar ungdomar söker sig till. Enligt en undersökning som undervisnings- och kulturministeriet beställt om hur avgiftsfriheten för den utvidgade läroplikten har förverkligats (Owal Group, 2023) bedömde cirka hälften av de svarande att avgiftsfriheten hade påverkat deras beslut att söka till gymnasiet. Det finns en risk att beslutet får negativa konsekvenser för stadens mål om att förebygga segregation om familjernas ekonomiska situation i högre grad än för närvarande begränsar de ungas möjligheter att välja utbildning. Inom yrkesutbildningen ska största delen av läromedlen och redskapen köpas i början av studierna, vilket framför allt kan påverka de ungas möjligheter att söka sig till tekniska utbildningar, där läromedels- och redskapskostnaderna är störst.

Bedömning av ramförhandlingsbeslutets kostnadseffekter

Effekter på Helsingfors stads statsandelar

Regeringen har beräknat att en inskränkning av avgiftsfriheten för läromedel (inklusive studentprov) i enlighet med regeringens beslut skulle stärka de offentliga finanserna med 6 miljoner euro 2025 och med 12 miljoner euro från och med 2026. Effekten på de offentliga finanserna utgörs av en effekt på 3 miljoner euro på staten och en effekt på uppskattningsvis 3 miljoner euro på kommunerna (sammanlagt 6 miljoner euro) år 2025. På motsvarande sätt blir effekten på staten 6 miljoner euro och effekten på kommunerna uppskattningsvis 6 miljoner euro (sammanlagt 12 miljoner euro) från och med 2026.

Cirka 8 % av alla läropliktiga i Finland studerar vid Helsingfors stads läroanstalter. Största delen (70 %) av de läropliktiga i stadens läroanstalter studerar vid gymnasier, där kostnaderna för avgiftsfriheten är större än i yrkesutbildningen. I Helsingfors är den andel av de läropliktiga som fullgör sin läroplikt inom gymnasieutbildningen större än det nationella genomsnittet.

Enligt fostrans- och utbildningssektorns preliminära kalkyl skulle cirka 8–10 % av statens nedskärningar (250 000–300 000 euro 2025, 500 000–600 000 euro från och med 2026) gälla Helsingfors stads statsandelar, främst gymnasieutbildningens statsandelar.

Tilläggskostnader för gymnasiestuderande

Enligt gällande lagstiftning är de fem första studentproven som en studerande avlägger avgiftsfria, liksom även omtagningarna om några av dessa prov blir underkända. Om avgiftsfriheten upphörde vid utgången av det år under vilket den studerande fyller 18 år skulle studentprov som avläggs på våren under det tredje studieåret eller senare bli avgiftsbelagda för den studerande. Fostrans- och utbildningssektorn bedömer att de studerande sprider ut sina studentprov så att de avlägger två av sina första fem prov på hösten under det tredje året, vilket betyder att dessa prov förblir avgiftsfria. Resten av proven avläggs på våren under det tredje året eller senare. Eftersom provavgiften är 38 euro per prov innebär detta tilläggskostnader på 114 euro per studerande jämfört med nuläget. I Helsingfors stads gymnasier skulle över 3 000 studerande årligen drabbas av tilläggskostnaden. Ur stadens synvinkel går det inte att spara i studentprovsavgifterna, eftersom dessa inte medför direkta kostnader för staden.

Dessutom skulle studerande som avlägger gymnasiet på fyra år bli tvungna att betala för sina läromedel från och med det tredje studieårets vårtermin. De studerande som avlägger gymnasiet på tre år inleder med enstaka undantag inga nya kurser på vårterminen under sitt tredje studieår. Sektorn bedömer att de som avlägger gymnasiet på fyra år sammanlagt inleder cirka 5–6 nya kurser på det tredje årets vårtermin

23.10.2024

och under det fjärde året. Om läromedlen kostar 20 euro per kurs och det genomsnittliga antalet kurser är 5,5 innebär det tilläggskostnader på 110 euro per studerande jämfört med nuläget. I Helsingfors stads gymnasier fortsätter knappt 950 studerande sina gymnasiestudier under ett fjärde eller femte år. Utifrån denna kalkyl kan staden spara cirka 104 000 euro om året i läromedel för gymnasiet om de studerande i fortsättningen själva bekostar sina läromedel.

Alla studerande som börjar i stadens gymnasier får en dator för sina studier. Staden köper datorerna som en investering. En dator kostar cirka 480 euro. Utöver detta tillkommer kostnader för programlicenser. I år återanvänds de utexaminerade gymnasiestuderandenas datorer för första gången i grundskolorna, vilket minskar den grundläggande utbildningens anskaffningskostnader för datorer. Om fjärdeårsstuderandena får behålla sina datorer tills de slutfört sina studier innebär det att datorerna återvinns något mindre effektivt. Studerandena behöver emellertid fortfarande sin dator i studierna och studentproven även under sitt fjärde år. Om de blev tvungna att avstå från sin dator skulle deras studiegång försvåras. Sparpotentialen hos datorerna ligger i en effektiv återanvändning. Datorernas kostnader realiseras i början av studierna, med undantag för licenskostnader.

Tilläggskostnader för studerande inom yrkesutbildningen

Inom yrkesutbildningen realiseras kostnaderna för läromedel, arbetsredskap, arbetsdräkter och arbetsmaterial i början av studierna. Det är främst de studerande inom yrkesutbildningen som saknar en examen på andra stadiet och inleder sina studier under det kalenderår då de fyller 19 eller 20 år som skulle drabbas av tilläggskostnader jämfört med nuläget. Yrkesinstitutet Stadin ammattiopisto beräknas ha cirka 100 sådana studerande om året.

Kostnaderna per studerande för läromedel och arbetsredskap med datorn medräknad är cirka 980 euro i Stadin ammattiopisto. Kostnaderna varierar från bransch till bransch. De är störst i utbildningar inom teknikbranschen. Utifrån denna kalkyl kan staden spara cirka 90 000 euro om året i läromedel, arbetsredskap, arbetsdräkter och arbetsmaterial inom yrkesutbildningen om de studerande i fortsättningen själva bekostar sina läromedel.

Avgiftsfriheten i Helsingfors

Helsingfors stad bedömer att den i egenskap av utbildningsanordnare inte kan spara tillräckligt mycket i läromedel och arbetsredskap för att nå de besparingar som eftersträvas i de offentliga finanserna. Om utbildningsanordnaren inte hittar sätt att spara i läromedlen kan den bli tvungen att spara i något annat, exempelvis undervisningen eller hand-

ledningen. I läromedel, arbetsredskap, arbetsdräkter och arbetsmaterial finns en sammanlagd årlig sparpotential på cirka 200 000 euro. Således blir staden i vilket fall som helst tvungen att kompensera största delen av nedskärningarna i statsandelarna genom att öka sin självfinansieringsandel om den nuvarande resursnivån i undervisningen och handledningen ska bibehållas.

Andra stadiets utbildning förblir avgiftsfri i Helsingfors precis som hittills. Staden fortsätter alltså att bekosta läromedel, arbetsredskap, arbetsdräkter och arbetsmaterial för de studerande som är berättigade till avgiftsfrihet. Staden bekostar fortsättningsvis inte studentprovsavgifter eller skolresor för sina studerande, eftersom utbildningsanordnaren hittills inte har varit ansvarig för deras avgiftsfrihet. Det vore dessutom mycket tungt att följa upp och förvalta dessa utan lämpliga system. Nämnden anser att avgiftsfria läromedel, arbetsredskap, arbetsdräkter och arbetsmaterial bidrar till att ungdomar avlägger en examen på andra stadiet och gör studierna mindre ekonomiskt och psykiskt tunga för de studerande, särskilt i slutskedet.

Sparpotentialen på 200 000 euro är liten i förhållande till de skadliga konsekvenser som ett sådant beslut skulle få för unga studerande.

Fostrans- och utbildningsnämnden anser att det är viktigt att staden i sitt avgörande beaktar diskrimineringsombudsmannens utlåtande (VVTDno-2019-703) från 2019. Utlåtandet gällde ett antagande om indirekt diskriminering i Helsingfors stads försök med avgiftsfrihet på andra stadiet. Staden kunde inte vederlägga antagandet i sin redogörelse. Enligt diskrimineringsombudsmannens utlåtande försatte beslutet att försöket med avgiftsfrihet endast skulle gälla stadens egna läroanstalter yrkesstuderande med funktionsnedsättning eller svenska som modersmål i en ofördelaktigare situation än andra, eftersom de inte hade möjlighet att välja en läroanstalt som omfattades av försöket med avgiftsfrihet på andra stadiet.

Fostrans- och utbildningsnämnden samt jämställdhets- och likabehandlingskommittén har gett utlåtande i ärendet. Nämnden och kommittén understöder att avgiftsfriheten på andra stadiet bibehålls i sin nuvarande form i Helsingfors. Motionssvaret stämmer överens med utlåtandena om ärendet.

Enligt 30 kap. 12 § 2 mom. i förvaltningsstadgan besvaras en gruppmotion av stadsstyrelsen. Svaret behandlas i stadsfullmäktige inom åtta månader från att motionen väckts. I övrigt tillämpas på gruppmotioner det som i 11 § i samma kapitel är föreskrivet om fullmäktigemotioner.

Föredragande

Stadsstyrelsen

23.10.2024

Ärende/8

Upplysningar

Katja Rimpilä, stadssekreterare, telefon: 09 310 36256
katja.rimpila(a)hel.fi

Bilagor

- 1 Ryhmäaloite 24.04.2024 Heinäluoma Eveliina Helsingin on turvattava toisen asteen maksuttomat oppimateriaalit myös jatkossa
- 2 Kasko lautakunnan lausunto
- 3 Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustoimikunnan lausunto92024

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Utdrag

Utdrag

Socialdemokratiska full-
mäktigegruppen

Bilagor till utdrag

Förslagstext
Förbud mot sökande av ändring, bered-
ning eller verkställighet

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 07.10.2024 § 610

HEL 2024-006014 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo ryhmäaloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

vs. kansliapäällikkö
Tuula Saxholm

Lisätiedot

Katja Rimpilä, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36256
katja.rimpila(a)hel.fi

23.10.2024

Ärende/9

§ 218

Gruppmotion av Vänsterförbundets fullmäktige-grupp om avgiftsfri utbildning på andra stadiet

HEL 2024-006017 T 00 00 03

Beslut

Stadsfullmäktige betraktade gruppmotionen som slutbehandlad.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Katja Rimpilä, stadssekreterare, telefon: 09 310 36256
katja.rimpila(a)hel.fi

Bilagor

- 1 Ryhmäaloite 24.04.2024 Haglund Mia Helsingin on jatkettava toisen asteen koulutuksen maksuttomuutta
- 2 Kasko lautakunnan lausunto
- 3 Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustoimikunnan lausunto92024

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Utdrag

Utdrag

Vänsterförbundets fullmäktige-grupp

Bilagor till utdrag

Förslagstext

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar

Vänsterförbundets fullmäktige-grupp föreslår i sin motion att andra stadiets utbildning ska förbli avgiftsfri för ungdomar under hela examen i Helsingfors. Motionen finns som bilaga 1.

Statsminister Orpos regering beslutade vid regeringens ramförhandlingar 15–16.4.2024 som en ny anpassningsåtgärd med syfte att stärka de offentliga finanserna att sådana avgiftsfria läromedel som avses i läropliktslagen (inklusive de fem första studentproven) endast ska tillhandahållas till utgången av det kalenderår under vilket den studeran-

23.10.2024

Ärende/9

de fyller 18 år. Regeringen beslutade även att inskränka rätten till stöd för skolresor till de studerande som studerar i avgiftsfria utbildningar.

I regeringens budgetförslag 3.9.2024 för 2025 ingår inte någon inskränkning av avgiftsfriheten på andra stadiet.

Avgiftsfrihet i andra stadiets utbildning

Avgiftsfriheten i andra stadiets utbildning föreskrivs i läropliktslagen (1214/2020). Enligt gällande lagstiftning (16 § i läropliktslagen) är utbildning som anses vara fullgörande av läroplikten avgiftsfri till utgången av det kalenderår under vilket den studerande fyller 20 år. Rätten till avgiftsfri utbildning gäller dock inte om den studerande har avlagt gymnasiets lärokurs och studentexamen eller yrkesinriktad examen eller motsvarande utländska studier.

Utbildningsanordnaren ska se till att undervisning, måltider, läromedel som behövs vid undervisningen samt arbetsredskap, arbetsdräkter och arbetsmaterial är avgiftsfria. Studentexamensnämnden ansvarar för studentprovets avgiftsfrihet och FPA fattar beslut om att bevilja stöd för skolresor.

Kostnader för läromedel och arbetsredskap under studierna

I gymnasiet utgör licensavgifterna för läromedel största delen av läromedelskostnaderna under gymnasiestudierna. Största delen av läromedlen köps under det första och det andra studieåret, men läromedel köps även under det tredje studieårets höst och även senare i det fall att den studerande avlägger gymnasiet på fyra år. De studerandes datorer köps när de inleder sina studier. Kostnaden för datorerna realiseras för utbildningsanordnaren vid denna tidpunkt.

Beroende på förlaget kan man få olika långa licenser (exempelvis 3, 12 eller 48 månader) för enskilda digitala böcker och läsårslånga licenser för digitala bokserier. Gymnasierna planerar själva upphandlingarna av läromedel på det sätt som de anser mest ändamålsenligt ur ett totalekonomiskt perspektiv.

I yrkesutbildningen köps största delen av läromedlen, arbetsredskapen och arbetsdräkterna (inklusive datorer) tidigt under studierna, eftersom läromedel, arbetsredskap och arbetsdräkter behövs ända från början av studierna vid såväl lärandet i arbetslivet, självständiga studier som närundervisningen vid läroanstalten. Efter de inköp som görs i början av studierna är kostnaderna små under resten av studierna.

Konsekvenser för studerande

Om avgiftsfriheten inskränks i enlighet med beslutet vid ramförhandlingarna blir de studerande som drabbas värst de som inleder en utbildning som leder till examen senare än vanligt, exempelvis på grund av fullgörande av en handledande utbildning eller fördröjning av slutförandet av den grundläggande utbildningen, och de vars examen drar ut på tiden på grund av inlärningsssvårigheter eller av andra skäl.

Beslutet får även kännbara konsekvenser särskilt för de studerande som håller på att slutföra sina gymnasiestudier och förbereder sig för studentskrivningarna. I praktiken skulle gymnasiestuderandena inte längre omfattas av avgiftsfriheten från och med det tredje läsårets (det så kallade abiårets) vårtermin. De studerande behöver sina läromedel när de förbereder sig för studentskrivningarna och de som går ett fjärde år i gymnasiet även i studierna under följande läsår. Särskilt problematiskt vore det att ta bort de studerandes datorer under abiårets vår, eftersom läromedels- och programlicenserna behövs när de studerande förbereder sig för och avlägger studentproven.

Beslutet skulle få oroande konsekvenser för vilka utbildningar ungdomar söker sig till. Enligt en undersökning som undervisnings- och kulturministeriet beställt om hur avgiftsfriheten för den utvidgade läroplikten har förverkligats (Owal Group, 2023) bedömde cirka hälften av de svarande att avgiftsfriheten hade påverkat deras beslut att söka till gymnasiet. Det finns en risk att beslutet får negativa konsekvenser för stadens mål om att förebygga segregation om familjernas ekonomiska situation i högre grad än för närvarande begränsar de ungas möjligheter att välja utbildning. Inom yrkesutbildningen ska största delen av läromedlen och redskapen köpas i början av studierna, vilket framför allt kan påverka de ungas möjligheter att söka sig till tekniska utbildningar, där läromedels- och redskapskostnaderna är störst.

Bedömning av ramförhandlingsbeslutets kostnadseffekter

Effekter på Helsingfors stads statsandelar

Regeringen har beräknat att en inskränkning av avgiftsfriheten för läromedel (inklusive studentprov) i enlighet med regeringens beslut skulle stärka de offentliga finanserna med 6 miljoner euro 2025 och med 12 miljoner euro från och med 2026. Effekten på de offentliga finanserna utgörs av en effekt på 3 miljoner euro på staten och en effekt på uppskattningsvis 3 miljoner euro på kommunerna (sammanlagt 6 miljoner euro) år 2025. På motsvarande sätt blir effekten på staten 6 miljoner euro och effekten på kommunerna uppskattningsvis 6 miljoner euro (sammanlagt 12 miljoner euro) från och med 2026.

Cirka 8 % av alla läropliktiga i Finland studerar vid Helsingfors stads läroanstalter. Största delen (70 %) av de läropliktiga i stadens läroan-

23.10.2024

stalter studerar vid gymnasier, där kostnaderna för avgiftsfriheten är större än i yrkesutbildningen. I Helsingfors är den andel av de läropliktiga som fullgör sin läroplikt inom gymnasieutbildningen större än det nationella genomsnittet.

Enligt fostrans- och utbildningssektorns preliminära kalkyl skulle cirka 8–10 % av statens nedskärningar (250 000–300 000 euro 2025, 500 000–600 000 euro från och med 2026) gälla Helsingfors stads statsandelar, främst gymnasieutbildningens statsandelar.

Tilläggskostnader för gymnasiestuderande

Enligt gällande lagstiftning är de fem första studentproven som en studerande avlägger avgiftsfria, liksom även omtagningarna om några av dessa prov blir underkända. Om avgiftsfriheten upphörde vid utgången av det år under vilket den studerande fyller 18 år skulle studentprov som avläggs på våren under det tredje studieåret eller senare bli avgiftsbelagda för den studerande. Fostrans- och utbildningssektorn bedömer att de studerande sprider ut sina studentprov så att de avlägger två av sina första fem prov på hösten under det tredje året, vilket betyder att dessa prov förblir avgiftsfria. Resten av proven avläggs på våren under det tredje året eller senare. Eftersom provavgiften är 38 euro per prov innebär detta tilläggskostnader på 114 euro per studerande jämfört med nuläget. I Helsingfors stads gymnasier skulle över 3 000 studerande årligen drabbas av tilläggskostnaden. Ur stadens synvinkel går det inte att spara i studentprovsavgifterna, eftersom dessa inte medför direkta kostnader för staden.

Dessutom skulle studerande som avlägger gymnasiet på fyra år bli tvungna att betala för sina läromedel från och med det tredje studieårets vårtermin. De studerande som avlägger gymnasiet på tre år inleder med enstaka undantag inga nya kurser på vårterminen under sitt tredje studieår. Sektorn bedömer att de som avlägger gymnasiet på fyra år sammanlagt inleder cirka 5–6 nya kurser på det tredje årets vårtermin och under det fjärde året. Om läromedlen kostar 20 euro per kurs och det genomsnittliga antalet kurser är 5,5 innebär det tilläggskostnader på 110 euro per studerande jämfört med nuläget. I Helsingfors stads gymnasier fortsätter knappt 950 studerande sina gymnasiestudier under ett fjärde eller femte år. Utifrån denna kalkyl kan staden spara cirka 104 000 euro om året i läromedel för gymnasiet om de studerande i fortsättningen själva bekostar sina läromedel.

Alla studerande som börjar i stadens gymnasier får en dator för sina studier. Staden köper datorerna som en investering. En dator kostar cirka 480 euro. Utöver detta tillkommer kostnader för programlicenser. I år återanvänds de utexaminerade gymnasiestuderandenas datorer för

23.10.2024

första gången i grundskolorna, vilket minskar den grundläggande utbildningens anskaffningskostnader för datorer. Om fjärdeårsstuderandena får behålla sina datorer tills de slutfört sina studier innebär det att datorerna återvinns något mindre effektivt. Studerandena behöver emellertid fortfarande sin dator i studierna och studentproven även under sitt fjärde år. Om de blev tvungna att avstå från sin dator skulle deras studiegång försvåras. Sparpotentialen hos datorerna ligger i en effektiv återanvändning. Datorernas kostnader realiseras i början av studierna, med undantag för licenskostnader.

Tilläggskostnader för studerande inom yrkesutbildningen

Inom yrkesutbildningen realiseras kostnaderna för läromedel, arbetsredskap, arbetsdräkter och arbetsmaterial i början av studierna. Det är främst de studerande inom yrkesutbildningen som saknar en examen på andra stadiet och inleder sina studier under det kalenderår då de fyller 19 eller 20 år som skulle drabbas av tilläggskostnader jämfört med nuläget. Yrkesinstitutet Stadin ammattiopisto beräknas ha cirka 100 sådana studerande om året.

Kostnaderna per studerande för läromedel och arbetsredskap med datorn medräknad är cirka 980 euro i Stadin ammattiopisto. Kostnaderna varierar från bransch till bransch. De är störst i utbildningar inom teknikbranschen. Utifrån denna kalkyl kan staden spara cirka 90 000 euro om året i läromedel, arbetsredskap, arbetsdräkter och arbetsmaterial inom yrkesutbildningen om de studerande i fortsättningen själva bekostar sina läromedel.

Avgiftsfriheten i Helsingfors

Helsingfors stad bedömer att den i egenskap av utbildningsanordnare inte kan spara tillräckligt mycket i läromedel och arbetsredskap för att nå de besparingar som eftersträvas i de offentliga finanserna. Om utbildningsanordnaren inte hittar sätt att spara i läromedlen kan den bli tvungen att spara i något annat, exempelvis undervisningen eller handledningen. I läromedel, arbetsredskap, arbetsdräkter och arbetsmaterial finns en sammanlagd årlig sparpotential på cirka 200 000 euro. Således blir staden i vilket fall som helst tvungen att kompensera största delen av nedskärningarna i statsandelarna genom att öka sin självfinansieringsandel om den nuvarande resursnivån i undervisningen och handledningen ska bibehållas.

Andra stadiets utbildning förblir avgiftsfri i Helsingfors precis som hittills. Staden fortsätter alltså att bekosta läromedel, arbetsredskap, arbetsdräkter och arbetsmaterial för de studerande som är berättigade till avgiftsfrihet. Staden bekostar fortsättningsvis inte studentprovsavgifter eller skolresor för sina studerande, eftersom utbildningsanordnaren hit-

23.10.2024

Ärende/9

tills inte har varit ansvarig för deras avgiftsfrihet. Det vore dessutom mycket tungt att följa upp och förvalta dessa utan lämpliga system. Nämnden anser att avgiftsfria läromedel, arbetsredskap, arbetsdräkter och arbetsmaterial bidrar till att ungdomar avlägger en examen på andra stadiet och gör studierna mindre ekonomiskt och psykiskt tunga för de studerande, särskilt i slutskedet.

Sparpotentialen på 200 000 euro är liten i förhållande till de skadliga konsekvenser som ett sådant beslut skulle få för unga studerande.

Fostrans- och utbildningsnämnden anser att det är viktigt att staden i sitt avgörande beaktar diskrimineringsombudsmannens utlåtande (VVTDno-2019-703) från 2019. Utlåtandet gällde ett antagande om indirekt diskriminering i Helsingfors stads försök med avgiftsfrihet på andra stadiet. Staden kunde inte vederlägga antagandet i sin redogörelse. Enligt diskrimineringsombudsmannens utlåtande försatte beslutet att försöket med avgiftsfrihet endast skulle gälla stadens egna läroanstalter yrkesstuderande med funktionsnedsättning eller svenska som modersmål i en ofördelaktigare situation än andra, eftersom de inte hade möjlighet att välja en läroanstalt som omfattades av försöket med avgiftsfrihet på andra stadiet.

Fostrans- och utbildningsnämnden samt jämställdhets- och likabehandlingskommittén har gett utlåtande i ärendet. Nämnden och kommittén understöder att avgiftsfriheten på andra stadiet bibehålls i sin nuvarande form i Helsingfors. Motionssvaret stämmer överens med utlåtandena.

Enligt 30 kap. 12 § 2 mom. i förvaltningsstadgan besvaras en gruppmotion av stadsstyrelsen. Svaret behandlas i stadsfullmäktige inom åtta månader från att motionen väckts. I övrigt tillämpas på gruppmotioner det som i 11 § i samma kapitel är föreskrivet om fullmäktigemotioner.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Katja Rimpilä, stadssekreterare, telefon: 09 310 36256
katja.rimpila(a)hel.fi

Bilagor

- 1 Ryhmäaloite 24.04.2024 Haglund Mia Helsingin on jatkettava toisen asteen koulutuksen maksuttomuutta
- 2 Kasko lautakunnan lausunto
- 3 Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustoimikunnan lausunto92024

Sökande av ändring

23.10.2024

Ärende/9

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Utdrag

Utdrag

Vänsterförbundets full-
mäktigegrupp

Bilagor till utdrag

Förslagstext
Förbud mot sökande av ändring, bered-
ning eller verkställighet

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 07.10.2024 § 611

HEL 2024-006017 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo ryhmäaloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

vs. kansliapäällikkö
Tuula Saxholm

Lisätiedot

Katja Rimpilä, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36256
katja.rimpila(a)hel.fi

23.10.2024

Ärende/10

§ 219

Ledamoten Otso Kivekäs motion om att inte begränsa avgiftsfriheten för andra stadiets läromedel i Helsingfors

HEL 2024-005999 T 00 00 03

Beslut

Stadsfullmäktige betraktade motionen som slutbehandlad.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Katja Rimpilä, stadssekreterare, telefon: 09 310 36256
katja.rimpila(a)hel.fi

Bilagor

- 1 Valtuustoaloite 24.04.2024 Kivekäs Otso Helsingissä tulee voida käydä opintonsa loppuun
- 2 Kasko lautakunnan lausunto
- 3 Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustoimikunnan lausunto92024

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar

Ledamoten Otso Kivekäs och 37 andra ledamöter föreslår i sin motion att andra stadiets läromedel förblir avgiftsfria på samma sätt som hittills i Helsingfors även om landets regering inskränker avgiftsfriheten till högst 18-åriga studerande.

Statsminister Orpos regering beslutade vid regeringens ramförhandlingar 15–16.4.2024 som en ny anpassningsåtgärd med syfte att stärka de offentliga finanserna att sådana avgiftsfria läromedel som avses i läropliktslagen (inklusive de fem första studentproven) endast ska tillhandahållas till utgången av det kalenderår under vilket den studerande fyller 18 år. Regeringen beslutade även att inskränka rätten till stöd för skolresor till de studerande som studerar i avgiftsfria utbildningar.

I regeringens budgetförslag 3.9.2024 för 2025 ingår inte någon inskränkning av avgiftsfriheten på andra stadiet.

Avgiftsfrihet i andra stadiets utbildning

Avgiftsfriheten i andra stadiets utbildning föreskrivs i läropliktslagen (1214/2020). Enligt gällande lagstiftning (16 § i läropliktslagen) är utbildning som anses vara fullgörande av läroplikten avgiftsfri till utgången av det kalenderår under vilket den studerande fyller 20 år. Rätten till avgiftsfri utbildning gäller dock inte om den studerande har avlagt gymnasiets lärokurs och studentexamen eller yrkesinriktad examen eller motsvarande utländska studier.

Utbildningsanordnaren ska se till att undervisning, måltider, läromedel som behövs vid undervisningen samt arbetsredskap, arbetsdräkter och arbetsmaterial är avgiftsfria. Studentexamensnämnden ansvarar för studentprovets avgiftsfrihet och FPA fattar beslut om att bevilja stöd för skolresor.

Kostnader för läromedel och arbetsredskap under studierna

I gymnasiet utgör licensavgifterna för läromedel största delen av läromedelskostnaderna under gymnasiestudierna. Största delen av läromedlen köps under det första och det andra studieåret, men läromedel köps även under det tredje studieårets höst och även senare i det fall att den studerande avlägger gymnasiet på fyra år. De studerandes datorer köps när de inleder sina studier. Kostnaden för datorerna realiseras för utbildningsanordnaren vid denna tidpunkt.

Beroende på förlaget kan man få olika långa licenser (exempelvis 3, 12 eller 48 månader) för enskilda digitala böcker och läsårslånga licenser för digitala bokserier. Gymnasierna planerar själva upphandlingarna av läromedel på det sätt som de anser mest ändamålsenligt ur ett totalekonomiskt perspektiv.

I yrkesutbildningen köps största delen av läromedlen, arbetsredskapen och arbetsdräkterna (inklusive datorer) tidigt under studierna, eftersom läromedel, arbetsredskap och arbetsdräkter behövs ända från början av studierna vid såväl lärandet i arbetslivet, självständiga studier som närundervisningen vid läroanstalten. Efter de inköp som görs i början av studierna är kostnaderna små under resten av studierna.

Konsekvenser för studerande

Om avgiftsfriheten inskränks i enlighet med beslutet vid ramförhandlingarna blir de studerande som drabbas värst de som inleder en utbildning som leder till examen senare än vanligt, exempelvis på grund av fullgörande av en handledande utbildning eller fördröjning av slutförandet av den grundläggande utbildningen, och de vars examen drar ut på tiden på grund av inlärningsssvårigheter eller av andra skäl.

Beslutet får även kännbara konsekvenser särskilt för de studerande som håller på att slutföra sina gymnasiestudier och förbereder sig för studentskrivningarna. I praktiken skulle gymnasiestuderandena inte längre omfattas av avgiftsfriheten från och med det tredje läsårets (det så kallade abiårets) vårtermin. De studerande behöver sina läromedel när de förbereder sig för studentskrivningarna och de som går ett fjärde år i gymnasiet även i studierna under följande läsår. Särskilt problematiskt vore det att ta bort de studerandes datorer under abiårets vår, eftersom läromedels- och programlicenserna behövs när de studerande förbereder sig för och avlägger studentproven.

Beslutet skulle få oroande konsekvenser för vilka utbildningar ungdomar söker sig till. Enligt en undersökning som undervisnings- och kulturministeriet beställt om hur avgiftsfriheten för den utvidgade läroplikten har förverkligats (Owal Group, 2023) bedömde cirka hälften av de svarande att avgiftsfriheten hade påverkat deras beslut att söka till gymnasiet. Det finns en risk att beslutet får negativa konsekvenser för stadens mål om att förebygga segregation om familjernas ekonomiska situation i högre grad än för närvarande begränsar de ungas möjligheter att välja utbildning. Inom yrkesutbildningen ska största delen av läromedlen och redskapen köpas i början av studierna, vilket framför allt kan påverka de ungas möjligheter att söka sig till tekniska utbildningar, där läromedels- och redskapskostnaderna är störst.

Bedömning av ramförhandlingsbeslutets kostnadseffekter

Effekter på Helsingfors stads statsandelar

Regeringen har beräknat att en inskränkning av avgiftsfriheten för läromedel (inklusive studentprov) i enlighet med regeringens beslut skulle stärka de offentliga finanserna med 6 miljoner euro 2025 och med 12 miljoner euro från och med 2026. Effekten på de offentliga finanserna utgörs av en effekt på 3 miljoner euro på staten och en effekt på uppskattningsvis 3 miljoner euro på kommunerna (sammanlagt 6 miljoner euro) år 2025. På motsvarande sätt blir effekten på staten 6 miljoner euro och effekten på kommunerna uppskattningsvis 6 miljoner euro (sammanlagt 12 miljoner euro) från och med 2026.

Cirka 8 % av alla läropliktiga i Finland studerar vid Helsingfors stads läroanstalter. Största delen (70 %) av de läropliktiga i stadens läroanstalter studerar vid gymnasier, där kostnaderna för avgiftsfriheten är större än i yrkesutbildningen. I Helsingfors är den andel av de läropliktiga som fullgör sin läroplikt inom gymnasieutbildningen större än det nationella genomsnittet.

Enligt fostrans- och utbildningssektorns preliminära kalkyl skulle cirka 8–10 % av statens nedskärningar (250 000–300 000 euro 2025, 500

000–600 000 euro från och med 2026) gälla Helsingfors stads statsandelar, främst gymnasieutbildningens statsandelar.

Tilläggskostnader för gymnasiestuderande

Enligt gällande lagstiftning är de fem första studentproven som en studerande avlägger avgiftsfria, liksom även omtagningarna om några av dessa prov blir underkända. Om avgiftsfriheten upphörde vid utgången av det år under vilket den studerande fyller 18 år skulle studentprov som avläggs på våren under det tredje studieåret eller senare bli avgiftsbelagda för den studerande. Fostrans- och utbildningssektorn bedömer att de studerande sprider ut sina studentprov så att de avlägger två av sina första fem prov på hösten under det tredje året, vilket betyder att dessa prov förblir avgiftsfria. Resten av proven avläggs på våren under det tredje året eller senare. Eftersom provavgiften är 38 euro per prov innebär detta tilläggskostnader på 114 euro per studerande jämfört med nuläget. I Helsingfors stads gymnasier skulle över 3 000 studerande årligen drabbas av tilläggskostnaden. Ur stadens synvinkel går det inte att spara i studentprovsavgifterna, eftersom dessa inte medför direkta kostnader för staden.

Dessutom skulle studerande som avlägger gymnasiet på fyra år bli tvungna att betala för sina läromedel från och med det tredje studieårets vårtermin. De studerande som avlägger gymnasiet på tre år inleder med enstaka undantag inga nya kurser på vårterminen under sitt tredje studieår. Sektorn bedömer att de som avlägger gymnasiet på fyra år sammanlagt inleder cirka 5–6 nya kurser på det tredje årets vårtermin och under det fjärde året. Om läromedlen kostar 20 euro per kurs och det genomsnittliga antalet kurser är 5,5 innebär det tilläggskostnader på 110 euro per studerande jämfört med nuläget. I Helsingfors stads gymnasier fortsätter knappt 950 studerande sina gymnasiestudier under ett fjärde eller femte år. Utifrån denna kalkyl kan staden spara cirka 104 000 euro om året i läromedel för gymnasiet om de studerande i fortsättningen själva bekostar sina läromedel.

Alla studerande som börjar i stadens gymnasier får en dator för sina studier. Staden köper datorerna som en investering. En dator kostar cirka 480 euro. Utöver detta tillkommer kostnader för programlicenser. I år återanvänds de utexaminerade gymnasiestuderandenas datorer för första gången i grundskolorna, vilket minskar den grundläggande utbildningens anskaffningskostnader för datorer. Om fjärdeårsstuderandena får behålla sina datorer tills de slutfört sina studier innebär det att datorerna återvinns något mindre effektivt. Studerandena behöver emellertid fortfarande sin dator i studierna och studentproven även under sitt fjärde år. Om de blev tvungna att avstå från sin dator skulle deras studiegång försvåras. Sparpotentialen hos datorerna ligger i en ef-

23.10.2024

Ärende/10

fektiv återanvändning. Datorernas kostnader realiseras i början av studierna, med undantag för licenskostnader.

Tilläggskostnader för studerande inom yrkesutbildningen

Inom yrkesutbildningen realiseras kostnaderna för läromedel, arbetsredskap, arbetsdräkter och arbetsmaterial i början av studierna. Det är främst de studerande inom yrkesutbildningen som saknar en examen på andra stadiet och inleder sina studier under det kalenderår då de fyller 19 eller 20 år som skulle drabbas av tilläggskostnader jämfört med nuläget. Yrkesinstitutet Stadin ammattiopisto beräknas ha cirka 100 sådana studerande om året.

Kostnaderna per studerande för läromedel och arbetsredskap med datorn medräknad är cirka 980 euro i Stadin ammattiopisto. Kostnaderna varierar från bransch till bransch. De är störst i utbildningar inom teknikbranschen. Utifrån denna kalkyl kan staden spara cirka 90 000 euro om året i läromedel, arbetsredskap, arbetsdräkter och arbetsmaterial inom yrkesutbildningen om de studerande i fortsättningen själva bekostar sina läromedel.

Avgiftsfriheten i Helsingfors

Helsingfors stad bedömer att den i egenskap av utbildningsanordnare inte kan spara tillräckligt mycket i läromedel och arbetsredskap för att nå de besparingar som eftersträvas i de offentliga finanserna. Om utbildningsanordnaren inte hittar sätt att spara i läromedlen kan den bli tvungen att spara i något annat, exempelvis undervisningen eller handledningen. I läromedel, arbetsredskap, arbetsdräkter och arbetsmaterial finns en sammanlagd årlig sparpotential på cirka 200 000 euro. Således blir staden i vilket fall som helst tvungen att kompensera största delen av nedskärningarna i statsandelarna genom att öka sin självfinansieringsandel om den nuvarande resursnivån i undervisningen och handledningen ska bibehållas.

Andra stadiets utbildning förblir avgiftsfri i Helsingfors precis som hittills. Staden fortsätter alltså att bekosta läromedel, arbetsredskap, arbetsdräkter och arbetsmaterial för de studerande som är berättigade till avgiftsfrihet. Staden bekostar fortsättningsvis inte studentprovsavgifter eller skolresor för sina studerande, eftersom utbildningsanordnaren hittills inte har varit ansvarig för deras avgiftsfrihet. Det vore dessutom mycket tungt att följa upp och förvalta dessa utan lämpliga system. Nämnden anser att avgiftsfria läromedel, arbetsredskap, arbetsdräkter och arbetsmaterial bidrar till att ungdomar avlägger en examen på andra stadiet och gör studierna mindre ekonomiskt och psykiskt tunga för de studerande, särskilt i slutskedet.

23.10.2024

Sparpotentialen på 200 000 euro är liten i förhållande till de skadliga konsekvenser som ett sådant beslut skulle få för unga studerande.

Fostrans- och utbildningsnämnden anser att det är viktigt att staden i sitt avgörande beaktar diskrimineringsombudsmannens utlåtande (VVTDno-2019-703) från 2019. Utlåtandet gällde ett antagande om indirekt diskriminering i Helsingfors stads försök med avgiftsfrihet på andra stadiet. Staden kunde inte vederlägga antagandet i sin redogörelse. Enligt diskrimineringsombudsmannens utlåtande försatte beslutet att försöket med avgiftsfrihet endast skulle gälla stadens egna läroanstalter yrkesstuderande med funktionsnedsättning eller svenska som modersmål i en ofördelaktigare situation än andra, eftersom de inte hade möjlighet att välja en läroanstalt som omfattades av försöket med avgiftsfrihet på andra stadiet.

Fostrans- och utbildningsnämnden samt jämställdhets- och likabehandlingskommittén har gett utlåtande i ärendet. Nämnden och kommittén understöder att avgiftsfriheten på andra stadiet bibehålls i sin nuvarande form i Helsingfors. Motionssvaret stämmer överens med utlåtandena om ärendet.

Enligt 30 kap. 11 § 2 och 4 mom. i förvaltningsstadgan besvarar stadsstyrelsen en motion som undertecknats av minst 25 ledamöter och förelägger fullmäktige sitt svar.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Katja Rimpilä, stadssekreterare, telefon: 09 310 36256
katja.rimpila(a)hel.fi

Bilagor

- 1 Valtuustoaloite 24.04.2024 Kivekäs Otso Helsingissä tulee voida käydä opintonsa loppuun
- 2 Kasko lautakunnan lausunto
- 3 Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustoimikunnan lausunto92024

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 07.10.2024 § 612

HEL 2024-005999 T 00 00 03

23.10.2024

Ärende/10

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:
Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

vs. kansliapäällikkö
Tuula Saxholm

Lisätiedot

Katja Rimpilä, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36256
katja.rimpila(a)hel.fi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 03.09.2024 § 212

HEL 2024-005999 T 00 00 03

Lausunto

Otso Kivekäs ja 37 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että mikäli maan hallitus rajaa lukion ja ammattiopintojen maksuttomuuden vain korkeintaan 18-vuotiaisiin, Helsingissä se pidetään voimassa kuitenkin ennenkin.

Vasemmistoliiton valtuustoryhmä esittää ryhmäaloitteessaan, että Helsinki jatkaa maksuttoman toisen asteen koulutusta nuorille koko tutkinnon ajan.

Sosiaalidemokraattinen valtuustoryhmä esittää ryhmäaloitteessaan, että maksuttoman toisen asteen koulutus varmistetaan Helsingissä tulevissa kaupungin budjettineuvotteluissa.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antaa kaupunginhallitukselle aloitteista seuraavan lausunnon:

Pääministeri Orpon hallitus päätti hallituksen kehysriihessä 15.-16.4.2024 julkista taloutta vahvistavana uutena sopeutustoimena, että rajataan oppivelvollisuuslaissa (myöhemmin OVL) tarkoitettu maksuton oppimateriaali (ml. YO-kokeen 5 ensimmäistä koetta) sen kalenterivuoden loppuun, jonka kuluessa opiskelija täyttää 18 vuotta. Lisäksi hallitus päätti koulumatkatukioikeuden rajaamisesta vain maksuttoman koulutuksen opiskelijoille.

Toisen asteen koulutuksen maksuttomuus

Toisen asteen koulutuksen maksuttomuudesta säädetään oppivelvollisuuslaissa (1214/2020). Voimassa olevan lainsäädännön mukaan (OVL 16 §) oppivelvollisuuden suorittamiseksi katsottu koulutus on maksutonta sen kalenterivuoden loppuun saakka, jolloin opiskelija täyt-

tää 20 vuotta. Oikeutta maksuttomaan koulutukseen ei kuitenkaan ole, jos opiskelija on suorittanut lukion oppimäärän ja ylioppilastutkinnon taikka ammatillisen tutkinnon taikka niitä vastaavat ulkomaiset opinnot.

Koulutuksen järjestäjän vastuulla on huolehtia maksuttomuuden toteutumisesta opetuksen, ruokailun sekä opetuksen edellyttämän oppimateriaalin, työvälineiden, -asujen ja aineiden osalta. Ylioppilastutkintolautakunta vastaa ylioppilaskokeiden maksuttomuudesta ja koulumatkatuen myöntämisestä päättää Kela.

Oppimateriaali- ja työvälinekustannukset opintojen aikana

Lukioissa oppimateriaalien lisenssimaksut muodostavat suurimman osan lukio-opintojen oppimateriaalikustannuksista. Pääosa oppimateriaaleista hankitaan ensimmäisen ja toisen opiskeluvuoden aikana, mutta hankintoja tehdään myös kolmannen vuoden syksyllä ja lukion neljässä vuodessa suorittaville myös myöhemmin. Tietokoneet hankitaan opintojen alkaessa ja niiden kustannukset realisoituvat koulutuksen järjestäjälle silloin.

Digikirja- ja digikirjasarjalisenssejä on saatavilla kustantajasta riippuen muun muassa eri kestoisina (esimerkiksi 3 kk, 12 kk ja 48 kk) yksittäistä kirjaa koskevin lisensseinä sekä lukuvuoden mittaisina koko kirjasarjaa koskevin lisensseinä. Lukiot suunnittelevat itse oppimateriaalihankinnat tarkoituksenmukaisimmalla ja kokonaistaloudellisimmalla tavalla.

Ammatillisessa koulutuksessa oppimateriaali-, työväline- ja työasuhanhinnat (mukaan lukien tietokoneet) painottuvat opintojen alkuvaiheeseen, koska oppimateriaaleja, työvälineitä ja -asuja tarvitaan opintojen alusta alkaen niin työssäoppimisjaksoilla, itsenäisessä opiskelussa kuin oppilaitoksessa tapahtuvassa lähiopetuksessa. Alkuvaiheen hankintojen jälkeen loppuopintojen kustannukset ovat vähäisiä.

Vaikutukset opiskelijoille

Kasvatus- ja koulutuslautakunta katsoo, että maksuttomuuden rajaaminen kehysriihessä päätetyllä tavalla vaikuttaisi kielteisimmin niihin opiskelijoihin, joilla tutkintoon johtavan koulutuksen aloittaminen tapahtuu tavallista myöhemmin esimerkiksi valmentavan koulutuksen suorittamisen tai perusopetuksen suorittamisen viivästymisen takia, sekä opiskelijoihin, joilla tutkinnon suorittaminen venyy esimerkiksi oppimisvaikeuksien tai muiden syiden takia.

Päätös myös vaikuttaa merkittävästi etenkin ylioppilaskirjoituksiin valmistautuviin, lukio-opintojen loppuvaiheessa oleviin opiskelijoihin. Käytännössä lukiolaiset eivät enää kolmannen lukuvuoden kevätlu-

kukaudesta (ns. abikevästä) alkaen olisi maksuttomuuden piirissä. Lukiolaiset tarvitsevat oppimateriaaleja ylioppilaskirjoituksiin valmistautuessaan ja neljännelle vuodelle jatkavat opiskelijat myös seuraavan lukuvuoden opinnoissa. Erityisen ongelmallista olisi mahdollinen tietokoneiden kerääminen pois abivuoden keväänä, sillä koneita sekä oppimateriaali- ja ohjelmistolisenssejä tarvitaan valmistauduttaessa ylioppilaskokeisiin ja myös ylioppilaskokeissa.

Lisäksi lautakunta esittää huolensa päätöksen vaikutuksesta nuorten hakeutumiseen. Opetus- ja kulttuuriministeriön tilaaman oppivelvollisuuden laajentamisen maksuttomuuden toteutumisesta selvittäneessä tutkimuksessa (Owal Group, 2023) noin puolet vastanneista opiskelijoista arvioi maksuttomuuden vaikuttaneen lukioon hakeutumiseen. Riskinä on, että kehysriihen päätöksellä on kielteisiä vaikutuksia suhteessa kaupungin tavoitteeseen torjua segregaatiota, mikäli perheen taloudellinen tilanne nykyistä enemmän rajaisi nuoren koulutusvaihtoehtoja. Ammatillisessa koulutuksessa materiaali- ja välinehankinnat painottuvat opintojen alkuun, joka saattaa vaikuttaa nuorten mahdollisuuksiin hakeutua etenkin materiaali- ja välinekustannuksiltaan kalleimpiin teknikan alan koulutuksiin.

Arvio kehysriihessä tehdyn päätöksen kustannusvaikutuksista

Vaikutukset Helsingin kaupungin valtionosuuksiin:

Hallitus on arvioinut, että kehysriihessä päätetyn oppimateriaalin (ml. yo-kokeet) maksuttomuuden rajaamisen vaikutus julkiseen talouteen olisi 6 miljoonaa euroa vuonna 2025 ja 12 miljoonaa euroa vuodesta 2026 eteenpäin. Vaikutus julkiseen talouteen muodostuisi niin, että vuonna 2025 vaikutus valtioon olisi 3 miljoonaa euroa ja arvio vaikutuksesta kuntiin myös 3 miljoonaa euroa (yhteensä 6 miljoonaa euroa). Vastaavasti vuodesta 2026 alkaen vaikutus valtioon olisi 6 miljoonaa euroa ja arvio vaikutuksesta kuntiin 6 miljoonaa euroa (yhteensä 12 miljoonaa euroa).

Helsingin kaupungin oppilaitoksissa opiskelee noin 8 % kaikista Suomen oppivelvollisista. Suurin osa (yli 70 %) kaupungin oppilaitosten oppivelvollisista opiskelee lukiokoulutuksesta, jossa maksuttomuuden kustannukset ovat ammatillista koulutusta suuremmat. Helsingissä oppivelvollisista valtakunnan keskiarvoa suurempi osa suorittaa oppivelvollisuuttaan lukiokoulutuksessa.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan alustava arvio on, että valtion leikkauksista noin 8–10 % (2025: 250 000–300 000 euroa, 2026 alkaen: 500 000–600 000 euroa) tulisi kohdistumaan Helsingin kaupungin saamiin valtionosuuksiin, painottuen lukiokoulutuksen valtionosuuksiin.

Toimiala korostaa, että kyseessä on hyvin alustava arvio, koska leikkausten toteutustavasta ei ole vielä tietoa.

Lisäkustannukset lukion opiskelijoille:

Voimassa olevan lainsäädännön mukaan viisi ensimmäisenä suoritettua ylioppilaskoetta ja niiden osalta hylättyjen kokeiden uusinnat ovat opiskelijalle maksuttomia. Maksuttomuuden jatkuessa sen vuoden loppuun saakka jona opiskelija täyttää 18 vuotta tarkoittaisi sitä, että jatkossa kolmannen vuoden keväänä tai myöhemmin suoritettavat ylioppilaskokeet muuttuvat opiskelijalle maksullisiksi. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan arvio on, että opiskelijat hajauttavat ylioppilaskirjoituksiaan siten, että viidestä ensimmäisenä suoritetusta kokeesta ensimmäiset kaksi koetta suoritetaan kolmannen vuoden syksynä eli jatkossakin maksuttomina, ja loput kolme koetta suoritetaan kolmannen vuoden keväänä tai myöhemmin. Koemaksun ollessa 38 €/koe, opiskelijalle tämä tarkoittaisi 114 euron lisäkustannusta nykytilanteeseen nähden. Helsingin kaupungin lukioissa lisäkustannus kohdistuisi vuosittain yli 3000 opiskelijaan. Ylioppilaskoemaksuissa ei ole kaupungin näkökulmasta säästöpotentiaalia, koska koemaksuista ei muodostu suoria kustannuksia kaupungille.

Lisäksi lukion neljässä vuodessa suorittaville opiskelijoille tulisi oppimateriaalikustannuksia kolmannen vuoden keväästä alkaen. Lukion kolmessa vuodessa suorittavat opiskelijat eivät yksittäisiä poikkeuksia lukuun ottamatta aloita uusia kursseja enää kolmannen vuoden kevätlukukaudella. Toimialalta arvioidaan, että neljännen vuoden opiskelijat aloittavat noin 5–6 uutta kurssia kolmannen vuoden kevätlukukauden ja neljännen vuoden aikana. Mikäli kurssikohtaisen oppimateriaalin hinta on 20 euroa ja kursseja suoritetaan keskimäärin 5,5, tarkoittaisi se opiskelijalle 110 euron lisäkustannusta nykytilanteeseen nähden. Neljännelle ja viidennelle vuodelle jatkavia opiskelijoita on Helsingin kaupungin lukioissa hieman alle 950. Lukion oppimateriaalien säästöpotentiaali kaupungille olisi edellä kuvattuun arvioon perustuen noin 104 000 euroa/vuosi, mikäli opiskelijat jatkossa kustantaisivat oppimateriaalinsa itse.

Kaikille kaupungin lukioissa aloittaville opiskelijoille hankitaan tietokone opinnoissa käytettäväksi. Tietokoneet hankitaan investointina. Yhden koneen hinta on noin 480 euroa, jonka päälle tulee ohjelmistolisenssikustannuksia. Lukioista valmistuneiden koneet kierrätetään tänä vuonna ensimmäistä kertaa peruskouluille, joka pienentää perusopetuksen koneiden hankintakustannuksia. Mikäli neljännelle vuodelle jatkavat opiskelijat voivat pitää tietokoneet opintojensa loppuun asti, heikentää se hieman koneiden kierrätystehokkuutta. Lukioissa neljännelle vuodelle jatkavat opiskelijat kuitenkin tarvitsevat edelleen tietokonetta opintoi-

hinsa ja ylioppilaskokokeisiin osallistuakseen. Opintojen sujumisen kannalta heidän olisi hankala luopua koneistaan. Tietokoneiden osalta säästöpotentiaali muodostuu kierrätystehokkuuden kautta. Koneiden kustannukset realisoituvat lisenssikustannuksia lukuun ottamatta opintojen alussa.

Lisäkustannukset ammatillisen koulutuksen opiskelijoille:

Ammatillisen koulutuksen oppimateriaali- sekä työväline-, työasu- ja työainekustannukset toteutuvat opintojen alkuvaiheessa. Ammatillisessa koulutuksessa lisäkustannuksia nykytilanteeseen nähden muodostuisi pääasiassa vailla toisen asteen tutkintoa oleville opiskelijoille, jotka aloittaisivat opintonsa kalenterivuotena, jonka aikana he täyttävät 19 tai 20 vuotta. Näitä opiskelijoita arvioidaan olevan Stadin ammattiopistossa vuosittain noin 100.

Opiskelijakohtainen oppimateriaali- ja työvälinekustannus tietokone mukaan luettuna Stadin ammattiopistossa on noin 980 euroa. Kustannuksissa on alakohtaista vaihtelua. Kustannukset ovat suurimmat tekniikan alan koulutuksissa. Ammatillisen koulutuksen säästöpotentiaali oppimateriaalien, työvälineiden, -asujen ja -aineiden osalta olisi kaupungille edellä kuvattuun arvioon perustuen noin 90 000 euroa/vuosi, mikäli opiskelijat jatkossa kustantaisivat oppimateriaalinsa itse.

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan näkemys maksuttomuuden toteuttamisesta Helsingissä

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan arvio on, että oppimateriaalien ja työvälineiden osalta Helsingin kaupunki koulutuksen järjestäjänä ei voi toteuttaa säästöjä niin, että sillä saavutettaisiin säästöjä julkiseen talouteen tavoitellussa määrin. Jos koulutuksen järjestäjä ei löydä keinoja toteuttaa riittäviä säästöjä oppimateriaaleista, voi se joutua hakemaan säästöjä muista kohteista, kuten opetuksesta tai ohjauksesta. Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala arvioi, että oppimateriaalien sekä työvälineiden, -asujen ja -aineiden yhteenlaskettu säästöpotentiaali olisi noin 200 000 euroa vuodessa. Näin ollen kaupungin tulee joka tapauksessa kompensoida pääosa valtionosuuksiin tehtävistä leikkauksista omarahoitusosuuttaan kasvattamalla, jos opetuksen ja ohjauksen resurssit halutaan säilyttää nykyisellään.

Mikäli Helsingin kaupunki päättää jatkaa toisen asteen maksuttomuuden toteuttamista kuten tähänkin asti, se olisi tarkoituksenmukaista toteuttaa niin, että kaupunki kustantaisi maksuttomuuteen oikeutetuille opiskelijoilleen nykytilaa vastaavasti oppimateriaalit sekä työvälineet, -asut ja -aineet. Kaupunki ei jatkossakaan kustantaisi opiskelijoilleen ylioppilaskoemaksuja eikä koulumatkoja, koska niiden maksuttomuuden toteuttaminen ei tähänkään saakka ole ollut koulutuksen järjestäjän

23.10.2024

vastuulla. Lisäksi näiden osalta seuranta ja hallinnointi olisi erittäin raskasta ilman siihen soveltuvia järjestelmiä. Lautakunta katsoo, että oppimateriaalien sekä työvälaineiden, -asujen ja -aineiden maksuttomuus tukee toisen asteen tutkinnon suorittamista ja vähentää opiskelijoiden taloudellista ja henkistä kuormaa opintojen aikana ja etenkin loppuvaiheessa.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää tärkeänä, että kaupunki huomioi ratkaisussaan yhdenvertaisuusvaltuutetun lausunnon (VVTDno-2019-703) vuodelta 2019, joka koski olettaa välillisestä syrjinnästä Helsingin kaupungin maksuttoman toisen asteen kokeilussa, jota kaupunki ei antamallaan selvityksellä pystynyt kumoamaan. Yhdenvertaisuusvaltuutetun lausunnon perusteella päätös kohdentaa maksuttomuuden kokeilu ainoastaan kaupungin omiin oppilaitoksiin asetti ammattiin opiskelevat ruotsinkieliset tai vammaiset henkilöt muita epäedullisempaan asemaan, koska heille ei ollut tarjolla mahdollisuutta valita maksuttoman toisen asteen kokeilun piirissä olevaa oppilaitosta.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta toteaa, että saavutettavissa oleva noin 200 000 euron säästöpotentiaali on pieni suhteessa niihin haitallisiin vaikutuksiin, jotka päätöksen myötä koskettaisivat nuoria opiskelijoita.

Lautakunta kannattaa toisen asteen maksuttomuuden säilyttämistä nykyisellään Helsingissä.

Käsittely

03.09.2024 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Ozan Yanar: Lisätään kappaleen 24 loppuun: "Lautakunta kannattaa toisen asteen maksuttomuuden säilyttämistä nykyisellään Helsingissä."

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä Ozan Yanarin tekemän vastaehdotuksen.

13.08.2024 Pöydälle

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Anssi Ahlberg, erityissuunnittelija, puhelin: 310 22241
anssi.ahlberg(a)hel.fi

23.10.2024

Asia/11

§ 220

Motioner inlämnade vid sammanträdet

Beslut

Fullmäktigemotioner

- ledamoten Matti Niiranens motion om att måla övergångsställen även på cykelvägar
- ledamoten Mari Holopainens motion om att inleda verksamhet för ungdomar i Fiskehamnen
- ledamoten Juha Hakolas motion om att inrätta en befattning som ombud för psykisk hälsa

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

23.10.2024

MUUTOKSENHAKUOHJEET

1

MUUTOKSENHAKUKIELTO

Pöytäkirjan 210, 211, 212, 213, 217, 218, 219 ja 220 §:t.

Tähän päätökseen ei saa hakea muutosta, koska päätös koskee asian valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Sovellettava lainkohta: Kuntalaki 136 §

2

VALITUSOSOITUS

Pöytäkirjan 214, 215 ja 216 §:t.

Tähän päätökseen haetaan muutosta kunnallisvalituksella.

Valitusoikeus

- se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianomainen)
- kunnan jäsen.

Valitusaika

Kunnallisvalitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksi-saannista.

Valitus on toimitettava valitusviranomaiselle viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen valitusviranomaisen aukioloajan päättymistä.

Mikäli päätös on annettu tiedoksi postitse, asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä. Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa.

Mikäli päätös on annettu tiedoksi sähköisenä viestinä, asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, kolmen päivän kuluttua viestin lähettämisestä.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta valitusaikaan. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valituksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Valitusperusteet

23.10.2024

Kunnallisvalituksen saa tehdä sillä perusteella, että

- päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä
- päätöksen tehnyt viranomainen on ylittänyt toimivaltansa
- päätös on muuten lainvastainen.

Valittajan tulee esittää valituksen perusteet ennen valitusajan päättymistä.

Valitusviranomainen

Kunnallisvalitus tehdään Helsingin hallinto-oikeudelle.

Hallinto-oikeuden asiointiosoite on:

Sähköpostiosoite: helsinki.hao@oikeus.fi
Postiosoite: Radanrakentajantie 5
00520 HELSINKI
Faksinumero: 029 56 42079
Käyntiosoite: Radanrakentajantie 5
Puhelinnumero: 029 56 42000

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa: <https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Valituksen muoto ja sisältö

Valitus on tehtävä kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Valituksessa on ilmoitettava:

1. päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös);
2. miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset);
3. vaatimusten perustelut;
4. mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

23.10.2024

Valituksessa on lisäksi ilmoitettava valittajan nimi ja yhteystiedot. Jos puhevaltaa käyttää valittajan laillinen edustaja tai asiamies, myös tämän yhteystiedot on ilmoitettava. Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä hallintotuomioistuimelle.

Valituksessa on ilmoitettava myös se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite). Mikäli valittaja on ilmoittanut enemmän kuin yhden prosessiosoitteen, voi hallintotuomioistuin valita, mihin ilmoitetuista osoitteista se toimittaa oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat.

Oikaisuvaatimuksen tekijä saa valittaessaan oikaisuvaatimuspäätöksestä esittää vaatimuksilleen uusia perusteluja. Hän saa esittää uuden vaatimuksen vain, jos se perustuu olosuhteiden muutokseen tai oikaisuvaatimuksen tekemisen määräajan päättymisen jälkeen valittajan tietoon tulleeseen seikkaan.

Valitukseen on liitettävä:

1. valituksen kohteena oleva päätös valitusosoituksineen;
2. selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta;
3. asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Oikeudenkäyntimaksu

Muutoksenhakuasian vireillepanijalta peritään oikeudenkäyntimaksu sen mukaan kuin tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) säädetään. Markkinaoikeuden ensimmäisenä asteena käsittelemässä asiassa maksu peritään riippumatta asian lopputuloksesta.

Mikäli hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhakijan eduksi, oikeudenkäyntimaksua ei peritä.

Pöytäkirja

Päätöstä koskevia pöytäkirjan otteita ja liitteitä lähetetään pyynnöstä. Asiakirjoja voi tilata Helsingin kaupungin kirjaamosta.

Suojattu sähköposti: <https://securemail.hel.fi/>

Käytäthän aina suojattua sähköpostia, kun lähetät henkilökohtaisia tietoja.

23.10.2024

Muistathan asiain yhteydessä mainita kirjaamisnumeron (esim. HEL 2021-000123), mikäli asiaksi on jo vireillä Helsingin kaupungissa.

Sähköpostiosoite: helsinki.kirjaamo@hel.fi
Postiosoite: PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
Käyntiosoite: Pohjoisesplanadi 11-13
Puhelinnumero: 09 310 13700

Kirjaamon aukioloaika on maanantaista perjantaihin klo 08.15–16.00.

ANVISNINGAR FÖR SÖKANDE AV ÄNDRING

1

FÖRBUD MOT SÖKANDE AV ÄNDRING

210, 211, 212, 213, 217, 218, 219 och 220 § i protokollet.

Ändring i beslutet får inte sökas eftersom beslutet gäller beredning eller verkställighet.

Tillämpat lagrum: 136 § i kommunallagen

2

BESVÄRSANVISNING

214, 215 och 216 § i protokollet.

Ändring i beslutet söks genom kommunalbesvär.

Besvärsrätt

Ändring i beslutet får sökas

- av den som ett beslut avser eller vars rätt, skyldighet eller fördel direkt påverkas av beslutet (part)
- av en kommunmedlem

Besvärstid

Kommunalbesvär ska anföras inom 30 dagar efter att man fått del av beslutet.

Besvärsskriften ska lämnas in till besvärmyndigheten senast besvärstidens sista dag under besvärmyndighetens öppettid.

23.10.2024

Om beslutet har delgetts per post anses en part ha fått del av beslutet sju dagar efter att brevet sändes, om inte något annat påvisas. En kommunmedlem anses ha fått del av beslutet sju dagar efter att protokollet fanns tillgängligt i det allmänna datanätet.

Om beslutet har delgetts som elektroniskt meddelande anses en part ha fått del av beslutet tre dagar efter att meddelandet sändes, om inte något annat påvisas.

Dagen då man fått del av beslutet räknas inte in i besvärstiden. Om sista dagen av besvärstiden är en helgdag, självständighetsdagen, första maj, jul- eller midsommarafton eller en helgfri lördag får besvärshandlingarna lämnas in första vardagen därefter.

Besvärsgrunder

Kommunalbesvär får anföras på den grunden att

- beslutet har tillkommit i felaktig ordning
- den myndighet som fattat beslutet har överskridit sina befogenheter
- beslutet annars strider mot lag

Ändringssökanden ska framföra besvärsgrunderna innan besvärstiden går ut.

Besvärsmyndighet

Kommunalbesvär anføres hos Helsingfors förvaltningsdomstol.

Förvaltningsdomstolens kontaktuppgifter är:

E-postadress: helsinki.hao@oikeus.fi
Adress: Banbyggarvägen 5
00520 HELSINGFORS
Faxnummer: 029 56 42079
besöksadress: Banbyggarvägen 5
Telefonnummer: 029 56 42000

Besvär kan anföras även via förvaltnings- och specialdomstolarnas e-tjänst på adressen <https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet#/sv>

Formen för och innehållet i besvärsskriften

Besvär ska anföras skriftligen. Elektroniska dokument uppfyller kravet på skriftlig form.

I besvärsskriften ska uppges:

23.10.2024

1. det beslut i vilket ändring söks, (det överklagade beslutet);
2. till vilka delar ändring söks i beslutet och vilka ändringar som yrkas (yrkandena);
3. grunderna för yrkandena;
4. vad besvärsrätten grundar sig på om det överklagade beslutet inte avser ändringssökanden själv.

I besvären ska dessutom ändringssökandens namn och kontaktuppgifter uppges. Om en laglig företrädare eller ett ombud för ändringssökandens talan, ska också dennes kontaktuppgifter uppges. Medan besvären är anhängiga ska förvaltningsdomstolen utan dröjsmål underrättas om ändringar i kontaktuppgifterna.

Besvären ska också innehålla postadressen och en eventuell annan adress till vilken handlingar som hänför sig till rättegången kan sändas (processadress). Om ändringssökanden har uppgett flera processadresser, kan förvaltningsdomstolen välja till vilken av dem den skickar de handlingar som hänför sig till rättegången.

När den som har begärt omprövning anför besvär över det beslut som fattats med anledning av begäran om omprövning, får denne lägga fram nya grunder för sina yrkanden. Ändringssökanden får framställa nya yrkanden endast om de grundar sig på förändrade förhållanden eller på omständigheter som ändringssökanden fått kännedom om efter det att tidsfristen för begäran om omprövning gått ut.

Till besvärsskriften ska följande fogas:

1. det överklagade beslutet med besvärсанvisning;
2. utredning om när ändringssökanden har fått del av beslutet, eller annan utredning om när besvärstiden börjat löpa;
3. de handlingar som ändringssökanden åberopar som stöd för sina yrkanden, om dessa inte redan tidigare har lämnats till myndigheten.

Rättegångsavgift

En rättegångsavgift tas ut med stöd av lagen om domstolsavgifter (1455/2015) hos den som söker ändring. I ett ärende som marknads-

23.10.2024

domstolen har behandlat som första instans tas avgiften ut oberoende av utgången.

Om förvaltningsdomstolen ändrar det överklagade beslutet till förmån för ändringssökanden tas ingen rättegångsavgift ut.

Protokoll

Protokollsutdrag och -bilagor som hänför sig till beslutet skickas på begäran. Handlingar kan beställas från Helsingfors stads registratorskontor.

Skyddad e-post: <https://securemail.hel.fi/>

Använd alltid skyddad e-post när du skickar personliga uppgifter.

Nämn alltid diarienumret (t.ex. HEL 2021-000123) i ditt meddelande om ditt ärende redan har upptagits till behandling vid Helsingfors stad.

E-postadress: helsinki.kirjaamo@hel.fi

Postadress: PB 10
00099 HELSINGFORS STAD

Besöksadress: Norra esplanaden 11-13

Telefonnummer: 09 310 13700

Registratorskontoret är öppet måndag–fredag kl. 08.15–16.00

23.10.2024

HELSINGIN KAUPUNGINVALTUUSTO
HELSINGFORS STADSFULLMÄKTIGE

Reetta Vanhanen
puheenjohtaja
ordförande
210 - 216 §, osa 217 §

Harry Bogomoloff
puheenjohtaja
ordförande
osa 217 §, 218 - 220 §

Lauri Menna
pöytäkirjanpitäjä
protokollförare

Pöytäkirja tarkastettu
Protokollet justerat

Arja Karhuvaara

Laura Kolbe

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu.
Dokumentet är elektroniskt undertecknat.

23.10.2024

Pöytäkirja on pidetty nähtävänä yleisessä tietoverkossa osoitteessa www.hel.fi 01.11.2024.

Protokollet har hållits tillgängligt i det allmänna datanätet på adressen www.hel.fi 01.11.2024.